

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการ พื้นที่ท่องเที่ยวเลตึกดำบรรพ์บ้านโกลชน์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

กองคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์
กรมทรัพยากรธรณี
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน
อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

กรมทรัพยากรธรณี
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

บทสรุปผู้บริหาร

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบลบ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบซากดึกดำบรรพ์หลากหลายชนิด ได้แก่ ปะการัง แบรคิโอพอด ฟองน้ำ ไบรโอซัว ไครนอยด์ เม่นทะเล ฟิวซิลินิด นอดิลอยด์ แอมโมนอยด์ หอยสองฝา หอยฝาเดียว และสโตรมาโตไลต์ อยู่ในหินปูนยุคเพอร์เมียน อายุประมาณ ๒๙๙-๒๕๒ ล้านปีก่อน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเตรียมประกาศให้เป็น แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การประกาศ เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนและเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑ (๒) เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีซากดึกดำบรรพ์ดัชนีที่ใช้อ้างอิงช่วงอายุของชั้นหินได้แน่นอนและเป็นที่ยอมรับ ของประเทศไทย หรือระดับสากล และข้อ ๑ (๖) เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีซากดึกดำบรรพ์หลายชนิด อยู่ร่วมกันที่มีลักษณะแตกต่างจากที่เคยพบมาก่อน

กรมทรัพยากรธรณีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนา และบริหารจัดการแบบบูรณาการและเน้นการมีส่วนร่วม จึงจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์ บ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการแหล่ง ซากดึกดำบรรพ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ โดยดำเนินการรวบรวม ข้อมูลสถานภาพแหล่งซากดึกดำบรรพ์ แผนงานยุทธศาสตร์ นโยบาย และกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์การบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ รวมถึงสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์ข้อมูล จุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาส อุปสรรค จัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และประมวลผล เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย แนวทางการพัฒนา โครงการ และกิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนฯ เพื่อการบริหารจัดการ ในรูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เกิดการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์อย่างยั่งยืน

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนฯ ประกอบด้วย ๔ แนวทาง เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ “แหล่งท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนสู่การเป็นมรดกโลก และเป็นแหล่งท่องเที่ยว นันทนาการที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจระดับชุมชน และระดับประเทศอย่างยั่งยืน” มีรายละเอียดดังนี้

๑. แนวทางที่ ๑ ด้านการสำรวจ ศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้ จำนวน ๖ โครงการ ได้แก่

๑.๑ โครงการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพแวดล้อมโบราณ ของซากดึกดำบรรพ์ฟองน้ำ ไบรโอซัว และสโตรมาโตไลต์ ด้วยเครื่องมือขั้นสูง

๑.๒ โครงการขยายพื้นที่ศึกษาศักยภาพซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์ บ้านโกชนไปยังบริเวณใกล้เคียง

๑.๓ โครงการศึกษาวิจัยและประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๔ โครงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลต่อการเสื่อมโทรม ของแหล่งท้องทะเลบ้านโกชน

๑.๕ โครงการจัดทำบัญชีข้อมูลทรัพยากรตำบลบ้านโกชน

๑.๖ โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกธรณี

๒. แนวทางที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน จำนวน ๘ โครงการ ได้แก่

๒.๑ โครงการจัดเก็บข้อมูลสถิติผู้ใช้บริการและกิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๒.๒ โครงการประกาศแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๓ โครงการอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๒.๔ โครงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕ โครงการพัฒนาและดูแลแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๒.๖ โครงการจัดทำแผนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนเพื่อการท่องเที่ยว

๒.๗ โครงการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนเพื่อขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ และติดตามประเมินผล

๒.๘ โครงการพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรณี

๓. แนวทางที่ ๓ ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ซากดึกดำบรรพ์ และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำนวน ๑๓ โครงการ ได้แก่

๓.๑ โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๓.๒ โครงการสร้างพิพิธภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนเพื่อการเรียนรู้

๓.๓ โครงการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๔ โครงการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

๓.๕ โครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นศึกษาเชิงบูรณาการเพื่อการเรียนรู้และอนุรักษ์มรดกท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๓.๖ โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๓.๗ โครงการก่อสร้างอาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (Packing house)

๓.๘ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๓.๙ โครงการเวทีชุมชน festival

๓.๑๐ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๓.๑๑ โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบเกษตรผสมผสานและแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๓.๑๒ โครงการพัฒนาอาคารแหล่งเรียนรู้ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๓.๑๓ โครงการต้นแบบการบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์จากความร่วมมือเครือข่ายพันธมิตร

๔. แนวทางที่ ๔ ด้านการท่องเที่ยวแหล่งซากดึกดำบรรพ์ จำนวน ๘ โครงการ ได้แก่

๔.๑ โครงการก่อสร้างถนนเพื่อการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๔.๒ โครงการก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

- ของยูเนสโก
- ๔.๓ โครงการเตรียมความพร้อมกระบวนการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกธรณีโลก
 - ๔.๔ โครงการส่งเสริมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
 - ๔.๕ โครงการประชาสัมพันธ์พื้นที่ท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโกชน์
 - ๔.๖ โครงการจิตอาสาปลูกต้นไม้เพื่อปรับภูมิทัศน์ท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโกชน์
 - ๔.๗ โครงการเดิน-วิ่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโกชน์
 - ๔.๘ โครงการส่งเสริมการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโกชน์ฯ ได้วางกรอบในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ๒ ระยะ ได้แก่ แผนงานระยะยาว ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๕) และแผนงานระยะสั้น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ รวมถึงแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กองคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์
กรมทรัพยากรธรณี
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	I
สารบัญ	IV
สารบัญรูป	VI
สารบัญตาราง	VIII
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ สถานที่และระยะเวลาดำเนินการ	๒
๑.๓.๑ สถานที่ดำเนินการ	๒
๑.๓.๒ ระยะเวลาดำเนินการ	๓
๑.๔ วิธีการดำเนินการ	๓
๑.๕ ผลผลิต	๔
๑.๖ ผลลัพธ์	๔
๑.๗ ผลกระทบ	๕
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์	๖
๒.๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๖
๒.๑.๑ ขนาดและที่ตั้ง	๖
๒.๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ	๖
๒.๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ	๗
๒.๑.๔ ข้อมูลการปกครองและประชากร	๘
๒.๑.๕ การคมนาคม	๙
๒.๑.๖ เศรษฐกิจ	๙
๒.๑.๗ การใช้ประโยชน์และถือครองที่ดิน	๙
๒.๑.๘ กลุ่มองค์กรที่สำคัญในชุมชน	๑๑
๒.๒ ข้อมูลธรณีวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์	๑๒
๒.๒.๑ ธรณีวิทยาทั่วไป	๑๒
๒.๒.๒ ลำดับชั้นหิน	๑๒
๒.๒.๓ ธรณีวิทยาโครงสร้าง	๑๕
๒.๒.๔ ธรณีวิทยาที่เคยศึกษามาแล้ว	๑๖
๒.๓ ข้อมูลแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน	๒๑
๒.๓.๑ ขนาดและที่ตั้ง	๒๑
๒.๓.๒ ความสำคัญและลักษณะปัจจัยทางธรณีวิทยา	๒๑
๒.๓.๓ ลักษณะปัจจัยด้านซากดึกดำบรรพ์	๒๖

	หน้า
๒.๔ ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ	๒๗
๒.๔.๑ ดินดินและแร่ธาตุ	๒๗
๒.๔.๒ ด้านป่าไม้	๒๗
๒.๔.๓ ด้านสัตว์ป่า	๒๗
๒.๔.๔ ด้านน้ำ	๒๗
๒.๔.๕ ด้านน้ำบาดาล	๒๘
๒.๕ ข้อมูลโบราณคดี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และการท่องเที่ยว	๒๙
๒.๕.๑ ด้านโบราณคดี	๒๙
๒.๕.๒ ด้านประวัติศาสตร์	๓๑
๒.๕.๓ วัฒนธรรมและประเพณี	๓๑
๒.๕.๔ การท่องเที่ยว	๓๓
๒.๖ การอนุรักษ์แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน	๓๖
๒.๗ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่	๓๖
๒.๗.๑ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก	๓๗
๒.๗.๒ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความเกี่ยวข้องกับแผนงานฯ	๓๗
บทที่ ๓ การประเมินสถานภาพ สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชน	๓๙
๓.๑ การประเมินสถานภาพและสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชน	๓๙
๓.๑.๑ สถานภาพและสถานการณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชน	๓๙
๓.๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชน	๓๙
๓.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	๔๑
๓.๒.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก	๔๒
๓.๒.๒ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ในการสร้างกลยุทธ์	๔๗
๓.๓ การวิเคราะห์กฎหมาย	๕๐
๓.๔ การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชนฯ	๕๕
๓.๔.๑ แผนและนโยบายภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๕๕
๓.๔.๒ แผนและนโยบายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่	๕๖
บทที่ ๔ สาระสำคัญของแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชนอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	๕๙
๔.๑ วิสัยทัศน์	๕๙
๔.๒ วัตถุประสงค์	๕๙
๔.๓ เป้าหมาย	๕๙
๔.๔ พื้นที่ดำเนินการ	๕๙
๔.๕ ระยะเวลา	๖๐
๔.๖ แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	๖๑
๔.๖.๑ แนวทางที่ ๑ ด้านการสำรวจ ศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้	๖๑

	หน้า	
๔.๖.๒	แนวทางที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน	๖๗
๔.๖.๓	แนวทางที่ ๓ ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ซากดึกดำบรรพ์ และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	๗๕
๔.๖.๔	แนวทางที่ ๔ ด้านการท่องเที่ยวแหล่งซากดึกดำบรรพ์	๘๖
บทที่ ๕	การบริหารจัดการและการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	๑๐๔
๕.๑	การบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์	๑๐๔
๕.๒	การบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ	๑๐๔
๕.๒.๑	การบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๐๔
๕.๒.๒	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อน	๑๐๗
๕.๒.๓	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๑๐๗
๕.๒.๔	กลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกลน	๑๐๘
๕.๒.๕	แนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกลน	๑๑๑
๕.๓	การติดตามและประเมินผล	๑๑๒
๕.๓.๑	การกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล	๑๑๒
๕.๓.๒	การกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการในการติดตามและประเมินผล	๑๑๒
๕.๓.๓	การกำหนดให้มีการติดตาม ประเมินผล และการรายงานเป็นระยะ ๆ	๑๑๓
๕.๓.๔	การให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ	๑๑๓
บทที่ ๖	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๑๑๔
๖.๑	บทสรุป	๑๑๔
๖.๒	ข้อเสนอแนะ	๑๑๕
เอกสารอ้างอิง		๑๑๗

สารบัญรูป

รูปที่ ๑.๑	แผนที่แสดงขอบเขตการดำเนินงานแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกลน	๒
รูปที่ ๑.๒	วิธีการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์	๔
รูปที่ ๒.๑	แผนที่ภูมิประเทศและขอบเขตการปกครองจังหวัดเพชรบูรณ์	๗
รูปที่ ๒.๒	แผนที่ การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณตำบลบ้านโกลน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๐
รูปที่ ๒.๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโกลน	๑๑
รูปที่ ๒.๔	แผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์	๑๓

	หน้า
รูปที่ ๒.๕	แผนที่จุดสำรวจศึกษาซากดึกดำบรรพ์บริเวณพื้นที่เขาหินกลิ้ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๑๙
รูปที่ ๒.๖	แผนที่ธรณีวิทยาบริเวณตำบลบ้านโนชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๐
รูปที่ ๒.๗	ขอบเขตแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโนชน ตำบลบ้านโนชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๒
รูปที่ ๒.๘	แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโนชน ๒๓
รูปที่ ๒.๙	แบรคิโอพอด ๔ ชนิดที่พบเป็นแห่งแรกของโลกบริเวณเขาหินกลิ้ง ๒๔
รูปที่ ๒.๑๐	ลำดับชั้นหินบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโนชน ๒๕
รูปที่ ๒.๑๑	ภาพตัดขวางบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโนชน ๒๕
รูปที่ ๒.๑๒	แหล่งซากดึกดำบรรพ์ชั้นน้อย ๒๖
รูปที่ ๒.๑๓	แหล่งซากดึกดำบรรพ์ชั้นตาเบา ๒๖
รูปที่ ๒.๑๔	แหล่งซากดึกดำบรรพ์เขาล้อม ๒๗
รูปที่ ๒.๑๕	แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๘
รูปที่ ๒.๑๖	แผนที่แสดงการกระจายตัวของแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๙
รูปที่ ๒.๑๗	โบสถ์มหาอุดวัดคงสมโภชน ๓๐
รูปที่ ๒.๑๘	พิธีสงฆ์หลวงพ่อบึงสามพันและก่อองค์เจดีย์ทรายในเทศกาลสงกรานต์ ๓๒
รูปที่ ๒.๑๙	พิธีถอดผ้าและห่มผ้าองค์เจดีย์ลอย ๓๒
รูปที่ ๒.๒๐	สวนรุกขชาติซับชมพู่หรือน้ำตกซับชมพู่ ซึ่งประกอบด้วยน้ำตกย่อยสามแห่ง ๓๓
รูปที่ ๒.๒๑	สุสานหอยล้านปี ๓๔
รูปที่ ๒.๒๒	น้ำตกเสาทินอคนี ๓๕
รูปที่ ๒.๒๓	ภูเขาหินปะการัง หรือเขาหน่อ ๓๕
รูปที่ ๒.๒๔	ถ้ำผาโค้ง ผาเจ็ดสี ๓๖
รูปที่ ๓.๑	(ร่าง) แผนที่ท้ายประกาศกรมทรัพยากรธรณี เรื่อง แหล่งซากดึกดำบรรพ์ แหล่งที่ ๒๖ แสดงขอบเขตแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง บ้านโนชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๔๐
รูปที่ ๓.๒	ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงานและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโนชน ๕๘
รูปที่ ๔.๑	แผนที่แสดงพื้นที่ดำเนินงานแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์ บ้านโนชนฯ ๖๐
รูปที่ ๔.๒	แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโนชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๙๕

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑.๑	ระยะเวลาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโนชนฯ ๓
ตารางที่ ๒.๑	จำนวนประชากรและครัวเรือนของตำบลบ้านโนชน ๘
ตารางที่ ๒.๒	รายการซากดึกดำบรรพ์แบรคิโอพอดบริเวณเขาหินกลิ้ง ๑๗
	หน้า
ตารางที่ ๒.๓	รายการซากดึกดำบรรพ์ไบรโอซัวบริเวณเขาหินกลิ้ง ๑๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	๒.๔	รายการจุดสำรวจศึกษาบริเวณเขาหินกลิ้ง	๑๘
ตารางที่	๓.๑	ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน แหล่งท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชน	๔๖
ตารางที่	๓.๒	ผลการวิเคราะห์ โอกาส-อุปสรรค แหล่งท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชน	๔๗
ตารางที่	๓.๓	การสร้างกลยุทธ์ทางเลือกโดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix	๔๙
ตารางที่	๓.๔	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชนฯ	๕๐
ตารางที่	๔.๑	แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	๙๖
ตารางที่	๕.๑	บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนในการร่วมกันปฏิบัติตามแผน	๑๐๘

บทที่ ๑

บทนำ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ กรมทรัพยากรธรณี โดยกองคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ มีแผนดำเนินการประกาศขึ้นทะเบียนแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน หรือแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เกิดการบูรณาการ การบริหารจัดการจากทุกภาคส่วน จึงได้จัดทำ “แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน จังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการที่ได้ผ่านความเห็นชอบ จากคณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์แล้ว โดยได้จัดเตรียมข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย สถานภาพ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ ข้อมูลพื้นที่ แผนงานยุทธศาสตร์ นโยบาย และกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึง สถานการณ์การบริหารจัดการในปัจจุบัน เพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย โครงการ และกิจกรรมภายใต้ แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนฯ เพื่อการบริหารจัดการในรูปแบบ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เกิดการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์อย่างยั่งยืน

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๙ กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบายคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์ต่อรัฐมนตรี รวมถึงกำหนดมาตรการและแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อการสำรวจ ศึกษาวิจัย การคุ้มครอง และการอนุรักษ์แหล่งซากดึกดำบรรพ์ เพื่อให้มีทิศทางในการคุ้มครอง อนุรักษ์ และบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับ กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนด อำนาจหน้าที่ให้กรมทรัพยากรธรณี มีภารกิจเกี่ยวกับการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และบริหารจัดการ ด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม และธรณีพิบัติภัย โดยแผนปฏิบัติการราชการ กรมทรัพยากรธรณี ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๗ แผนปฏิบัติการที่ ๔ การพัฒนาองค์ความรู้สู่การสร้างนวัตกรรมทุกมิติในทุกระดับ มีเป้าหมาย การพัฒนาและบริหารจัดการ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี ธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม และธรณีพิบัติภัยที่สามารถ นำไปเป็นต้นแบบสู่การปฏิบัติได้กำหนดให้มีโครงการการคุ้มครองแหล่งและซากดึกดำบรรพ์

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบลบ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบซากดึกดำบรรพ์หลากหลายชนิด ได้แก่ ปะการัง แบริคิโอพอด ฟองน้ำ ไบรโอซัว ไครนอยด์ เม่นทะเล ฟิวซิลินิด นอติลอยด์ แอมโมนอยด์ หอยสองฝา หอยฝาเดียว และสโตรมาโตไลต์ อยู่ในหินปูนยุคเพอร์เมียน อายุประมาณ ๒๙๙-๒๕๒ ล้านปีก่อน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเตรียมประกาศให้เป็น แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การประกาศ เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนและเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑ (๒) เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีซากดึกดำบรรพ์ดัชนีที่ใช้อ้างอิงช่วงอายุของชั้นหินได้แน่นอนและเป็นที่ยอมรับ ของประเทศไทย หรือระดับสากล และข้อ ๑ (๖) เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีซากดึกดำบรรพ์หลายชนิด อยู่ร่วมกันที่มีลักษณะแตกต่างจากที่เคยพบมาก่อน ดังนั้น แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง บ้านโกชนจึงเป็นแหล่งที่มีคุณค่าทางวิชาการอย่างยิ่ง เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านธรณีวิทยา และประวัติ

ความเป็นมาของโลก รวมทั้งเป็นมรดกทางธรรมชาติอันล้ำค่าของแผ่นดิน ปัจจุบันแม้จะมีการบริหารจัดการร่วมกับเครือข่ายพันธมิตรหลายหน่วยงาน แต่ยังไม่มีแผนพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการ กรมทรัพยากรธรณีจึงเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและการบูรณาการการทำงานร่วมกัน จึงดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลิดิกดำบรรพ์บ้านโกชน์ฯ

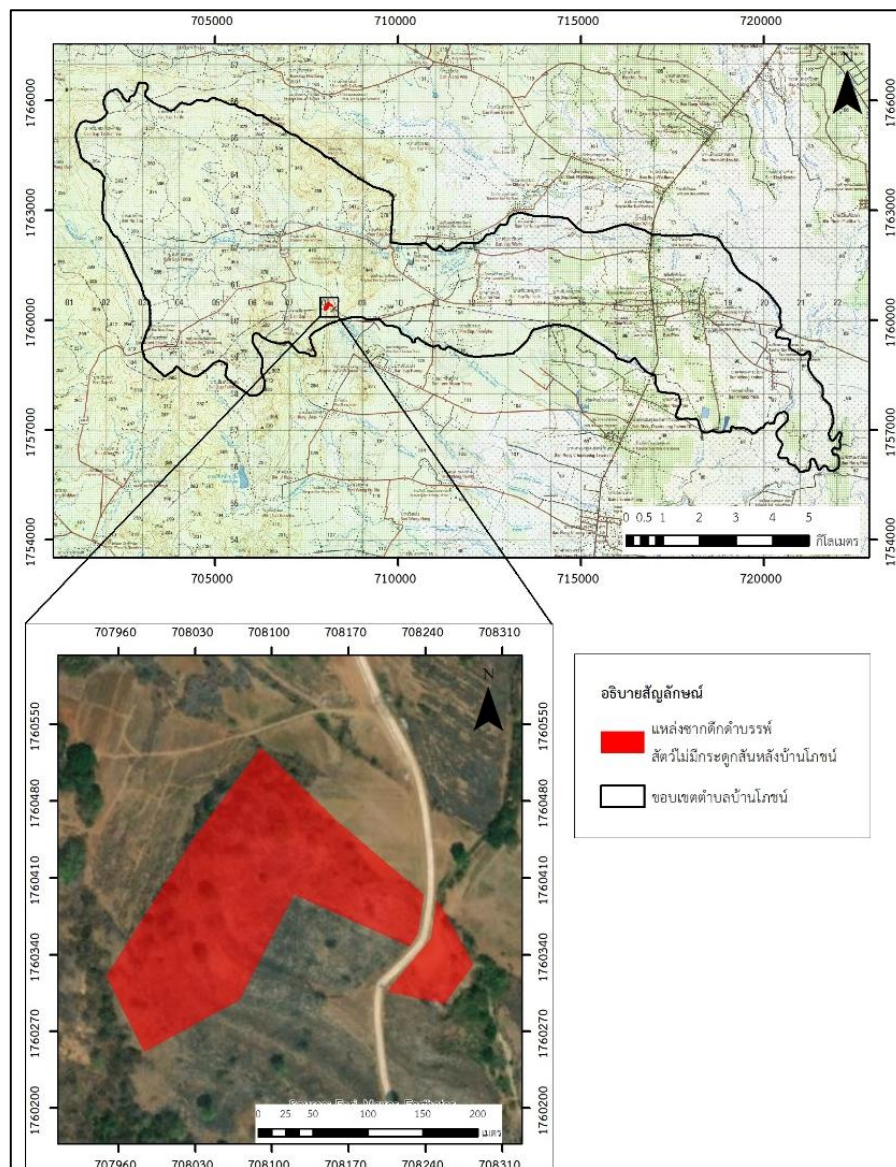
๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลิดิกดำบรรพ์บ้านโกชน์ อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๓ สถานที่และระยะเวลาดำเนินการ

๑.๓.๑ สถานที่ดำเนินการ

ตำบลบ้านโกชน์ อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ (รูปที่ ๑.๑)

รูปที่ ๑.๑ แผนที่แสดงขอบเขตการดำเนินงานแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลิดิกดำบรรพ์บ้านโกชน์ฯ

๑.๓.๒ ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนันฯ ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๗ - มกราคม ๒๕๖๘ (รวม ๔ เดือน) (ตารางที่ ๑.๑)

ตารางที่ ๑.๑ ระยะเวลาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนันฯ

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา (เดือน)			
		พ.ศ. ๒๕๖๗			พ.ศ. ๒๕๖๘
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.
๑	ศึกษาและรวบรวมข้อมูล				
๒	งานสนามและการรวบรวมข้อมูลในพื้นที่				
๓	ประชุมกลุ่มย่อย				
๔	การสัมภาษณ์เชิงลึก				
๕	จัดประชุมระดมความคิดเห็นในพื้นที่				
๖	วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล				
๗	จัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์				
๘	นำเสนอแผนพัฒนาเชิงบูรณาการฯ ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และรูปแบบออนไลน์				
๙	ปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการฯ ฉบับสมบูรณ์				
๑๐	นำเสนอแผนพัฒนาเชิงบูรณาการฯ ต่อคณะอนุกรรมการแหล่งซากดึกดำบรรพ์				
๑๑	นำเสนอแผนพัฒนาเชิงบูรณาการฯ ต่อคณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์				
๑๒	ติดตามงานระยะ ๒ ปีแรก เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญที่ไม่ควรพลาด	ระยะ ๒ ปีแรกของแผน			
๑๓	ทบทวนและปรับปรุงแผนเมื่อครบรอบระยะ ๕ ปี	ครบระยะ ๕ ปีของแผน			

๑.๔ วิธีการดำเนินการ

วิธีการดำเนินการ ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน (รูปที่ ๑.๒) ดังนี้

๑.๔.๑ รวบรวมข้อมูลที่มีการศึกษามาก่อน ผลงานวิชาการ และผลการปฏิบัติงาน รวมถึงแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้อง

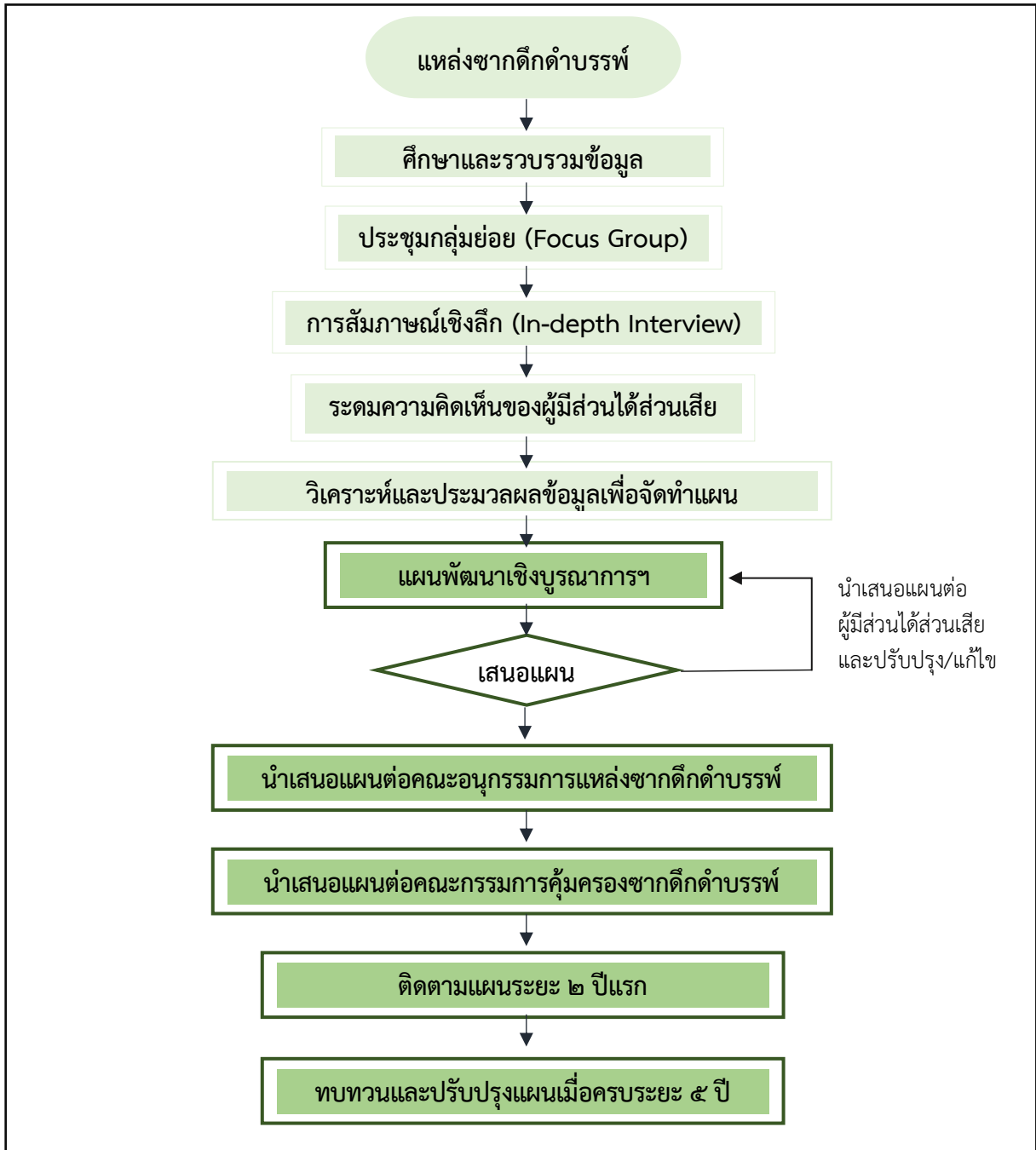
๑.๔.๒ ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์สถานภาพ สภาพแวดล้อม จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม รวมถึงโครงสร้างการบริหาร การมีส่วนร่วมและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๓ ใช้ SWOT Analysis กำหนดแนวทาง ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ

๑.๔.๔ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมทรัพยากรธรณี สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๑.๔.๕ ประชุมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๑.๔.๖ จัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนันฯ

รูปที่ ๑.๒ วิธีการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งชาดักดำบรรพ์ (กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๖๗)

๑.๕ ผลผลิต

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดีดักดำบรรพ์บ้านโกลนฯ

๑.๖ ผลลัพธ์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดีดักดำบรรพ์บ้านโกลนฯ ไปดำเนินการและบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบรรจุในแผนของหน่วยงาน และได้รับงบประมาณในการดำเนินงาน

๑.๗ ผลกระทบ

โครงการและกิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชนันฯ ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ ส่งผลต่อเศรษฐกิจชุมชน เกิดการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชนัน

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชนันฯ ถูกนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งด้านทางวิชาการและต่อประชาชน นำไปสู่การอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์อย่างยั่งยืน

บทที่ ๒

ข้อมูลพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ตั้งอยู่ในตำบลบ้านโกชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยข้อมูลพื้นฐานที่นำมาวิเคราะห์การบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ได้แก่ ข้อมูลสภาพทั่วไป ข้อมูลธรณีวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อมูลแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลโบราณคดี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณี รวมถึงข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๒.๑.๑ ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีพื้นที่ ประมาณ ๑๒,๖๖๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗.๙ ล้านไร่ ระยะทางจากเหนือสุดถึงใต้สุดของจังหวัด ประมาณ ๒๙๖ กิโลเมตร และมีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๓๔๖ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดเลย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดชัยภูมิ
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดลพบุรี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร และจังหวัดนครสวรรค์

ตำบลบ้านโกชนตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ห่างจากตัวอำเภอนองไผ่ ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๘๙.๙๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕๘,๑๔๒ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบัวพัฒนา อำเภอนองไผ่
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหนองแวง และตำบลพญาวัง อำเภอบึงสามพัน
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลลาดแค อำเภอนนทบุรี

๒.๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีภูเขาเพชรบูรณ์เป็นรูปเกือกม้าล้อมรอบพื้นที่ทางตอนเหนือ โดยวางตัวเป็นแนวขนานกันทั้งทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก (รูปที่ ๒.๑) มีแม่น้ำป่าสักซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญไหลผ่านจากทิศเหนือมาทิศใต้ ความยาว ๓๕๐ กิโลเมตร ก่อนจะไหลลงสู่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ในจังหวัดลพบุรี

สภาพภูมิประเทศของตำบลบ้านโกชน แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) พื้นที่ราบน้ำท่วม อยู่ทางทิศตะวันตก คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นที่ราบริมแม่น้ำป่าสัก ฤดูฝนมีน้ำท่วมถึง บริเวณที่ระดับสูงเหมาะสำหรับทำนาหว่าน ส่วนบริเวณที่ระดับน้ำไม่ท่วมสูงเหมาะสำหรับทำนาดำ อย่างไรก็ตามไม่สามารถทำนาได้ตลอดปี เนื่องจากปริมาณน้ำไม่สม่ำเสมอ พบในพื้นที่ หมู่ที่ ๔, ๕ และ ๑๓

๒) ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทยทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก โดยเดือนกันยายนมีฝนตกมากที่สุด

๓) ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้ง โดยเดือนมกราคมมีอากาศหนาวที่สุด

๒.๑.๔ ข้อมูลการปกครองและประชากร

จังหวัดเพชรบูรณ์แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๑ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอชนแดน อำเภอวังโป่ง อำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า อำเภอน้ำหนาว อำเภอเขาค้อ อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ รวม ๑๑๗ ตำบล และ ๑,๔๓๙ หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๙๖๗,๔๒๑ คน (ชาย ๔๗๕,๘๗๐ คน และหญิง ๔๙๑,๕๕๑ คน) อาศัยอยู่ใน ๓๗๘,๓๑๖ ครัวเรือน

ตำบลบ้านโคก อำเภอนองไผ่ แบ่งเขตการปกครองย่อยเป็น ๑๓ หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ ๑ บ้านโคก หมู่ที่ ๒ บ้านน้ำวัง หมู่ที่ ๓ บ้านโคก หมู่ที่ ๔ บ้านคลองกะบอน หมู่ที่ ๕ บ้านคลองไพร หมู่ที่ ๖ บ้านซับเตือ หมู่ที่ ๗ บ้านเนินสวรรค์ หมู่ที่ ๘ บ้านซับชมภู หมู่ที่ ๙ บ้านสามแยก หมู่ที่ ๑๐ บ้านซับสมบูรณ์ หมู่ที่ ๑๑ บ้านสามแยกตะวันออก หมู่ที่ ๑๒ บ้านโพธิ์เจดีย์ลอย และหมู่ที่ ๑๓ บ้านกะบอนพัฒนา ตำบลบ้านโคก มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๘,๑๐๙ คน (ชาย ๔,๐๗๔ คน หญิง ๔,๐๓๕ คน) อาศัยอยู่ใน ๒,๘๘๐ ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย ๙๓ คนต่อตารางกิโลเมตร แสดงในตารางที่ ๒.๑ (กรมการปกครอง, ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๒.๑ จำนวนประชากรและครัวเรือนของตำบลบ้านโคก

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)
หมู่ที่ ๑ บ้านโคก	๘๐๐	๓๘๗	๔๑๓	๑๗๕
หมู่ที่ ๒ บ้านน้ำวัง	๕๑๘	๒๔๘	๒๗๐	๑๖๘
หมู่ที่ ๓ บ้านโคก	๕๓๔	๒๔๙	๒๘๕	๑๘๒
หมู่ที่ ๔ บ้านคลองกะบอน	๔๕๗	๒๔๐	๒๑๗	๑๔๘
หมู่ที่ ๕ บ้านคลองไพร	๓๔๙	๑๗๘	๑๗๑	๑๑๗
หมู่ที่ ๖ บ้านซับเตือ	๘๔๔	๔๓๐	๔๑๔	๒๘๗
หมู่ที่ ๗ บ้านเนินสวรรค์	๕๗๓	๓๐๘	๒๖๕	๒๓๘
หมู่ที่ ๘ บ้านซับชมภู	๑,๑๑๘	๕๙๓	๕๒๕	๓๗๓
หมู่ที่ ๙ บ้านสามแยก	๘๒๒	๓๙๙	๔๒๓	๔๓๗
หมู่ที่ ๑๐ บ้านซับสมบูรณ์	๒๕๑	๑๒๕	๑๒๖	๗๘
หมู่ที่ ๑๑ บ้านสามแยกตะวันออก	๖๖๔	๓๓๙	๓๒๕	๒๓๕
หมู่ที่ ๑๒ บ้านโพธิ์เจดีย์ลอย	๕๔๓	๒๗๔	๒๖๙	๑๗๕
หมู่ที่ ๑๓ บ้านกะบอนพัฒนา	๖๓๖	๓๐๔	๓๓๒	๑๖๗
รวม	๘,๑๐๙	๔,๐๗๔	๔,๐๓๕	๒,๘๘๐

๒.๑.๕ การคมนาคม

จังหวัดเพชรบูรณ์เชื่อมโยงด้วยเส้นทางคมนาคมทางรถยนต์หลายสาย แต่ยังไม่มีเส้นทางรถไฟ โดยเส้นทางหลัก ประกอบด้วย ทางหลวงหมายเลข ๒๑ สายสระบุรี-หล่มสัก และทางหลวงหมายเลข ๑๒ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East - West Economic Corridor) เชื่อมโยงประเทศพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub region : GMS) ซึ่งสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเชื่อมต่อกับแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) ไปยังประเทศจีน-พม่า-มาเลเซีย ระยะทางประมาณ ๑,๒๘๐ กิโลเมตร ผ่านสี่แยกอินโดจีนในจังหวัดพิษณุโลก และสี่แยกอาเซียนที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์มีสนามบินตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางเหนือ ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ในพื้นที่อำเภอหล่มสัก มีศักยภาพในการควบคุมการขนส่งทางอากาศในเขตรับผิดชอบ สามารถให้บริการและอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่อากาศยานและผู้โดยสาร รวมทั้งการขนส่งสินค้า สัมภาระ และไปรษณีย์ภัณฑ์ทางอากาศ แม้ในอดีตเคยมีสายการบินพาณิชย์ให้บริการ แต่ปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้ว

การเดินทางไปยังแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน์สามารถเดินทางโดยรถยนต์จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ ถึงจังหวัดสระบุรี จนถึงสวนพฤกษศาสตร์พุแค บริเวณกิโลเมตรที่ ๑๒๕ แยกขวาเข้าทางหลวงหมายเลข ๒๑ (ถนนสระบุรี-หล่มสัก) ระยะทางประมาณ ๑๑๖ กิโลเมตร จากนั้นชิดขวาเพื่อวิ่งบนถนนคชนีย์ ระยะทางประมาณ ๓๘ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนน พช.๒๐๒๐ ประมาณ ๖ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายอีกครั้งและขับต่อไปอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร เพื่อเข้าสู่แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน์

๒.๑.๖ เศรษฐกิจ

ตำบลบ้านโกชน์มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่านเป็นร่องน้ำลึก ทำให้มีปลาหลากหลายชนิดที่เป็นที่ต้องการของตลาด ชาวบ้านจึงประกอบอาชีพประมงในช่วงน้ำหลากและปลายฝนต้นหนาว นอกจากนี้ตำบลบ้านโกชน์ยังเป็นแหล่งผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกที่ออกสู่ตลาดช่วงเดือนมกราคมถึงพฤษภาคมของทุกปี และมีพืชผักจากสวนเกษตรแบบผสมผสานที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดชุมชนตลอดทั้งปี

ตำบลบ้านโกชน์ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตกซับเตื่อ สวนรุกขชาติซับชมพูที่มีน้ำตก ๓ แห่ง ได้แก่ น้ำตกหินงาม น้ำตกไทรงาม และน้ำตกธารงาม สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น แหล่งโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์สมัยทวารวดีที่บ้านซับเตื่อ และสถานที่ท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา ได้แก่ แหล่งซับแห้ง แหล่งซับน้อย แหล่งซับตาเบา และแหล่งเขาล้อม สถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือน ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับประชากรในตำบลบ้านโกชน์ตลอดทั้งปี

๒.๑.๗ การใช้ประโยชน์และถือครองที่ดิน

จากแผนที่จำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ตำบลบ้านโกชน์แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๑ เป็น ๕ กลุ่มใหญ่ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๒) (รูปที่ ๒.๒) ดังนี้

๑) พื้นที่เกษตรกรรม (Agricultural Land : A) ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบล มีเนื้อที่ ๖๕.๔๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔๐,๙๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย

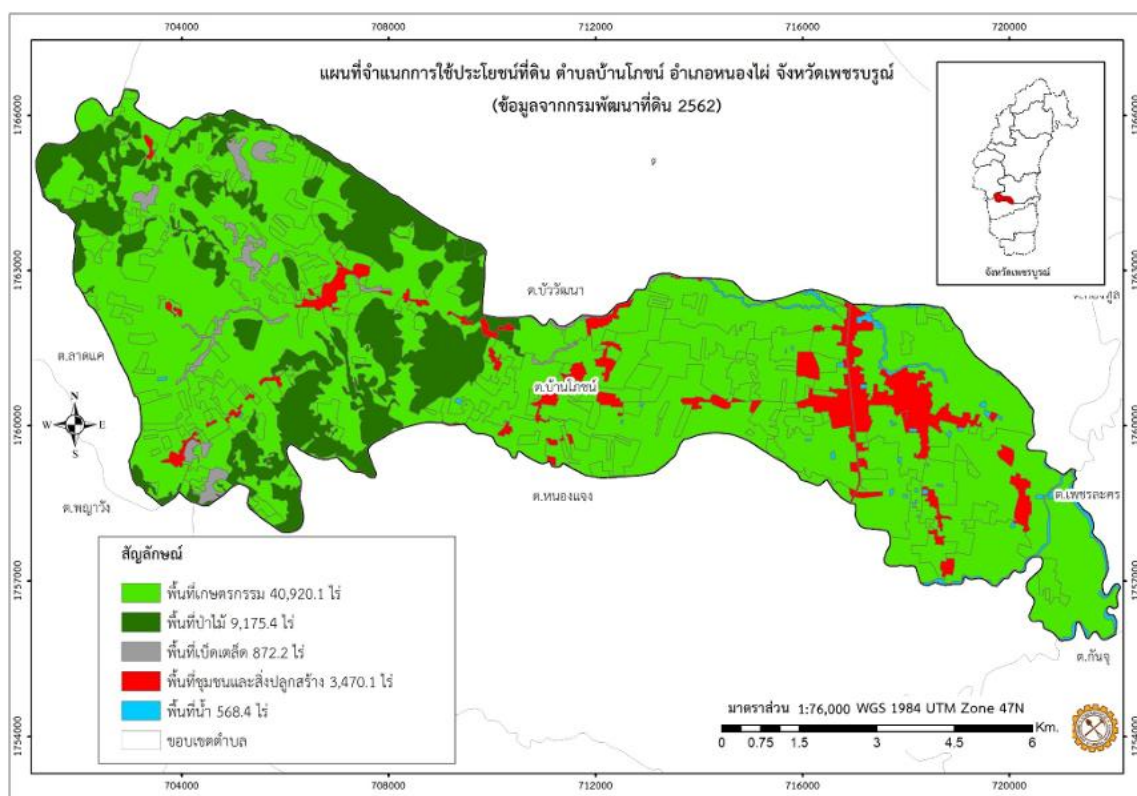
พื้นที่นาข้าวส่วนใหญ่อยู่บริเวณที่ราบลุ่มใกล้แม่น้ำป่าสัก และพื้นที่พืชไร่จำพวกข้าวโพดและมันสำปะหลัง บริเวณภูเขาด้านตะวันตก นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ไม้ผลและพืชสวน จำพวกมะม่วงและมะขามบริเวณตะพักเชิงเขา และบนภูเขาด้านตะวันตก

๒) พื้นที่ป่าไม้ (Forest Land : F) ครอบคลุมภูเขาด้านตะวันตกของตำบล มีเนื้อที่ ๑๔.๖๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๙,๑๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๗ ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะเป็นป่าผลัดใบที่ทิ้งใบเก่าในฤดูแล้ง เพื่อแตกใบใหม่เมื่อเข้าสู่ฤดูฝน ประกอบด้วย ป่าเต็ง ป่ารัง ป่าเพ็ก และป่าไผ่ ที่ขึ้นอย่างหนาแน่น

๓) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (Urban and Built-up Land : U) ครอบคลุมพื้นที่ตามชุมชนต่าง ๆ มีเนื้อที่ ๕.๕๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๔๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖ ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่หมู่บ้าน กระจายตัวทางด้านตะวันออกของตำบลบริเวณใกล้กับทางหลวง ตอนกลาง และด้านตะวันตกของตำบลตามเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึง

๔) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous : M) กระจายตัวบริเวณภูเขาด้านตะวันตกของตำบล มีเนื้อที่ ๑.๔ ตารางกิโลเมตร หรือ ๘๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วยพื้นที่ทุ่งหญ้าธรรมชาติและเหมืองเก่า

๕) พื้นที่น้ำ (Water : W) มีพื้นที่น้อยที่สุด โดยมีเนื้อที่ ๐.๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑ ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่แหล่งน้ำธรรมชาติของแม่น้ำป่าสักบริเวณด้านตะวันออกของตำบล และแหล่งต้นน้ำบริเวณด้านตะวันตก ประกอบด้วย ห้วยซับเตือ คลองน้ำว้าง และคลองซับขมภู ซึ่งไหลจากทิศตะวันตกลงสู่แม่น้ำป่าสักทางทิศตะวันออก นอกจากนี้ยังมีพื้นที่แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ซึ่งกระจายตัวบริเวณตอนกลางและตะวันออกของตำบล

รูปที่ ๒.๒ แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณตำบลบ้านโชน อำเภอนองบัว จังหวัดเพชรบูรณ์ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๒)

๒.๑.๘ กลุ่มองค์กรที่สำคัญในชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโพนธ์ กำลังดำเนินการจัดทำมะม่วงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) ซึ่งเป็นมะม่วงที่ปลูกในพื้นที่ที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นเอกลักษณ์และได้รับการยอมรับจากภาครัฐ การได้รับการรับรองเป็นมะม่วง GI จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่ เนื่องจากผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักมากขึ้น ทั้งนี้ การจะได้รับการรับรองเป็น GI ต้องผ่านการประเมินมาตรฐานก่อน ซึ่งคนในชุมชนสามารถเข้าร่วมได้ ปัจจุบันอยู่ระหว่างออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้มีเอกลักษณ์ โดยใช้ตราสัญลักษณ์เป็นรูปชากติกดำบรรพที่พบในแหล่งท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพบ้านโพนธ์เพื่อเชื่อมโยงเรื่องราวให้น่าสนใจยิ่งขึ้น (รูปที่ ๒.๓)

รูปที่ ๒.๓ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโพนธ์
(ก) และ (ข) มะม่วงจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ค) สวนมะม่วงกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

๒.๒ ข้อมูลธรณีวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๒.๑ ธรณีวิทยาทั่วไป

ธรณีวิทยาทั่วไปของจังหวัดเพชรบูรณ์ รองรับด้วยหินตะกอนในมหายุคพาลีโอโซอิกตอนล่าง (Lower Paleozoic Era) ตั้งแต่ยุคคาร์บอนิเฟอรัส (Carboniferous) หรือประมาณ ๓๕๐ ล้านปี จนถึงตะกอนร่วนอายุอ่อนสุดในยุคควอเทอร์นารี (Quaternary) (ถึงปัจจุบัน) ได้แก่ กลุ่มตะกอนทางน้ำพัดพา และตะกอนตะพักน้ำ หินอัคนีในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงยุคเพอร์เมียนถึงไทรแอสซิก (Permian-Triassic) ลักษณะของหินตะกอนในมหายุคพาลีโอโซอิกตอนบน (Upper Paleozoic Era) แสดงถึงการสะสมตัวในแอ่งสะสมตะกอนที่เป็นทะเลตื้น ตั้งแต่บริเวณใกล้ชายฝั่งไปจนถึงขอบนอกของไหล่ทวีป บางพื้นที่แสดงลักษณะการสะสมตัวในสภาวะที่ถูกอิทธิพลของคลื่นและกระแสน้ำ การตกตะกอนของหินยุคนี้ค่อนข้างต่อเนื่องกัน (รูป ๒.๔) รายละเอียดดังนี้

- ยุคเพอร์เมียนตอนกลาง (Middle Permian) เป็นช่วงเวลาที่แอ่งสะสมตะกอนสงบที่สุด ทำให้เกิดการสะสมตัวของชั้นหินปูนหนา ส่วนช่วงยุคคาร์บอนิเฟอรัสตอนปลาย (Late Carboniferous) ถึงยุคเพอร์เมียนตอนต้น (Early Permian) ที่พบตะกอนของภูเขาไฟเข้ามาเกี่ยวข้อง บ่งบอกถึงการปรับตัวของแผ่นเปลือกโลกเล็กน้อยแต่ไม่รุนแรง ทำให้สภาพแอ่งสะสมตะกอนเปลี่ยนแปลง

- ยุคเพอร์เมียนตอนปลาย (Late Permian) ถึงยุคไทรแอสซิกตอนต้น (Early Triassic) เกิดหินภูเขาไฟเป็นผนังแทรก (Dike) ตัดเข้าไปในหินเก่า ส่งผลให้เกิดการสะสมตะกอนบกเม็ดหยาบ และเศษหิน ทำให้เกิดหินทรายและหินกรวดมน โดยเฉพาะชั้นหินกรวดมนฐานที่เป็นตัวบ่งบอกถึงการเกิดรอยชั้นไม่ต่อเนื่องระหว่างหินตะกอนยุคไทรแอสซิกกับหินที่แก่กว่า

- ยุคไทรแอสซิกตอนปลาย (Late Triassic) เกิดหินภูเขาไฟและการแทรกดันของหินอัคนีพู่ เป็นหินแกรนิตที่เกิดบริเวณตื้นใกล้เปลือกโลก ซึ่งมีความรุนแรงต่ำจึงไม่ทำให้เกิดการแปรสภาพบริเวณไพศาล (Regional Metamorphism) ของหินที่เกิดอยู่ก่อน คงให้เห็นเฉพาะการแปรสภาพแบบแปรสัมผัส (Contact Metamorphism) ในช่วงเกรดต่ำ ๆ ตามแนวสัมผัสระหว่างหินเก่ากับหินอัคนี ภายหลังมีการเกิดหินอัคนียุคไทรแอสซิกตอนปลาย ต่อมาเกิดการผุพังและถูกพัดพาโดยกระแสน้ำ (Fluvial agenites) แล้วสะสมตัวใหม่เป็นหินตะกอนยุคจูแรสซิก (Jurassic) ถึงยุคครีเทเชียส (Cretaceous) ซึ่งสะสมตัวโดยอิทธิพลของทางน้ำ (Fluviatile Deposits) ในช่วงยุคพาลีโอจีน (Paleogene) มีการปรับตัวของเปลือกโลกอีกครั้ง ซึ่งสัมพันธ์กับการเกิดเทือกเขาหิมาลัย ทำให้เกิดการขยายตัวและหดตัวของแผ่นดิน เกิดแอ่งสะสมตะกอนและแนวรอยเลื่อนหลายแนว โดยเฉพาะในแนวตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันออกเฉียงใต้ (จงกลณี ชันมณี และคณะ, ๒๕๖๗)

๒.๒.๒ ลำดับชั้นหิน

ลำดับชั้นหินของจังหวัดเพชรบูรณ์เรียงอายุจากเก่าไปอ่อน ดังนี้

๒.๒.๒.๑ หินยุคคาร์บอนิเฟอรัส

หินชุดนี้อยู่ในหมวดหินดอกตู (Dok Du Formation) ปรากฏเป็นเขาสูงเล็ก ๆ กระจายตัวไม่ต่อเนื่องทางด้านตะวันตกของอำเภอวังโป่ง มีทิศทางต่อเนื่องลงมาทางใต้ถึงเขตอำเภอชนแดน ประกอบด้วยหินปูนเนื้อสีเทาถึงดำเป็นหลัก ส่วนใหญ่ถูกแทรกดันด้วยหินอัคนี ทำให้เนื้อหินมีการหลอมตัวและตกผลึกใหม่ บางบริเวณเปลี่ยนเป็นหินอ่อน อาจพบหินดินดาน หินทรายแป้ง และหินทรายร่วมด้วย ในเขตอำเภอชนแดน

๒.๒.๒.๒ หินยุคคาร์บอนิเฟอรัสถึงเพอร์เมียนตอนบน

หินชุดนี้อยู่ในหมวดหินห้วยส้ม (Huai Som Formation) พบกระจายเป็นหย่อม ๆ ถัดจากหินยุคคาร์บอนิเฟอรัส ประกอบด้วย หินทรายเนื้อทัฟฟ์ หินทรายแป้งเนื้อทัฟฟ์ หินโคลนเนื้อทัฟฟ์ หินกรวดมน และหินเชิร์ต โดยมีเนื้อปูนเกิดเป็นเลนส์

๒.๒.๒.๓ หินยุคเพอร์เมียนตอนล่างถึงตอนกลาง

หินชุดนี้อยู่ในหมวดหินผานกเค้า (Pha Nok Khao Formation) บริเวณตอนล่างของลำดับชั้นหิน พบหินเชิร์ต หินดินดาน สลับกับหินปูน ส่วนตอนบนเป็นหินปูนสีเทาถึงเทาดำ ที่มีลักษณะเป็นชั้นหนาถึงไม่มีชั้น มีการหลอมตัวและตกผลึกใหม่ในบางบริเวณ เนื่องจากถูกแทรกดันด้วยหินภูเขาไฟ

๒.๒.๒.๔ หินยุคเพอร์เมียนตอนกลาง

หินชุดนี้อยู่ในหมวดหินผานกเค้า ส่วนใหญ่เป็นหินปูนสีเทา แสดงลักษณะชั้นหินชัดเจน ตั้งแต่ชั้นหนาถึงไม่มีชั้น บริเวณตอนล่าง ประกอบด้วย หินดินดาน หินเชิร์ต และหินทรายเนื้อทัฟฟ์ มีหินตะกอนเนื้อทัฟฟ์แทรกบางบริเวณ นอกจากนี้ยังอาจพบซากดึกดำบรรพ์ปะการังในหินปูน

๒.๒.๒.๕ หินยุคเพอร์เมียนตอนกลางถึงตอนบน

หินชุดนี้อยู่ในหมวดหินห้วยน้ำคำ (Hua Na Khao Formation) ส่วนใหญ่เป็นหินตะกอน ประกอบด้วย หินดินดานสีเทา หินทรายสีเหลือง และหินทรายแป้ง โดยมีหินปูนเกิดเป็นเลนส์หรือชั้นสลับ บางบริเวณอาจพบหินชั้นภูเขาไฟ (Pyroclastic Volcanic) เช่น หินแอนดิไซต์ หินทัฟฟ์ และหินกรวดภูเขาไฟ หินชุดนี้อาจเกิดต่อเนื่องมาจากหินยุคเพอร์เมียนตอนกลาง โดยสภาพแวดล้อมในการตกตะกอนอาจเปลี่ยนไป เนื่องจากมีตะกอนพื้นทวีป (Terrigenous Sediments) และตะกอนภูเขาไฟ (Pyroclastic Sediments) เข้ามาเกี่ยวข้อง

๒.๒.๒.๖ หินยุคไทรแอสซิก

หินชุดนี้อยู่ในหมวดหินห้วยหินลาด (Huai Hin Lat Formation) กลุ่มหินโคราช (Korat Group) ประกอบด้วย หินกรวดมน หินทราย หินทรายเนื้อปูน และหินทรายแป้ง โดยมีหินกรวดมนฐานเป็นส่วนล่างสุดของชุดลำดับชั้นหิน บางบริเวณอาจพบหินที่มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างหินกรวดมนกับหินกรวดภูเขาไฟ บางบริเวณมีการแทรกดันตัวของหินอัคนียุคไทรแอสซิกตอนบน ทำให้เกิดการแปรสัณฐานกลายเป็นหินควอตไซต์ ส่วนหินที่มีเนื้อปูนมักพบแร่เอพิโดตและไดออปไซด์รวมอยู่ด้วย ลักษณะสีและองค์ประกอบของหินบริเวณจังหวัดเพชรบูรณ์อาจเปลี่ยนแปลงไป โดยมักจะเป็นสีแดง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากต้นกำเนิดของตะกอนส่วนใหญ่เป็นหินไรโอไลต์หรือเกิดในสภาพแวดล้อมน้ำตื้น

๒.๒.๒.๗ หินยุคจูแรสซิกตอนล่าง

หินชุดนี้อยู่ในหมวดหินน้ำพอง (Nam Phong Formation) และหมวดหินภูกระดึง (Phu Kradung Formation) กลุ่มหินโคราช ประกอบด้วย หินทราย หินทรายแป้ง หินทรายปนกรวด และหินกรวดมน โดยในชั้นหินทรายแป้ง มักพบแผ่นไมก้า หินชุดนี้วางตัวแบบไม่ต่อเนื่องกับหินที่มีอายุแก่กว่า และแสดงลักษณะรอยชั้นขวาง ซึ่งบ่งถึงการตกตะกอนโดยแม่น้ำเป็นตัวพัดพา

๒.๒.๒.๘ หินยุคจูแรสซิกตอนบน

หินชุดนี้อยู่ในหมวดหินพระวิหาร (Phra Wihan Formation) กลุ่มหินโคราช ประกอบด้วย หินทราย หินทรายปนกรวด และหินกรวดมน มีความแข็งทนทานต่อการผุพัง ส่งผลให้เกิดลักษณะภูมิประเทศเป็นสันเขาที่มีความลาดชันไม่เท่ากันทั้งสองด้าน โดยด้านที่ชันกว่าเป็นผาตั้ง (Escarpment slope) ส่วนอีกด้านที่มีความลาดชันต่ำกว่าเป็นความลาดตามแนวเท (Dip slope)

๒.๒.๒.๙ ตะกอนร่วนยุคควอเทอร์นารี

ตะกอนร่วนยุคควอเทอร์นารี มีอายุตั้งแต่ ๑.๖ ล้านปี จนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย ตะกอนร่วน และตะกอนกึ่งแข็งตัว การจำแนกลักษณะเหล่านี้พิจารณาจากลักษณะทางธรณีสัณฐาน สภาพแวดล้อมการสะสมตัว และชนิดของตะกอน โดยพบทั่วไปตามแนวลุ่มน้ำ แม่น้ำ และที่ราบทั้งเนินและที่ลุ่ม สามารถนำไปใช้เป็นวัสดุก่อสร้างและถมที่ดินได้ ประกอบด้วย หน่วยตะกอนย่อย ดังนี้

๑) **ชั้นตะพักลำน้ำ (Stream Terrace)** พบบริเวณฝั่งตะวันตกและตะวันออกของแอ่งเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นเนินเตี้ย ๆ ไม่ต่อเนื่องกัน แต่มีความสูงใกล้เคียงกัน ขึ้นอยู่กับชั้นลูกรัง (Laterite) โดยเนินลูกรังมีความสูงประมาณ ๑๓๐-๑๕๐ เมตร ประกอบด้วย ชั้นกรวดและชั้นทรายสลับกัน

๒) **ตะกอนลุ่มน้ำ (Alluvial Deposit)** เกิดจากการกัดเซาะของร่องน้ำตามภูเขา (Gullies Erosion) และการไหลท่วมทันของลำน้ำสายสำคัญ เช่น แม่น้ำป่าสัก ตะกอนส่วนใหญ่เป็นทรายปนโคลนหรือทรายเม็ดละเอียด วางตัวอยู่บนตะกอนทรายหยาบและชั้นหินเดิม

๒.๒.๓ ธรณีวิทยาโครงสร้าง

๒.๒.๓.๑ รอยชั้นไม่ต่อเนื่อง (Unconformity)

ลักษณะของรอยชั้นไม่ต่อเนื่อง เป็นรอยต่อของชั้นหินต่างยุคที่วางซ้อนกัน เกิดจากชั้นหินชุดล่างซึ่งมีอายุแก่กว่าขาดหายไปช่วงหนึ่ง เนื่องจากถูกร่อนเป็นเวลานาน อาจเป็นผลมาจากอิทธิพลทางธรณีวิทยา เช่น การยกตัวของหินยุคเก่าหรือการปรับสภาพของแอ่งสะสมตะกอน ทำให้ลักษณะตะกอนและสภาวะแวดล้อมการตกตะกอนของหินยุคใหม่เปลี่ยนแปลงไป รอยชั้นไม่ต่อเนื่องของหินสามารถแบ่งตามอายุของการแปรสัณฐาน (Tectonism) ได้ดังนี้

๑) **ช่วงยุคไทรแอสซิกตอนต้น** รอยชั้นไม่ต่อเนื่องระหว่างหินมหายุคพาลีโอโซอิกตอนบนกับหินตะกอนยุคไทรแอสซิก เป็นแบบรอยชั้นไม่ต่อเนื่องเชิงมุม (Angular Unconformity) และรอยชั้นไม่ต่อเนื่องระหว่างหินภูเขาไฟยุคเพอร์เมียน-ยุคไทรแอสซิก กับหินตะกอนยุคไทรแอสซิก เป็นแบบรอยชั้นไม่ต่อเนื่องบนหินอัคนี (Non Conformity) ซึ่งหลักฐานที่บ่งชี้ว่าชั้นหินวางตัวไม่ต่อเนื่องกัน ได้แก่ แนวชั้นหินกรวดมนฐานเม็ดตะกอนของหินเก่า และจากลักษณะของตะกอนที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง โดยชนิดของตะกอนจะแปรผันตามตำแหน่งของแอ่งสะสมตะกอน และชนิดของหินต้นกำเนิดบริเวณนั้น ๆ

๒) **ช่วงยุคไทรแอสซิกตอนปลาย** เกิดรอยชั้นไม่ต่อเนื่องระหว่างหินยุคจูแรสซิกตอนปลายกับหินที่เก่าแก่ในลักษณะรอยชั้นไม่ต่อเนื่องคงระดับ (Disconformity) และรอยชั้นไม่ต่อเนื่องบนหินอัคนีหลักฐานได้จากการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของหินตะกอน โดยในยุคไทรแอสซิกส่วนใหญ่มีตะกอนจากเศษหินที่เกิดก่อน เช่น เศษหินภูเขาไฟ เศษหินเชิร์ต และบางบริเวณมีเนื้อหินปูน ส่วนในหินยุคจูแรสซิกหนึ่ง (J1) ประกอบด้วย เม็ดแร่ควอตซ์ซึ่งเกิดจากการผุพังของหินอัคนีตระกูลแกรนิต ยุคไทรแอสซิกตอนบน อย่างไรก็ตาม ลักษณะของรอยชั้นไม่ต่อเนื่องระหว่างหินยุคไทรแอสซิกและยุคจูแรสซิกหนึ่ง อาจเป็นรอยชั้นไม่ต่อเนื่อง

คงระดับ นอกจากนี้บางบริเวณโดยเฉพาะบริเวณขอบเทือกเขาใหญ่พบว่า หินยุคจูแรสซิกหนึ่งวางตัวอยู่บนหินภูเขาไฟ โดยไม่มีหินยุคไทรแอสซิกรองรับอยู่ ซึ่งอาจเป็นรอยชั้นไม่ต่อเนื่องบนหินอัคนี

๓) **ช่วงยุคเทอร์เชียรีตอนต้น** เป็นช่วงที่เกิดแอ่งสะสมตะกอนใหม่ จากการขยายตัวของเปลือกโลก (Extension Tectonic) ทำให้เกิดแอ่งเพชรบูรณ์ และเกิดรอยชั้นไม่ต่อเนื่องระหว่างหินยุคเทอร์เชียรีกับหินที่แก่กว่า

๒.๒.๓.๒ รอยคดโค้ง (Folds)

หินมหายุคพาลีโอโซอิกตอนบนมีลักษณะการโค้งงอแบบ Open-broad fold โดยมีพื้นผิวตามแนวแกน (Axial surface) วางตัวในแนวเกือบเหนือ-ใต้ ซึ่งเป็นแนวเดียวกับการวางตัวของหินปัจจุบัน โดยมีแนวแกนเท (Plunge) ที่ต่ำ หากมองในมุมกว้างจะพบว่ามีลักษณะของชั้นหินคดโค้งรูปประทุนหงายขนาดใหญ่ โดยมีแนวแกนอยู่ในแนวการวางตัวของหินตะกอนยุคไทรแอสซิกที่กระจายตัวอยู่ในเขตอำเภอโป่งลงไปทางใต้ถึงเขตอำเภอชนแดน ด้านตะวันตกของโครงสร้างมีหินยุคคาร์บอนิเฟอรัสเป็นส่วนข้างของรอยคดโค้ง (Out limb) ด้านหนึ่ง ส่วนอีกด้านหนึ่งทางฝั่งตะวันออก มีหินชุด P1-2 เป็นส่วนข้างของรอยคดโค้ง สันนิษฐานว่าส่วนที่เป็นหินยุคคาร์บอนิเฟอรัสถูกตัดด้วยแนวเลื่อนในแนวเกือบเหนือ-ใต้และทรุดตัวลงกลายเป็นหินที่รองรับอยู่ใต้แอ่งเพชรบูรณ์ โครงสร้างขนาดกลางหรือระดับมีซิมมิก (Mesoscopic scale) พบว่า หินมีการโค้งงอในลักษณะของโครงสร้างรูปประทุนหงายและประทุนคว่ำขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ โดยมีรูปแบบเป็นแบบเดียวกับที่กล่าวมาข้างต้น

๒.๒.๓.๓ รอยแตกและรอยเลื่อน (Fractures and Faults)

ลักษณะภูมิประเทศและลายเส้นทางธรณีวิทยาจากภาพถ่ายทางอากาศ ประกอบกับข้อมูลในภาคสนาม ทำให้สามารถกำหนดทิศทางของรอยแตกและรอยเลื่อนได้โดยพอประมาณ (กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๕๒ก) ดังนี้

๑) **รอยเลื่อนในแนว NE-SW และ NW-SE** รอยเลื่อนในแนวนี้ปรากฏให้เห็นชัดเจนจากภาพถ่ายทางอากาศ เป็นรอยเลื่อนปกติ (Normal fault) ขนาดใหญ่ มีความยาวตั้งแต่ ๕ กิโลเมตร ไปจนถึง ๑๕ กิโลเมตร คาดว่าเกิดในช่วงสมัยไพลสโตซีน (Pleistocene)

๒) **รอยเลื่อนในแนว NE-SW และ NW-SE** มีลักษณะเป็นรอยเลื่อนตามแนวระดับ (Strike-slip fault) หรือรอยเลื่อนตามแนวเฉียง (Oblique-slip fault) ทำให้เกิดการเคลื่อนตัวของหินบ้างเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม แนวรอยเลื่อนนี้มีความเด่นชัดน้อยกว่าประเภทแรก

๓) **รอยเลื่อนในแนว EW** มักเป็นรอยเลื่อนขนาดเล็ก มีระยะการเคลื่อนไหวไม่มาก ไม่สามารถระบุชนิดของรอยเลื่อนได้ชัดเจน น่าจะเกิดในช่วงยุคไทรแอสซิกตอนปลาย โดยสัมพันธ์กับหินอัคนีที่มีอายุใกล้เคียงกัน

๒.๒.๔ ธรณีวิทยาที่เคยศึกษามาแล้ว

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ตำบลบ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการศึกษาเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์และธรณีวิทยา โดยมีสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

Yanagida (1964) รายงานการสำรวจและศึกษาวิจัยซากดึกดำบรรพ์แบคทีโอพอดบริเวณด้านเหนือของเขาค้อ ซึ่งขณะนั้นอยู่ในตำบลบ้านโกชน (ปัจจุบันอยู่ในเขตตำบลบัวพัฒนา) (รูปที่ ๒.๕) ตามรายงานของนายภูมวาร โกมารชุน ผู้ค้นพบซากดึกดำบรรพ์เหล่านี้ พบในชั้นหินดินดานเนื้อปูนสีดำ

จำแนกได้ ๗ สายพันธุ์ โดยเป็นสายพันธุ์ที่ค้นพบครั้งแรกในพื้นที่นี้ จำนวน ๓ สปีชีส์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒.๒

ตารางที่ ๒.๒ รายการซากดึกดำบรรพ์แบรคิโอพอดบริเวณเขาหินกลิ้ง

ลำดับที่	ชื่อซากดึกดำบรรพ์	Holotype
1.	<i>Tyloplecta yangtzeensis</i> (Chao)	
2.	<i>Tyloplecta nankingensis</i> (Frech)	
3.	<i>Haydenella kiangsiensis</i> (Kayser)	
4.	<i>Marginifera banphotensis</i> (Yanagida)*	TF338 (GK-D31113)
5.	<i>Orthotetina phetchabunensis</i> (Yanagida)*	TF332-4 (GK-D31115)
6.	<i>Orthotichia javanapheti</i> (Yanagida)*	TF339 (GK-D31116)
7.	<i>Linoproductus</i> sp.	

หมายเหตุ : * คือ ซากดึกดำบรรพ์สายพันธุ์ที่ค้นพบครั้งแรกจากพื้นที่เขาหินกลิ้ง

Sakagami (1975) สำรวจและศึกษาวิจัยซากดึกดำบรรพ์ไบรโอซัว บริเวณเขาหินกลิ้ง ในหินโคลนเนื้อปูนสีเข้ม (รูปที่ ๒.๕) สามารถจำแนกได้ ๗ สายพันธุ์ โดยเป็นสายพันธุ์ที่ค้นพบครั้งแรกในพื้นที่นี้ จำนวน ๒ สปีชีส์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒.๓

ตารางที่ ๒.๓ รายการซากดึกดำบรรพ์ไบรโอซัวบริเวณเขาหินกลิ้ง

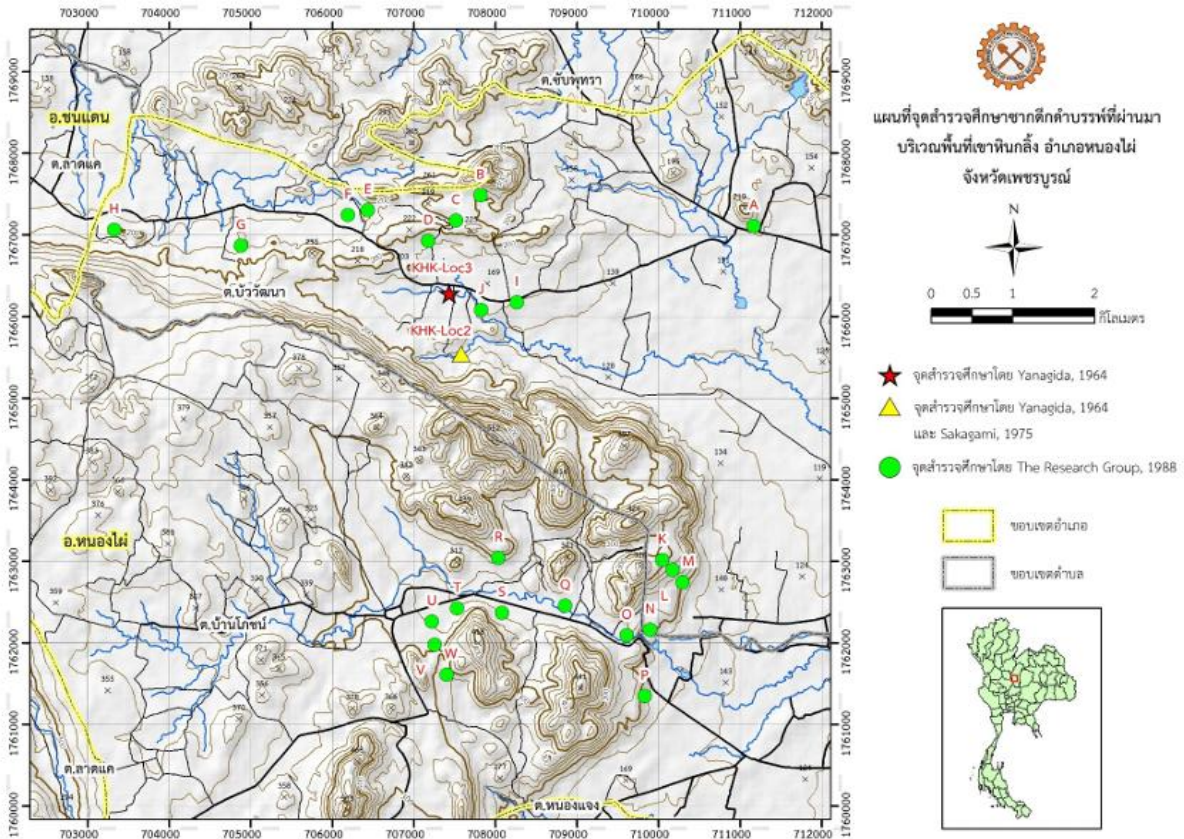
ลำดับที่	ชื่อซากดึกดำบรรพ์	Holotype
1.	<i>Fistulipora</i> sp. Indet.	
2.	<i>Pseudobatostomella multidiaphragma</i> (Sakagami)*	WBP-1a
3.	<i>Pseudobatostomella</i> sp. cf. <i>P. microstoma</i> (Sakagami)	
4.	<i>Dyscritella phetchabunensis</i> (Sakagami)*	WBP-3a
5.	<i>Discritella</i> sp. aff. <i>D. takauchiensis</i> (Sakagami)	
6.	<i>Fenestella</i> sp. cf. <i>F. paratuberculifera</i> (Yang & Loo)	
7.	<i>Polypora</i> sp. indet.	

หมายเหตุ : * คือ ซากดึกดำบรรพ์ชนิดใหม่ที่ค้นพบครั้งแรกจากพื้นที่เขาหินกลิ้ง

The Research Group (1988) มีการสำรวจและศึกษาวิจัยผ่านความร่วมมือไทย-ญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. 1986 ได้ก่อตั้งคณะสำรวจ “The Research Group” เพื่อสำรวจลำดับชั้นหินชีวภาพในพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลาง โดยหนึ่งในพื้นที่ศึกษา คือ พื้นที่บริเวณรอบ ๆ เขาหินกลิ้ง มีจุดสำรวจศึกษา จำนวน ๒๓ จุด และพบซากดึกดำบรรพ์ จำนวน ๒๑ จุด (รูปที่ ๒.๕) โดยรวมเป็นหินปูนวางตัวเรียงชั้นแทรกสลับกับหินโคลนยุคเพอร์เมียน และมีซากดึกดำบรรพ์จำนวนมาก ได้แก่ ฟอแรมินิเฟอรา ฟิวซิลินิด ไบรโอซัว แบรคิโอพอด ฟองน้ำ และปะการัง เป็นต้น รายละเอียดแสดงดังตารางที่ ๒.๔

ตารางที่ ๒.๔ รายการจุดสำรวจศึกษาบริเวณเขาหินกลิ้ง

ลำดับที่	รหัสจุดสำรวจ	ซากดึกดำบรรพ์ที่พบ
1.	A (860809-01)	ฟอแรมินิเฟอรา, ไบรโอซัว (<i>Pseudobastostomella</i> spp., <i>Dyscritella?</i> Sp., <i>Araxopora</i> sp., <i>Polypora</i> cf. <i>orientalis</i> (Eichwald)), แบริคิโอพอด และหอยกาบเดี่ยว
2.	B (860809-03)	ฟิวซูลินิด (Schwagerinids)
3.	C (860809-04)	แบริคิโอพอด
4.	D (860809-02)	หอยกาบเดี่ยวและหอยกาบคู่
5.	E (860809-05)	ฟิวซูลินิด (<i>Schwagerina</i> sp., <i>Rugosofusulina?</i> sp., <i>Quasifusulina longgissima</i> (Moeller), <i>Sphaeroschwagerini princeps</i> (Ehrenberg))
6.	F (860809-06)	ฟิวซูลินิด (<i>Schwagerina</i> sp., <i>Rugosofusulina?</i> Sp., <i>Sphaeroschwagerini princeps</i> (Ehrenberg))
7.	G (790809-07)	ฟิวซูลินิด (<i>Mesoschubertella?</i> sp.)
8.	H (790807-02)	แบริคิโอพอด (<i>Acosarina</i> sp., <i>Marginifera</i> sp., <i>Schuchertella</i> cf. <i>cooperi</i> (Grant))
9.	I (790809-01)	ไม่พบซากดึกดำบรรพ์
10.	J (790807-03)	ไม่พบซากดึกดำบรรพ์
11.	K (860810-04)	ฟอแรมินิเฟอรา (<i>Pachyphloia</i> sp.), ไบรโอซัว (<i>Fistulipora</i> cf. <i>timorensis</i> (Bassler), <i>Eriopora major</i> (Bassler), <i>Suicorettopora?</i> sp., <i>Pseudobastostomella</i> sp., <i>Rhombotrypella?</i> sp., <i>Rhombocladia</i> sp., <i>Rhodomeson</i> sp., <i>Streblotrypa?</i> cf. <i>thaiensis</i> (Sakagami), <i>Fenestella</i> sp., <i>Polypora</i> sp.) และฟองน้ำ (<i>Amblysiphonella</i> sp.)
12.	L (860810-03)	ฟอแรมินิเฟอรา, ฟิวซูลินิด (<i>Nankinella</i> sp.) และไบรโอซัว (<i>Araxopora araxensis</i> (Nikiforova))
13.	M (860810-02)	ฟอแรมินิเฟอรา (<i>Pachyphloia</i> sp.), ฟิวซูลินิด (<i>Nankinella</i> sp.) และไบรโอซัว (<i>Rhombopora</i> sp., <i>Fenestella</i> sp., <i>Polypora</i> sp.)
14.	N (860810-01)	ฟอแรมินิเฟอรา (<i>Pachyphloia</i> sp.), ฟิวซูลินิด (Schwagerinids) และไบรโอซัว (<i>Fistulipora</i> sp., <i>Hexagonella</i> cf. <i>laevigata</i> (Waagen & Wentzel), <i>Rhombotrypella</i> sp., <i>Rhombocladia</i> sp., <i>Rhombopora</i> sp.)
		<i>Meekopora?</i> sp., <i>Liguloclema meridianus</i> (Etheridge), <i>Rhombopora?</i> sp., <i>Fenestella</i> sp., <i>Polypora</i> cf. <i>multiopiferata</i> (Crockford), <i>Polypora</i> cf. <i>elegantissima</i> (Stuckenberg), <i>Polypora</i> sp., <i>Septopora</i> cf. <i>orientaris</i> (Bassler), <i>Septopora</i> sp., <i>Penniretopora</i> spp., <i>Suicorettopora</i> sp., <i>Pseudobastostomella</i> sp., <i>Rhodomeson</i> sp., <i>Hexagonella</i> cf. <i>laevigata</i> (Waagen & Wentzel), <i>Clausotrypa</i> sp., และแบริคิโอพอด (<i>Leptodus</i> sp., <i>Tyloplecta?</i> sp.)
16.	P (860811-01)	ฟอแรมินิเฟอราและฟิวซูลินิด (<i>Nankinella</i> sp.)
17.	Q (860811-06)	ฟอแรมินิเฟอรา (<i>Agathammina</i> sp., <i>Pachyphloia</i> sp., <i>Climacammina</i> sp., <i>Tetrataxis</i> sp.)
18.	R (860813-01)	ฟอแรมินิเฟอรา (<i>Lantschichites</i> sp., <i>Pseudokahlerina?</i> sp., <i>Pachyphloia</i> sp., <i>Agathammin</i> sp.), ฟิวซูลินิด (<i>Schubertella</i> sp.) ปะการัง และแบริคิโอพอด (<i>Hustedia ratburiensis</i> (Waterhouse & Piyasin), <i>Callispinina austina</i> (Grant), <i>Notothyris?</i> sp., <i>Acosarina</i> sp., <i>Spiriferellina</i> sp.)
19.	S (860811-07)	ฟอแรมินิเฟอรา (<i>Climacammina</i> sp., <i>Pachyphloia</i> sp.)
20.	T (860813-02)	ฟิวซูลินิด (Schwagerinids, <i>Nankinella</i> sp.) และแบริคิโอพอด (<i>Marginifera</i> sp.)
21.	U (860813-03)	ฟิวซูลินิด (<i>Pseudofusulina?</i> sp.)
22.	V (860813-04)	ฟอแรมินิเฟอรา (<i>Climacammina</i> sp., <i>Agathammina</i> sp., <i>Pachyphloia</i> sp., <i>Globivalvulina</i> sp., <i>Lantschichites?</i> sp.)
23.	W (860813-05)	ฟอแรมินิเฟอรา, ฟิวซูลินิด (<i>Pseudofusulina</i> sp., <i>Misellina</i> sp.) และปะการัง (<i>Ipciphyllum</i> sp.)

รูปที่ ๒.๕ แผนที่จุดสำรวจศึกษาซากดึกดำบรรพ์บริเวณพื้นที่เขาหินกลิ้ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ (อดุลย์วิทย์ กาวีระ และคณะ, ๒๕๖๕)

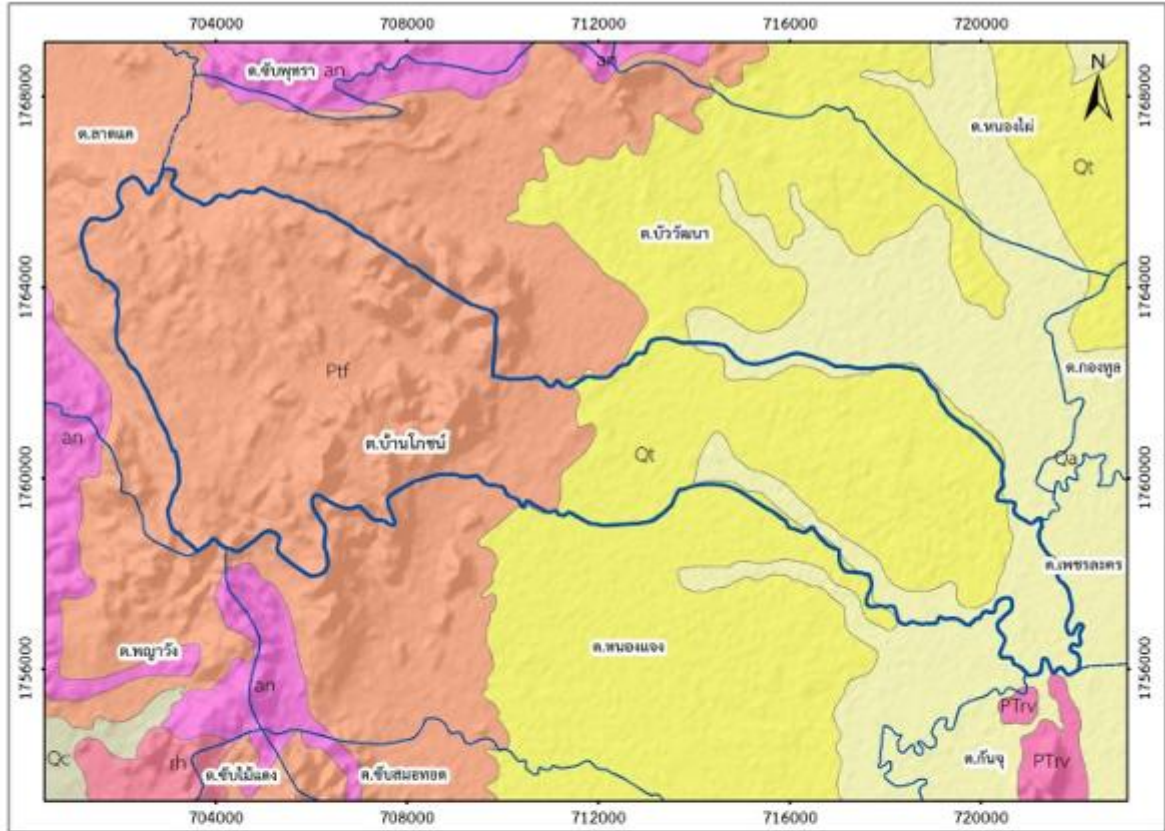
นิคม จึงอยู่สุข และสมบุญ โฆษิตานนท์ (๒๕๓๒) พบว่าพื้นที่ตำบลบ้านโชน สามารถจำแนกออกเป็น ๔ หน่วยหิน (รูปที่ ๒.๖) ดังนี้

ตะกอนน้ำพา (Qa) ประกอบด้วย ดินเหนียว ทราย กรวดและเศษหิน ที่พัดพามาสะสมโดยน้ำจากแม่น้ำ ลำธาร กระจายตัวบริเวณด้านตะวันออกสุดของพื้นที่ ใกล้กับแม่น้ำป่าสัก มีอายุในยุคควอเทอร์นารี หรือประมาณ ๒.๖ ล้านปีก่อนถึงปัจจุบัน

ตะกอนตะกักรุ่นน้ำ (Qt) ประกอบด้วย ตะกอนกรวด ทราย ทรายแป้ง ชั้นดิน และศิลาแลงสะสมตัวใกล้กับแนวเชิงเขาด้านทิศตะวันตก โดยกระจายตัวในพื้นที่ตอนกลางของตำบล มีอายุในยุคควอเทอร์นารี หรือประมาณ ๒.๖ ล้านปีก่อนถึงปัจจุบัน

หมวดหินตากฟ้า (Ptf) เป็นหน่วยหินหนึ่งในกลุ่มหินสระบุรี (Saraburi Group) ประกอบด้วย หินปูนสีเทาที่มีหินเชิร์ตและหินดินดานแทรกสลับ พบหินเชิร์ตสีดำ ทั้งแบบเป็นกระเปาะและเป็นชั้นบาง ๆ บางบริเวณพบหินดินดานสีเทาชั้นบางแทรกสลับด้วย พบกระจายตัวบริเวณภูเขาทางด้านตะวันตกของตำบล พบซากดึกดำบรรพ์สิ่งมีชีวิตในทะเลจำนวนมาก มีอายุในยุคเพอร์เมียนตอนต้นถึงตอนกลาง หรือประมาณ ๒๕๙-๒๖๕ ล้านปี สามารถเทียบเคียงได้กับหมวดหินเขาขวาง (Khao Kwang Formation) ที่พบในพื้นที่จังหวัดสระบุรี

หินแอนดีไซต์ (An) พบเป็นหินสีเขียวแกมเทา เนื้อผลึกสองขนาด มีแร่ฮอร์นเบลนด์เป็นแร่ดอก (Phenocrysts) นอกจากนี้ยังพบหินไรโอไลต์สีเทาอ่อน เนื้อผลึกสองขนาด มีแร่แพลจิโอเคลสและแร่ควอตซ์เป็นแร่ดอกกระจายตัวเป็นหย่อม ๆ บริเวณด้านตะวันตกและด้านใต้ของพื้นที่ภูเขา มีอายุในยุคเพอร์เมียน

สัญลักษณ์

- ตำบลบ้านโกชน์
- ขอบเขตตำบล

มาตราส่วน 1:120,000
WGS 1984 UTM Zone 47N

คำอธิบาย

- Ca ตะกอนธารน้ำพา กรวด หทราย หทรายแป้ง และดินเหนียวสะสมตัวตามร่องน้ำ คับดินแม่น้ำ และแอ่งน้ำท่วมถึง
- Qt ตะกอนตะกักลำน้ำ กรวด หทราย หทรายแป้ง ดินเหนียวและศิลาแลง
- Ptf หินปูนฟอสซิลเฟอรัส หินเชิร์ต หินบะซอลต์รูปหมอน หินอุดร้าเบสิก และหินเซอร์เพนทีไนต์
- PTry หินไรโอไลต์ แอนดีไซต์ หินทัฟฟ์แสดงการไหล หินกรวดเหลี่ยมภูเขาไฟ หินไรโอไลต์กัฟฟ์และหินแอนดีซิติกัฟฟ์
- an หินแอนดีไซต์เนื้อออก และหินบะซอลต์เป็นหินแปลกปลอม
- th หินไรโอไลต์เนื้อออก

ดัดแปลงจากแผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์ กรมทรัพยากรธรณี 2550

รูปที่ ๒.๖ แผนที่ธรณีวิทยาบริเวณตำบลบ้านโกชน์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ (อดุลย์วิทย์ กาวีระ และคณะ, ๒๕๖๕)

กรมทรัพยากรธรณี (๒๕๖๔) สรุปข้อมูลธรณีวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยเทือกเขาเพชรบูรณ์ที่มีลักษณะเป็นรูปเกือกม้าล้อมรอบพื้นที่ด้านเหนือ ทอดตัวเป็นแนวลงมาทั้งทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ครอบคลุมพื้นที่กว่าร้อยละ ๔๐ ของจังหวัด พื้นที่บริเวณนี้รองรับด้วยหินตะกอนที่มีอายุตั้งแต่ยุคคาร์บอนิเฟอรัส (๓๕๐ ล้านปีก่อน) หินอัคนียุคเพอร์โมไทรแอสสิก (๒๕๐ ล้านปีก่อน) และบริเวณกลางแอ่งปกคลุมด้วยตะกอนยุคนีโอจีนถึงควอเทอร์นารี (ประมาณ ๑๕ ล้านปีถึงปัจจุบัน)

หลักฐานทางธรณีวิทยาบ่งบอกว่า จังหวัดเพชรบูรณ์เคยเป็นทะเลในมหาสมุทรแอตแลนติกมาก่อน ดังปรากฏในกลุ่มหินที่สะสมตัวในทะเล เช่น หินปูน หินดินดาน และซากดึกดำบรรพ์ทะเล ต่อมาในมหาสมุทรแอตแลนติกพื้นที่ยกตัวขึ้นเป็นภูเขา เนื่องจากการชนกันของแผ่นอนุทวีปอินโดจีน (ฝั่งตะวันออกของประเทศ) และไซบิวมาสู (ฝั่งตะวันตกของประเทศ) ทำให้เกิดหินที่สะสมตัวบนแผ่นดิน เช่น หินทราย หินทรายแป้ง และพบซากดึกดำบรรพ์ที่อาศัยบนบกโดยเฉพาะไดโนเสาร์ ในช่วงยุคนีโอจีนการชนกันของแผ่นเปลือกโลกอินเดียกับยูเรเชีย ทำให้เกิดแอ่งสะสมตะกอนหลายแห่งในประเทศไทย รวมทั้ง “แอ่งเพชรบูรณ์”

พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน ประกอบด้วย หินปูนสีเทาชั้นหนา มีหินเชิร์ตและหินดินดานแทรกสลับ แสดงภูมิประเทศแบบคาสต์ (Karst topography) จัดอยู่ในหมวดหินตากฟ้า ซึ่งตั้งชื่อโดย นายนิกร นครศรี มีชั้นหินแบบฉบับอยู่ที่อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ จัดเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหินสระบุรี ซึ่งกระจายตัวตามแนวขอบด้านตะวันตกของที่ราบสูงโคราช ในพื้นที่เข่าบ้านโกชนมีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์หลากหลาย โดยเฉพาะซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่อาศัยอยู่ในทะเล

๒.๓ ข้อมูลแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน

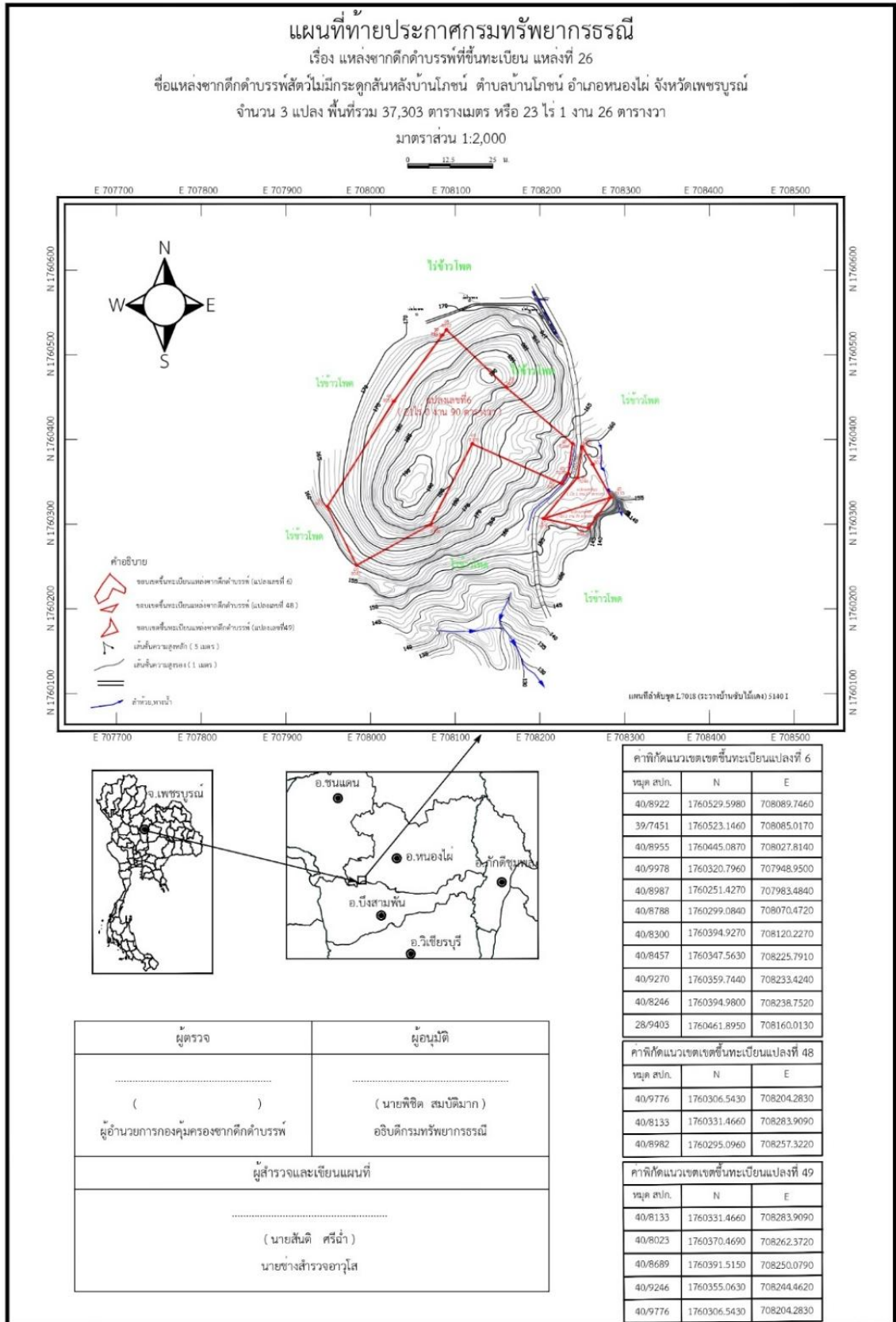
๒.๓.๑ ขนาดและที่ตั้ง

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ครอบคลุมจำนวน ๓ แปลง มีพื้นที่รวม ๓๗,๓๐๓ ตารางเมตร หรือ ๒๓ ไร่ ๑ งาน หรือ ๒๖ ตารางวา ปรากฏอยู่ในแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร ระบุว่าบ้านซำไม้แดง ๕๑๔๐ I (รูปที่ ๒.๗) ซึ่งเป็นพื้นที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมที่จัดสรรให้เกษตรกร

๒.๓.๒ ความสำคัญและลักษณะปัจจัยทางธรณีวิทยา

๒.๓.๒.๑ ความสำคัญ

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน เป็นพื้นที่ที่พบซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่อาศัยอยู่ในทะเลหลากหลายชนิด ประกอบด้วย สโตรมาโตไลต์ ฟองน้ำ ปะการัง ไบรโอซัว แบรคิโอพอด ไครนอยด์ ฟิวซิลินิด นอติลอยด์ และแอมโมนอยด์ บ่งบอกว่าพื้นที่นี้เคยเป็นทะเลมาก่อน นับเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพของซากดึกดำบรรพ์สูงแห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยมีอายุอยู่ในช่วงเพอร์เมียน (๒๙๙-๒๕๒ ล้านปีก่อน) (รูปที่ ๒.๘)

รูปที่ ๒.๗ ขอบเขตแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโนชน ตำบลบ้านโนชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ ๒.๘ แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน

(ก)-(ข) ภาพมุมสูงบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์ (ค) ป้ายสื่อความหมาย

ความสำคัญของแหล่งซากดึกดำบรรพ์แห่งนี้ คือ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และมีชั้นหินที่มีซากดึกดำบรรพ์ดัชนีที่ใช้อ้างอิงช่วงอายุได้แน่นอน โดยพบซากดึกดำบรรพ์แบรคิโอพอด ๔ ชนิด ที่พบเป็นแห่งแรกของโลกบริเวณเขาหินกลิ้ง ได้แก่

๑. มาร์จินิเฟอรา บ้านโกชนเอนซิส (*Marginifera banphotensis*) มีขนาดประมาณ ๑-๒ เซนติเมตร มีเปลือกรูปร่างกึ่งกลม เส้นหับผเยตรง ฝาใหญ่หนูน ฝาเล็กเว้า จะงอยโค้งงุ้ม มีลายแบบหยาบ ๑๕-๑๗ เส้น แต่ละแถวมีหนาม ๕-๖ หนาม

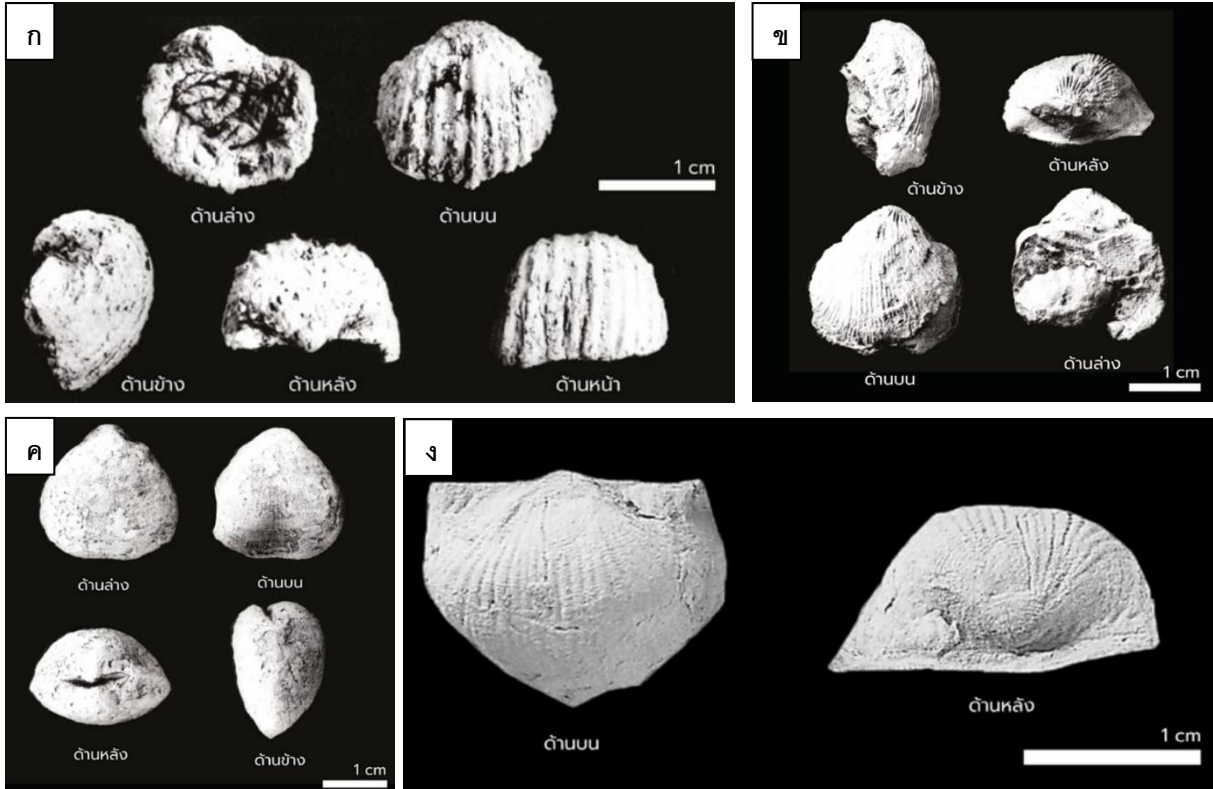
๒. ออร์โธเททีนา เพชรบูรณ์เอนซิส (*Orthotetina phetchabunensis*) มีขนาดประมาณ ๒ เซนติเมตร มีเปลือกรูปร่างกึ่งกลมถึงกึ่งรูปไข่ จะงอยเหยียดยาว ฝาใหญ่หนูน ฝาเล็กค่อนข้างราบ มีลายแบบละเอียด

๓. ออร์โธทีเคีย ชวนะเพทติ (*Orthotichia javanapeti*) มีขนาดประมาณ ๒ เซนติเมตร ฝาทั้งสองมีความยาวและความกว้างใกล้เคียงกัน ฝานูนทั้งสองฝา แต่ฝาเล็กมีความโค้งนูนมากกว่า จะงอยโค้งงุ้มเล็กน้อย มีลายแบบละเอียด บริเวณด้านหน้ามีเส้นเจริญเติบโตและมีร่องตรงกลาง

๔. เฮย์ดีเนลลา แกรนติ (*Haydenella granti*) มีขนาดประมาณ ๒-๓ เซนติเมตร มีรูปร่างครึ่งวงกลม ฝาใหญ่โค้งนูน ฝาเล็กเว้าเล็กน้อย มีลายแบบละเอียด เส้นหับผเย และปีกบนเปลือกเหยียดตรง จะงอยโค้งงุ้ม (รูปที่ ๒.๙)

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน มีคุณสมบัติตามประกาศคณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การประกาศเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนและเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑ (๒) เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีซากดึกดำบรรพ์ดัชนีที่ใช้อ้างอิงช่วงอายุของ

ชั้นหินได้แน่นอนและเป็นที่ยอมรับของประเทศไทยหรือระดับสากล และข้อ ๑ (๖) เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีซากดึกดำบรรพ์หลายชนิดอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะแตกต่างจากที่เคยพบมาก่อน

รูปที่ ๒.๙ แบรคิโอพอด ๔ ชนิดที่พบเป็นแห่งแรกของโลกบริเวณเขาหินกลิ้ง

(ก) มาร์จินิเฟอรา บ้านโฆชน์เอนซิส (*Marginifera banphotensis*)

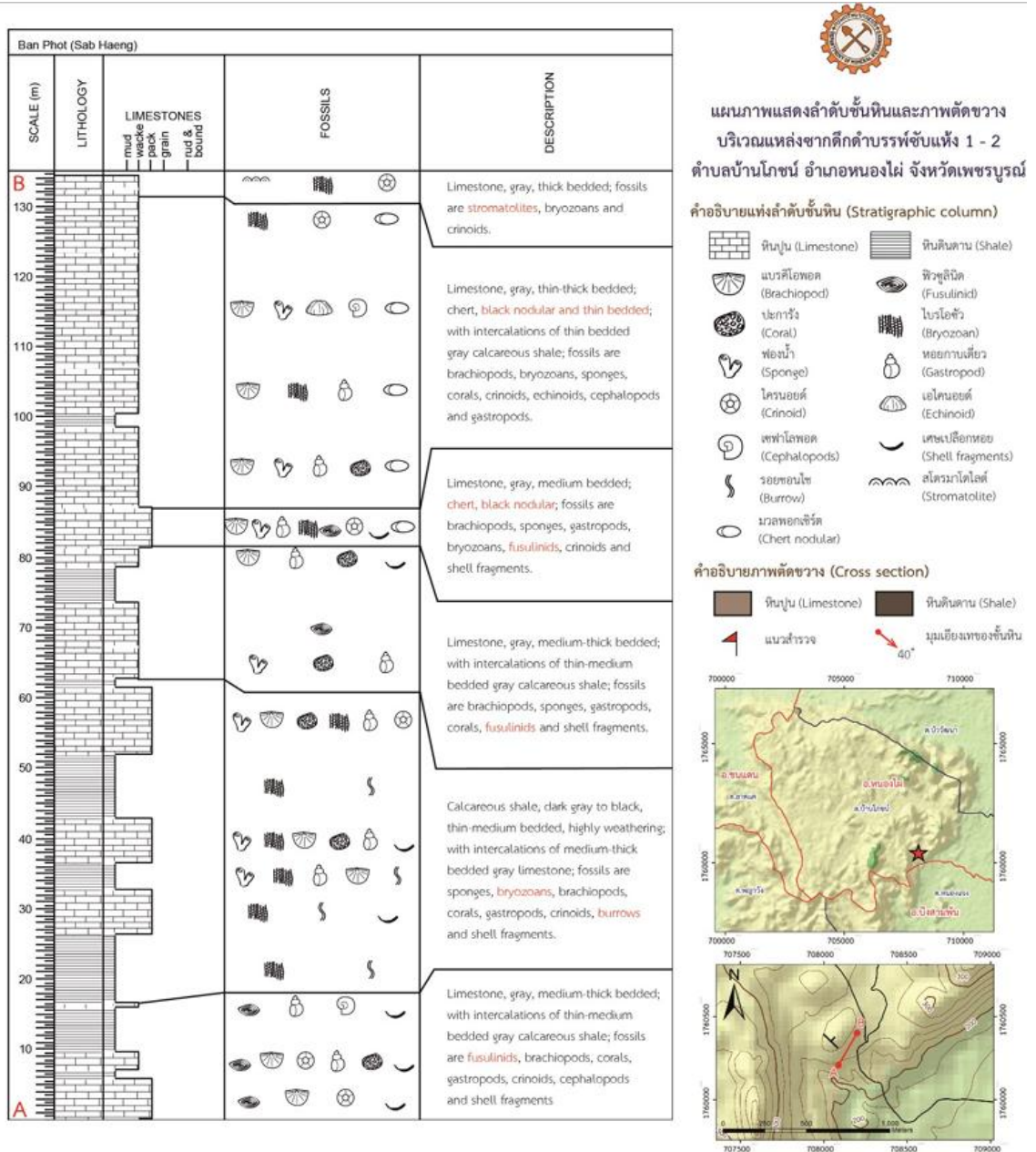
(ข) ออร์โธเททีนา เพชรบูรณ์เอนซิส (*Orthotetina phetchabunensis*)

(ค) ออร์โธทีเคีย ชวนะเพทติ (*Orthotichia javanapeti*)

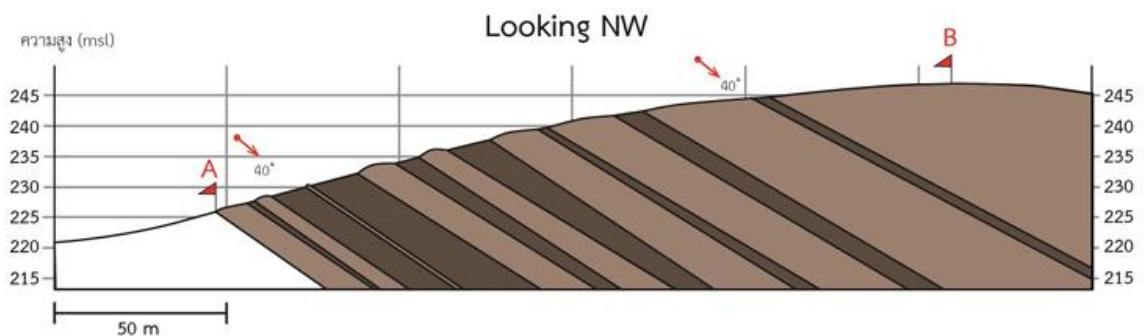
(ง) เฮย์ดีเนลลา แกรนต์ (*Haydenella granti*)

๒.๓.๒.๒ ลักษณะปัจจัยทางธรณีวิทยา

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโฆชน์ ตั้งอยู่ใกล้ห้วยซับแห้ง มีความสูง ๒๔๕ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ลักษณะพื้นที่เป็นเขาสูงชัน อยู่ริมถนนท้องถิ่น เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชหินโผล่บริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์จัดอยู่ในหมวดหินตากฟ้า กลุ่มหินสระบุรี ส่วนใหญ่เป็นหินปูนสีเทา มีชั้นหนา ๑๐-๑๐๐ เมตร (medium-very thick bed) มีหินเชิร์ตสีดำเป็นกระเปาะ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๐-๓๐ เซนติเมตร ชั้นหินมีการวางตัวเฉลี่ย ๓๒๐/๔๐ NE บริเวณใกล้เคียงพบหินโผล่หมวดหินเดียวกันเป็นลานกว้าง กระจายตัวเป็นแนวยาวตลอดสองฝั่งถนน ระยะทางมากกว่า ๑๐๐ เมตร แสดงการวางตัวและลำดับชั้นหินชัดเจน นอกจากหินปูนสีเทายังมีหินดินดานสีดำแทรกเป็นบางช่วง ชั้นหนา ๕-๒๐ เซนติเมตร (thin-medium bed) และมีหินเชิร์ตสีดำเป็นกระเปาะ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๐-๓๐ เซนติเมตร มีการวางตัวของชั้นหินเฉลี่ย ๓๒๐/๔๐ NE เช่นเดียวกับชั้นหินที่พบในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ลำดับชั้นหินและภาพตัดขวางแสดงดังรูปที่ ๒.๑๐ และ ๒.๑๑ (อดุลย์วิทย์ กาวีระ และคณะ, ๒๕๖๕)

รูปที่ ๒.๑๐ ลำดับชั้นหินบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโพน (อดุลย์วิทย์ กาวีระ และคณะ, ๒๕๖๕)

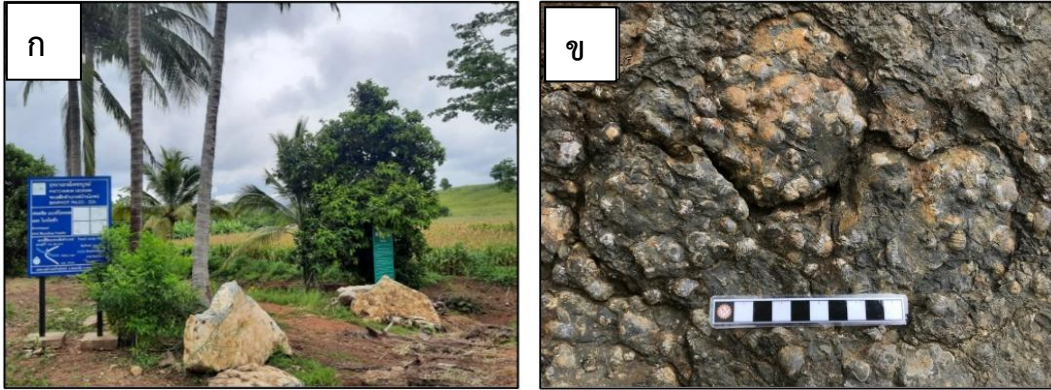

รูปที่ ๒.๑๑ ภาพตัดขวางบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโพน (อดุลย์วิทย์ กาวีระ และคณะ, ๒๕๖๕)

๒.๓.๓ ลักษณะปัจจัยด้านซากดึกดำบรรพ์

พื้นที่บริเวณตำบลบ้านโกชนมีแหล่งซากดึกดำบรรพ์หลายแห่งที่มีลักษณะทางธรณีวิทยา และซากดึกดำบรรพ์คล้ายกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ดังนี้

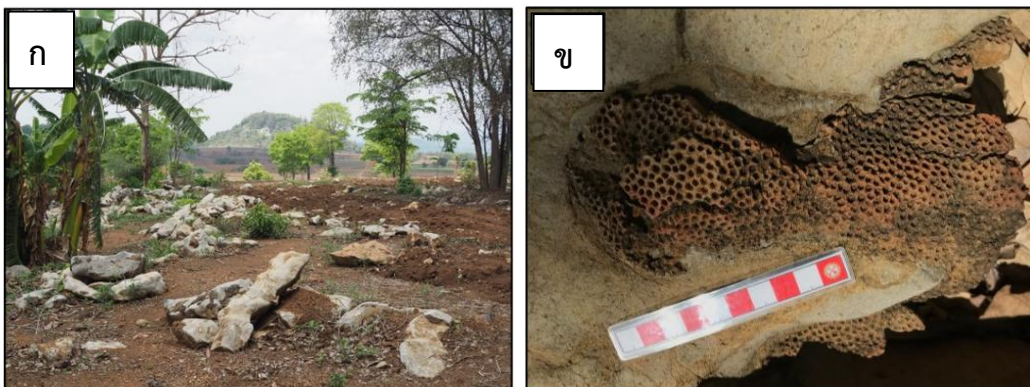
๑) แหล่งซากดึกดำบรรพ์ชั้นน้อย มีลักษณะพื้นที่เป็นลำห้วยขนาดใหญ่ตัดผ่านถนน ไหลจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก พบซากดึกดำบรรพ์ไบรโอซัว แบริโอพอด หอยกาบเดี่ยว ไครนอยด์ และรอยซอนไซ ซากดึกดำบรรพ์ส่วนใหญ่มีสภาพค่อนข้างดีและกระจายตัวเป็นหย่อม ๆ อย่งไรก็ตามแบริโอพอด และไบรโอซัวพบในสภาพที่มีลักษณะสมบูรณ์มาก โดยเฉพาะในชั้นหินดินดาน (รูปที่ ๒.๑๒)

รูปที่ ๒.๑๒ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ชั้นน้อย

- (ก) สภาพทั่วไปของแหล่งซากดึกดำบรรพ์ชั้นน้อย
- (ข) แบริโอพอดที่พบบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๒) แหล่งซากดึกดำบรรพ์ชั้นตาเบา มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลอนคลื่น โดยพื้นที่ทั้งหมด เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืช พบซากดึกดำบรรพ์ปะการัง แบริโอพอด ฟองน้ำ ไครนอยด์ เม่นทะเล หอยกาบเดี่ยว และไบรโอซัว ซากดึกดำบรรพ์ส่วนใหญ่ปรากฏชัดเจน มีความหนาแน่นและความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก โดยเฉพาะปะการังและฟองน้ำ ซึ่งมีขนาดใหญ่และสมบูรณ์มาก (รูปที่ ๒.๑๓)

รูปที่ ๒.๑๓ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ชั้นตาเบา

- (ก) สภาพทั่วไปของแหล่งซากดึกดำบรรพ์ชั้นตาเบา
- (ข) ปะการังที่พบบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๓) แหล่งซากดึกดำบรรพ์เขาล้อม มีลักษณะพื้นที่เป็นเนินเขาขนาดเล็ก ไม่ชันมาก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืช พบซากดึกดำบรรพ์ไบรโอซัว แบรคิโอพอด ปะการัง ฟองน้ำ ไครนอยด์ นอติลอยด์ ไทรโลไบต์ ฟิวซิลินิด หอยกาบเดี่ยว หอยกาบคู่ และรอยซอนไซ นับเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงแห่งหนึ่งในพื้นที่และกระจายตัวกว้างขวาง นอกจากนี้ยังพบไทรโลไบต์ กลุ่มปะการังเขาสัตว์ และแบรคิโอพอดในวงศ์ Lyttoniidae ซึ่งเป็นซากดึกดำบรรพ์ดัชนีที่สำคัญ (รูปที่ ๒.๑๔)

รูปที่ ๒.๑๔ แหล่งซากดึกดำบรรพ์เขาล้อม

- (ก) สภาพทั่วไปของแหล่งซากดึกดำบรรพ์เขาล้อม
- (ข) ไทรโลไบต์ที่พบบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๒.๔ ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ

๒.๔.๑ ด้านดินและแร่ธาตุ

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินสีกรมก มีดินบนเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีเทาเข้มถึงน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ส่วนดินล่างเป็นดินเหนียว สีน้ำตาลปนเหลืองถึงน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงด่างเล็กน้อย (pH ๕.๕-๗.๕) ในฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงนานดินจะแห้ง แข็ง และแตกกระแหงเป็นร่องลึก (สำนักสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน, ม.ป.ป.)

๒.๔.๒ ด้านป่าไม้

อำเภอหนองไผ่มีพื้นที่ ๘๕๐,๒๖๕ ไร่ โดยเป็นพื้นที่เขตภูเขาและป่าไม้ ๒๘๐,๕๗๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓ ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพโดยทั่วไปเป็นป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง (สำนักงานเกษตรอำเภอหนองไผ่, ๒๕๖๕)

๒.๔.๓ ด้านสัตว์ป่า

สัตว์ป่าที่พบในอำเภอหนองไผ่ ได้แก่ ไก่ป่า หมูป่า อีเห็น กระรอก กระแต ตะกวด งู และนกประจำท้องถิ่น

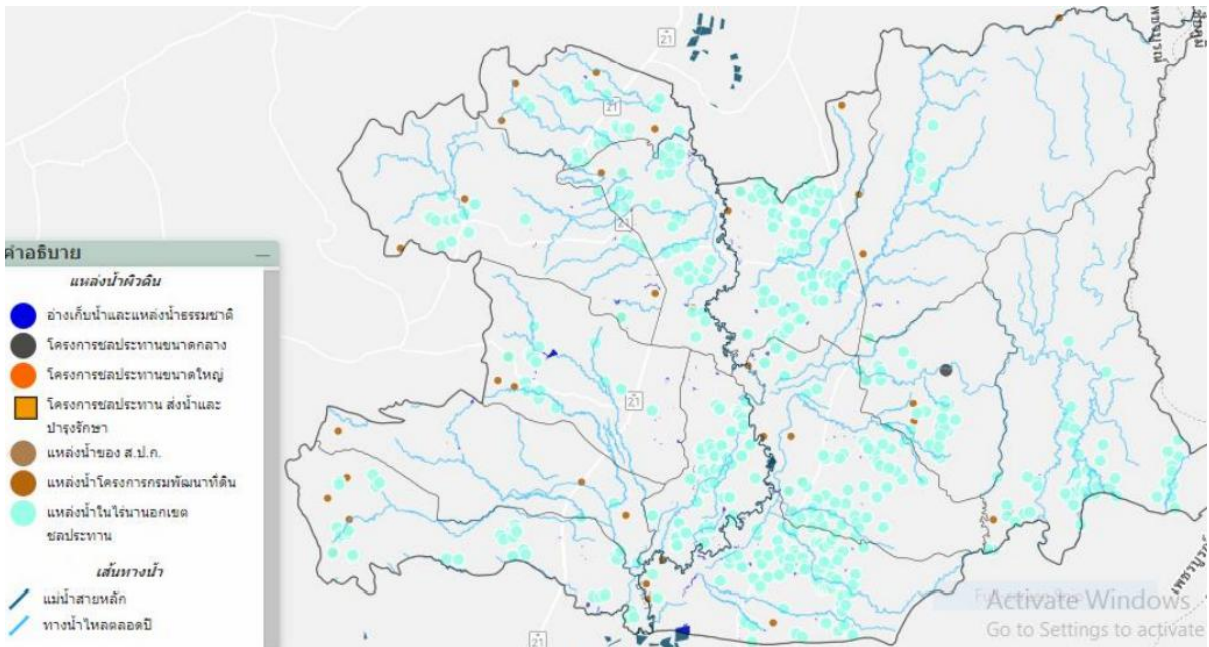
๒.๔.๔ ด้านน้ำ

อำเภอหนองไผ่ มีแหล่งน้ำที่สำคัญโดยแบ่งออกเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำเพื่อการชลประทาน (รูปที่ ๒.๑๕) รายละเอียดดังนี้

๒.๔.๔.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำป่าสัก โดยไหลผ่านจากเหนือถึงใต้ ผ่านตำบลห้วยโป่ง ตำบลนาเฉลียง ตำบลวังโบสถ์ ตำบลกองทูล ตำบลหนองไผ่ และตำบลบ้านโกชน ปริมาณน้ำไม่สม่ำเสมอ โดยช่วงฤดูฝนน้ำมากจนท่วมล้นสองฝั่งแม่น้ำ ส่วนฤดูแล้งน้ำมีปริมาณน้อยมาก จนไม่สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้

๒.๔.๔.๒ แหล่งน้ำเพื่อการชลประทาน ได้แก่

- ๑) อ่างเก็บน้ำเขารง เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลยางงาม
- ๒) อ่างเก็บน้ำคลองยาว เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองไผ่
- ๓) อ่างเก็บน้ำวังอ่าง เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลบัววัฒนา
- ๔) อ่างเก็บน้ำเฉลียงลับ เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลบ่อไทย
- ๕) บึงกันเจม เป็นบึงธรรมชาติขนาดใหญ่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลเพชรละคร
- ๖) อ่างเก็บน้ำคลองล่าง เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลวังท่าดี

รูปที่ ๒.๑๕ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๕๘)

๒.๔.๕ ด้านน้ำบาดาล

อำเภอหนองไผ่ เป็นพื้นที่ที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำใต้ดินที่ใช้ในการเกษตร โดยมีบ่อน้ำบาดาล จำนวนทั้งสิ้น ๔๙ บ่อ กระจายตัวในตำบลต่าง ๆ ดังนี้ ตำบลห้วยโป่ง จำนวน ๗ บ่อ ตำบลหนองไผ่ จำนวน ๖ บ่อ ตำบลเพชรละคร จำนวน ๕ บ่อ ตำบลยางงาม จำนวน ๕ บ่อ ตำบลวังท่าดี จำนวน ๕ บ่อ ตำบลบัววัฒนา จำนวน ๔ บ่อ ตำบลกองทูล จำนวน ๔ บ่อ ตำบลบ้านโกชน จำนวน ๓ บ่อ ตำบลบ่อไทย จำนวน ๓ บ่อ ตำบลวังโบสถ์ จำนวน ๓ บ่อ ตำบลท่าแดง จำนวน ๒ บ่อ ตำบลนาเฉลียง จำนวน ๑ บ่อ และตำบลท่าดั่ง จำนวน ๑ บ่อ (รูปที่ ๒.๑๖)

รูปที่ ๒.๑๖ แผนที่แสดงการกระจายตัวของแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๕๘)

๒.๕ ข้อมูลโบราณคดี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และการท่องเที่ยว

๒.๕.๑ ด้านโบราณคดี

๒.๕.๑.๑ โบสถ์มหาอุดวัดคงสมโภชน์

โบสถ์มหาอุดวัดคงสมโภชน์ เป็นโบสถ์ที่สร้างตามคติความเชื่อในสมัยอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ให้พระสงฆ์ทำสังฆกรรมอย่างมีสมาธิ ไม่ให้ผู้ใดล่วงล้ำเข้ามาในเขตพิธี นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่าโบสถ์มหาอุดมีความศักดิ์สิทธิ์และสิริมงคล ช่วยเพิ่มความขลังให้แก่พระเกจิอาจารย์ในการปลุกเสกพระเครื่องหรือวัตถุมงคล ลักษณะเด่นของโบสถ์ คือ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน หลังคามุงด้วยกระเบื้องดินเผา มีขนาดเล็กกว่าอุโบสถทั่วไป มีประตูเดียวและไม่มีหน้าต่าง ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยศิลปะสมัยอยุธยาเป็นพระประธาน และมีจิตรกรรมฝาผนังเป็นรูปนางฟ้าและสัตว์ในหิมพานต์ เช่น นาค กิณนรี นกสีหิ คนธรรพ์ พรรณพฤกษา บริเวณภายนอกได้รับอิทธิพลศิลปกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง มีใบเสมาหินทรายล้อมรอบเขตพุทธาวาส และมีเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองที่ยังคงสภาพสมบูรณ์ นับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าสำหรับเยาวชนและผู้สนใจศึกษาโบราณคดีและประวัติศาสตร์ (รูปที่ ๒.๑๗)

รูปที่ ๒.๑๗ โบสถ์มหาอุดวัดคงสมโภชน์ (กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๕)

- (ก) และ (ข) สภาพภายนอกโบสถ์
- (ค) พระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย
- (ง) รูปจิตรกรรมฝาผนัง

๒.๕.๑.๑ วัดโพธิ์เจดีย์ลอย

องค์พระเจดีย์ที่มีอายุหลายร้อยปีองค์นี้ ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใด มีเพียงตำนานเล่าขานถึงความศักดิ์สิทธิ์ที่มีผู้คนมาราบไว้ขอพร มักสำเร็จสมปรารถนา สืบทอดเรื่องราวมาหลายชั่วอายุคน เดิมวัดแห่งนี้เป็นวัดร้างที่สร้างมานานหลายร้อยปี กระทั่งในราวปี ๒๓๘๕ มีพระภิกษุสงฆ์เข้ามาอยู่ และชาวบ้านร่วมกันสร้างองค์พระเจดีย์ในบริเวณวัด ขณะที่ชาวบ้านกำลังช่วยกันขนปูน ทราย และอิฐจากเตาเผาในสมัยนั้น เพื่อสร้างเจดีย์ที่มีฐานเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔ เมตร สูง ๙.๑๙ เมตร ได้เกิดอาเพศ อากาศและท้องฟ้ามืดครึ้มนาน ๓ วัน ๓ คืน โดยกะทันหัน ฟ้าร้องสนั่น ชาวบ้านไม่สามารถไปทำงานได้ และเมื่อท้องฟ้าแจ่มใสเป็นปกติ ทุกคนได้เห็น "องค์พระเจดีย์" ลอยเหนือพื้นดินขนาดกลองเพลโดยยอมกลิ้งผ่านได้ ปรากฏขึ้นอย่างสวยงามสมบูรณ์ อัจฉริยะยิ่ง ชาวบ้านต่างโจษขานว่า "เทวดาส่งให้เป็นสมบัติคู่บ้านโกชนคู้เมืองเพชรบูรณ์" ต่อมาองค์เจดีย์ลอย ถูกภัยธรรมชาติชะล้างและดินหินทรายได้ทับถม ทำให้ฐานขององค์พระเจดีย์ตั้งเขินพอให้แม่ไก่เข้าไปฟักไข่ได้เท่านั้น ตามคำบอกเล่าของผู้สูงอายุ คนยากจนขัดสนเคยมาพึ่งเงินและทองที่อยู่ใต้ฐานองค์เจดีย์ ยืมไปใช้แล้วก็นำกลับคืน ต่อมาคนเกียจคร้านไม่ยอมทำมาหากิน ได้ยืมเงินทองที่อยู่ใต้ฐานไปใช้ในทางที่ผิด เช่น เล่นการพนัน ดื่มสุรา แล้วไม่ส่งคืน ตั้งแต่นั้นมาองค์พระเจดีย์ก็จมลงใต้ดินจนถึงปัจจุบัน เมื่อวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ของทุกปี ซึ่งเป็นวันที่ปรากฏการณ์ขององค์พระเจดีย์เกิดขึ้น ชาวบ้านจะทำบุญตักบาตร จัดมหรสพสมโภช สรงน้ำองค์พระเจดีย์ และเปลี่ยนผ้าสามสีที่ห่มองค์เจดีย์เป็นประจำทุกปี

๒.๕.๒ ด้านประวัติศาสตร์

"โคกมหาทิว" หรือ "ทุ่งมหาทิว" เป็นชื่อดั้งเดิมของบริเวณหนองไผ่ในอดีต ซึ่งตั้งอยู่ในเขตตำบลกองทูล อำเภอวิเชียรบุรี เมื่อมีผู้คนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้น จึงเรียกขานกันว่า "บ้านหนองไผ่" ซึ่งมีที่มาจากหนองน้ำเล็ก ๆ ล้อมรอบด้วยต้นไผ่ ซึ่งเดิมเป็นหนองข้างนอนในสมัยโบราณ ปัจจุบันได้ปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะ มีชื่อว่า "สระหลวง" อำเภอหนองไผ่เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอวิเชียรบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๘๗ ช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีสมัยนั้น มีโครงการสร้างเมืองหลวงแห่งที่ ๒ ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงได้สร้างเส้นทางสายยุทธศาสตร์โดยตัดต้นไม้เพื่อทำช่องทางจากตำบลสามแยกวังชมพู ไปยังบ้านลำนารายณ์ อำเภอชัยบาดาล (ปัจจุบัน คือ ถนนสายสระบุรี-หล่มสัก)

ในสมัยก่อน สิบตำรวจเอกสมศรี มงคลกิติ (ยศในขณะนั้น) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสายตรวจปราบโจรผู้ร้ายที่อำเภอวิเชียร ครอบคลุมตำบลกองทูล ตำบลบ้านโขน ตำบลท่าแดง และตำบลกันจุก แต่เนื่องจากเส้นทางเป็นเพียงทางเดินเท้าหรือขี่ม้าเท่านั้น ทำให้การปราบปรามโจรผู้ร้ายไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ จึงได้ปรึกษาคณะกรรมการท้องถิ่นซึ่งมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครูในเขตตำบลกองทูล เพื่อชี้แจงปัญหาต่อจังหวัด พร้อมเสนอให้ตั้งกิ่งอำเภอขึ้น โดยพิจารณาว่าตำบลกองทูลเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างอำเภอเมืองและอำเภอวิเชียรบุรี โดยได้ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๔ หนองไผ่ได้รับการยกฐานะให้เป็นกิ่งอำเภอหนองไผ่ โดยมีนายสมบูรณ์ อมรบุตร เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอคนแรก มีเขตการปกครอง ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลกองทูล ตำบลกันจุก และตำบลบ้านโขน ต่อมาวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๔ ได้รับโอนตำบลนาเฉลียง ตำบลท่าแดง จากอำเภอเมืองเพชรบูรณ์มาอยู่ในเขตปกครอง และเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๐๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นอำเภอหนองไผ่ โดยมี ร.ต.ต.ประทวน สิทธิธรรณ (หรือสิทธิกุล) เป็นนายอำเภอคนแรก พร้อมทั้งจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลตามประกาศกระทรวงมหาดไทยในราชกิจจานุเบกษา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ รัฐบาลสร้างถนนเชื่อมระหว่างตำบลวังชมพู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ไปยังอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า ถนนสระบุรี-หล่มสัก (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองไผ่, ๒๕๖๘)

๒.๕.๓ วัฒนธรรมและประเพณี

๒.๕.๓.๑ พิธีสงฆ์หลวงพ่อบึงสามพัน และก่อองค์เจดีย์ทราย เทศกาลสงกรานต์

งานสงกรานต์วันไหลไหว้หลวงพ่อบึงสามพัน เป็นประเพณีที่จัดขึ้นทุกปีโดยมูลนิธิสว่างบึงสามพันธรรมสถาน บริเวณหน้าศาลเจ้าพ่อเจ้าแม่ซับสนมทอด อำเภอบึงสามพัน กิจกรรมประกอบด้วย การแห่หลวงพ่อบึงสามพันรอบตลาด การเล่นน้ำสงกรานต์ และการสงฆ์หลวงพ่อบึงสามพัน และพระสงฆ์ รวมถึงการรดน้ำผู้ใหญ่ (รูปที่ ๒.๑๘) (หน่วยกู้ภัยสว่างบึงสามพันธรรมสถาน, ๒๕๖๑)

รูปที่ ๒.๑๘ พิธีสร้างน้ำหลวงพ่อบึงสามพันและก่อองค์เจดีย์ทรายในเทศกาลสงกรานต์ (หน่วยกู้ภัยสว่าง บึงสามพันธรรมสถาน, ๒๕๖๑)
(ก) และ (ข) พิธีสร้างน้ำหลวงพ่อบึงสามพัน
(ค) และ (ง) การก่อองค์เจดีย์ทราย

๒.๕.๓.๒ พิธีถอดผ้าและห่มผ้าองค์เจดีย์ลอย วัดโพธิ์เจดีย์ลอย

องค์พระเจดีย์มีอายุหลายร้อยปี แม้ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างในยุคสมัยใด แต่มีเพียงคำเล่าขาน ถึงความศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนิยมมากราบไหว้บูชา ด้วยความเชื่อที่ว่าขอพรสิ่งใดมักสำเร็จสมปรารถนา ในวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ของทุกปี ชาวบ้านจะร่วมกันทำบุญตักบาตร จัดมหรสพสมโภช สรงน้ำองค์พระเจดีย์ พร้อมทั้งเปลี่ยนผ้าสามสีที่ห่มองค์เจดีย์ (รูปที่ ๒.๑๙) (ไทยรัฐออนไลน์, ๒๕๕๕)

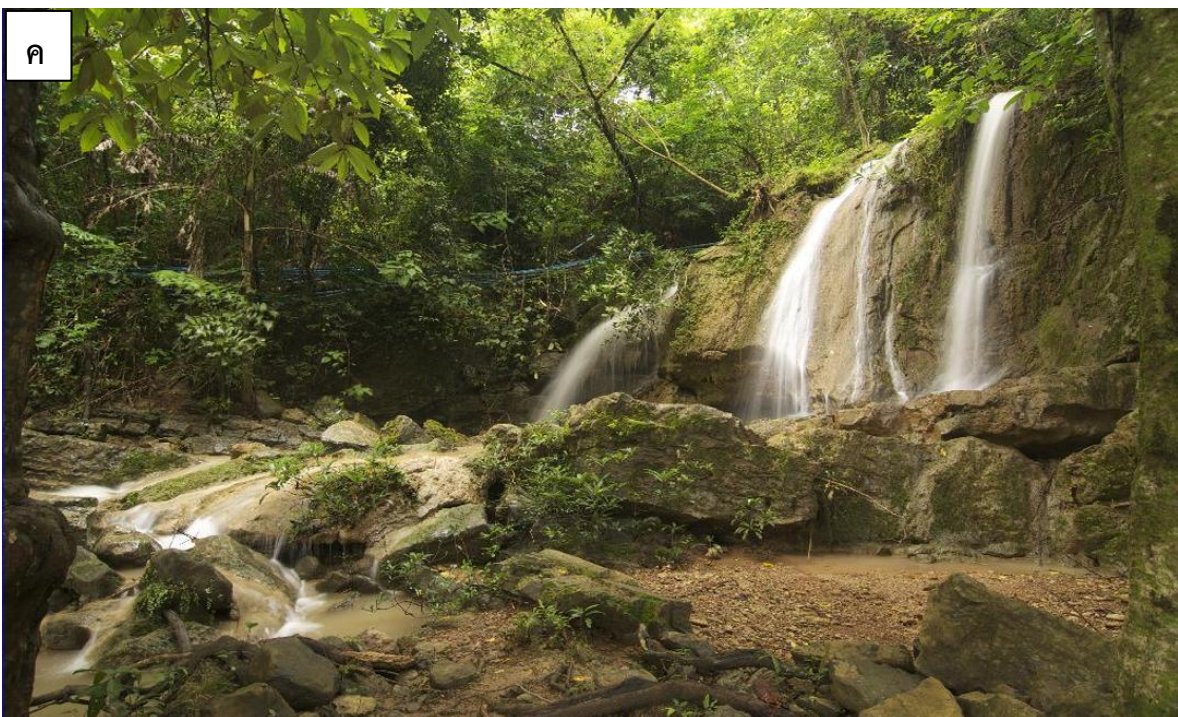

รูปที่ ๒.๑๙ พิธีถอดผ้าและห่มผ้าองค์เจดีย์ลอย (ไทยรัฐออนไลน์, ๒๕๕๕)
(ก) ชาวบ้านร่วมกันทำบุญตักบาตร
(ข) พิธีเปลี่ยนผ้าที่ห่มองค์เจดีย์

๒.๕.๔ การท่องเที่ยว

๒.๕.๔.๑ แหล่งทรัพยากรธรณีในตำบลบ้านโกชน์

สวนรุกขชาติซับชมภู ตั้งอยู่ในเขตอำเภอนองไผ่ ทางใต้ของตัวเมืองเพชรบูรณ์ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๘๐ ไร่ บริเวณใกล้เขตป่าสงวนแห่งชาติ การเดินทางเข้าถึงสามารถใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑ จนถึงกิโลเมตรที่ ๑๕๖ และแยกเข้าไปอีกประมาณ ๗ กิโลเมตร สถานที่แห่งนี้มีความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพรรณไม้ นก และแมลง และมีการจัดสวนน้ำกึ่งธรรมชาติ ชาวเพชรบูรณ์นิยมเรียกว่า “น้ำตกซับชมภู” ซึ่งประกอบด้วยน้ำตกย่อยอีก ๓ แห่ง ได้แก่ น้ำตกหินงาม น้ำตกไทรงาม และน้ำตกธารงาม (รูปที่ ๒.๒๐) (เทศบาลตำบลบ้านโกชน์, ๒๕๖๗)

รูปที่ ๒.๒๐ สวนรุกขชาติซับชมภูหรือน้ำตกซับชมภู ซึ่งประกอบด้วยน้ำตกย่อยสามแห่ง (เทศบาลตำบลบ้านโกชน์, ๒๕๖๗)

- (ก) น้ำตกหินงาม
- (ข) น้ำตกไทรงาม
- (ค) น้ำตกธารงาม

๒.๕.๔.๒ แหล่งทรัพยากรธรณีในพื้นที่ใกล้เคียง

๑) **สุสานหอยล้านปี** ตั้งอยู่ที่บ้านน้ำเตือด ตำบลโคกปรัง อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์หอยน้ำจืดที่มีลักษณะเหมือนหอยเจดีย์ (Gastropods) ที่ฝังอยู่ในชั้นหินดินดานแข็ง โดยเกิดการสะสมตัวเมื่อประมาณ ๑๓-๑๕ ล้านปี มีลักษณะคล้ายหอยฉัตรหรือหอยก้นแหลม อยู่ในวงศ์ Viviparidae สกุล *Bellemya sp.* ที่ตายทับถมและอัดแน่นเป็นชั้นหิน สันนิษฐานว่าในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นบึงใหญ่หรือทะเลสาบน้ำจืดมาก่อน ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศหรือเปลือกโลก ทำให้แหล่งน้ำแห้งลงโดยฉับพลัน หอยที่อาศัยอยู่จึงตายทับถมกันเป็นจำนวนมาก ก่อนถูกปิดทับและสะสมตัวเป็นชั้นหินในเวลาต่อมา (รูปที่ ๒.๒๑)

รูปที่ ๒.๒๑ สุสานหอยล้านปี (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๗)

(ก) ป้ายทางเข้าสู่สุสานหอยล้านปีตำบล

(ข) ภาพมุมกว้างของสุสานหอยล้านปี

(ค) ซากดึกดำบรรพ์หอยก้นแหลมวงศ์ Viviparidae สกุล *Bellemya sp.*

๒) **น้ำตกเสาทินอัคนี หรือน้ำตกชับลู** ตั้งอยู่ที่บ้านชับลู ตำบลยางสาว อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นน้ำตกที่ผ่นโขดหินและแก่งหินเป็นแห่งเสาทินอัคนี ซึ่งเกิดจากการเย็นตัวของลาวาที่ประทุขึ้นมาตามรอยปริแตกของเปลือกโลกเมื่อประมาณ ๑๐ ล้านปีก่อน เกิดเป็นหินบะซอลต์ เมื่อเย็นตัวลง อัตราการหดตัวของหินทำให้เกิดแรงดึง เกิดการแตกร้าวแยกจากกันเป็นแห่งหกเหลี่ยมคล้ายเสาทิน ต่อมาการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกส่งผลให้แห่งหินเหล่านี้เอียงตัวในองศาที่ต่างกัน ลำธารน้ำจากน้ำชับบนป่าเขาด้านบนที่ไหลผ่านจึงกลายเป็นน้ำตกดังปรากฏในปัจจุบัน น้ำตกที่ไหลผ่านเสาทินอัคนีเช่นนี้พบเพียงแห่งเดียวที่พบในประเทศไทย (รูปที่ ๒.๒๒)

รูปที่ ๒.๒๒ น้ำตกเสาหินอัคนี (อุทยานธรณีเพชรบูรณ์, ๒๕๖๓)

(ก) แสดงการเอียงตัวในระดับองค์ที่แตกต่างกันของเสาหินอัคนี

(ข) รอยแตกของหินที่เกิดจากการเย็นตัวของพื้นผิวด้านบนทำให้มวลหินเกิดแรงดึงซึ่งกันและกัน

๓) ภูเขาหินปูนปะการัง หรือเขาหน่อ ตั้งอยู่ที่บ้านเขาเพิ่มพัฒนา ตำบลซับพุทรา อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะภูมิประเทศแบบคาร์ส (Karst Topography) เกิดจากหินปูน ถูกกัดกร่อนโดยน้ำฝนที่มีฤทธิ์เป็นกรด จนเกิดเป็นยอดแหลมคล้ายปะการัง (Pinnacle) โดยเขาหน่อเกิดจากการสะสมตัวของหินปูนยุคเพอร์เมียน (๒๘๐-๒๔๐ ล้านปี) มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒๕๐ เมตร ลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวคล้ายกับเมืองกุ้ยหลิน ประเทศจีน ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลซับพุทรา ได้สร้างบันไดและเส้นทางเดินชมธรรมชาติเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (รูปที่ ๒.๒๓)

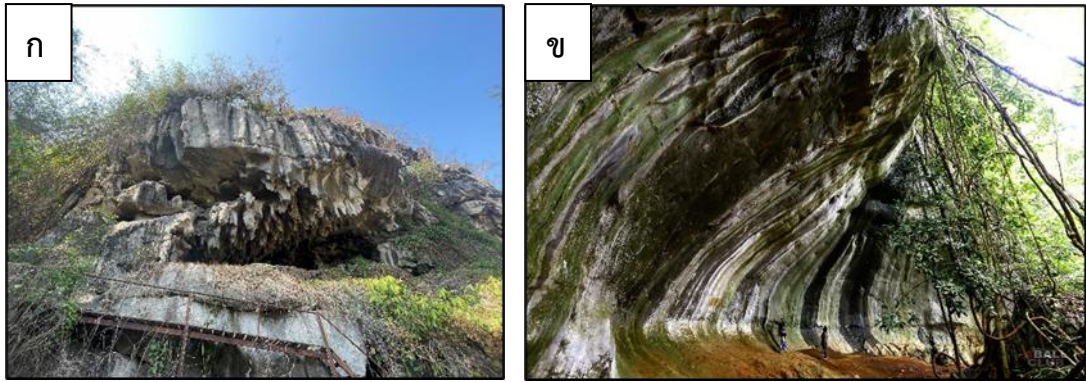

รูปที่ ๒.๒๓ ภูเขาหินปะการัง หรือเขาหน่อ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๓)

(ก) ภูมิประเทศแบบคาสต์ลักษณะเป็นเขายอดแหลมคล้ายปะการัง

(ข) เส้นทางเดินชมธรรมชาติสำหรับนักท่องเที่ยว

๔) ถ้ำผาโค้ง ผาเจ็ดสี ตั้งอยู่ที่บ้านโนนตูม ตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นหน้าผาในภูเขาหินปูนขนาดเล็ก เกิดจากการกัดเซาะของลมและน้ำ ทำให้เกิดเป็นหน้าผาที่กว้าง ยาว และโค้งเว้าจากพื้นสู่อากาศ มีความสูงประมาณ ๒๐ เมตร และความยาวตามแนวราบประมาณ ๘๐ เมตร น้ำที่ไหลจากด้านบนลงมาตามแนวหน้าผาทำให้เกิดสีเคลือบที่เป็นสีสลับกันเป็นริ้วยาวในแนวตั้ง ทั้งสีเขียวที่เกิดจากตะไคร่น้ำ สีขาวของผลึกหินปูน และสีเทาและสีดำจากลาวดาของหิน โดยรูปแบบสีสลับที่คล้ายสายรุ้งนี้ จึงเป็นที่มาของชื่อ “ผาเจ็ดสี” (รูปที่ ๒.๒๔)

รูปที่ ๒.๒๔ ถ้ำผาโค้ง ผาเจ็ดสี (อุทยานธรณีเพชรบูรณ์, ๒๕๖๓ก)

(ก) ภูเขาหินปูนบริเวณปากทางเข้าถ้ำ

(ข) แนวหน้าผาโค้งที่แสดงลวดลายสีสนหลากหลายสลับกันเป็นริ้วยาวตลอดบริเวณผาเจ็ดสี

๒.๖ การอนุรักษ์แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน

ปัจจุบันกรมทรัพยากรธรณี อยู่ระหว่างเตรียมประกาศให้แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชนเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อย่างไรก็ตามยังไม่มี การอนุรักษ์ตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์ภายในแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งได้รับความเสียหายจากกระบวนการทางธรรมชาติ เช่น ฝน แดด ทำให้ซากดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในหินปรากฏไม่ชัดเจน สำนักงานทรัพยากรธรณีเขต ๑ ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์เฉพาะแหล่งตามสภาพปัญหา ดังนี้

๑. อนุรักษ์ให้คงสภาพเดิมมากที่สุด โดยคำนึงถึงระบบนิเวศโดยรวมของพื้นที่ สอดคล้องกับกฎหมายและการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ เนื่องจากสภาพแวดล้อมเหล่านี้มีผลต่อแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๒. ควรจัดทำแผนผังการใช้ที่ดินในพื้นที่ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ แบ่งเขตใช้พื้นที่ และกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่สำคัญ เพื่อการอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การวางตำแหน่งสิ่งก่อสร้างที่เหมาะสม และกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ

๓. ควรจัดทำแผนการป้องกันความเสี่ยงตามลักษณะพื้นที่ เนื่องจากธรณีสัณฐานบางแห่งมีความเสี่ยงต่อการรบกวนทางธรรมชาติได้ง่าย เช่น การรบกวนสีกร่อนของหิน การเกิดหลุมยุบ รวมถึงการจัดทำแนวเขตบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์ เพื่อป้องกันการถูกทำลายจากการเหยียบย่ำ และการติดป้ายห้ามทำลายสิ่งแวดลอม

๒.๗ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง หน่วยงาน องค์กร ชุมชน บุคคลที่สำคัญ หรือกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบและได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยมาตรฐานการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ (กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๖๖) ได้แบ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๒.๗.๑ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก

๒.๗.๑.๑ หน่วยงานเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน

๑) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ตั้งอยู่ในพื้นที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นส่วนราชการระดับกรมสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่จัดการที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรและเพิ่มศักยภาพพื้นที่เกษตรกรรม ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโกชน ได้ขอใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

๒) กรมทรัพยากรธรณี เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และบริหารจัดการด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรธรณีดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอยู่ระหว่างการเตรียมประกาศให้แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชนเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๑๔ เพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ต่อไป

๒.๗.๑.๒ หน่วยงานราชการและประชาชนในพื้นที่

๑) เทศบาลตำบลบ้านโกชน เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนฯ เนื่องจากได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙) และฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑)

เทศบาลตำบลบ้านโกชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน รวมถึงการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เช่น การสร้างถนนคอนกรีต การสร้างห้องน้ำ การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์และจุดชมวิว จึงนับเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

๒) ประชาชนในพื้นที่ ในอดีตประชาชนในพื้นที่ยังไม่เข้าใจความสำคัญของแหล่งซากดึกดำบรรพ์ เนื่องจากไม่ทราบถึงประโยชน์จากการพัฒนาแหล่ง แต่ปัจจุบันประชาชนเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชนและให้ความร่วมมือในการดำเนินการโครงการต่าง ๆ มากขึ้น

๒.๗.๒ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความเกี่ยวข้องกับแผนงานฯ

๒.๗.๒.๑ หน่วยงานราชการ

หน่วยงานราชการที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่มีบทบาทเป็นหน่วยงานสนับสนุน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สามารถสร้างการรับรู้และขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชนฯ ได้แก่ กรมป่าไม้ จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๗.๒.๒ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๑) สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ปัจจุบันมีโรงเรียนในพื้นที่ตำบลบ้านโกชน์ ๒ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนโคกคงสมโกชน์และโรงเรียนบ้านซำชมภู โดยทั้งสองโรงเรียนได้จัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเลดีค้ำบรพบ้านโกชน์ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวเลดีค้ำบรพบ้านโกชน์ มีโครงการสำคัญในพื้นที่ ทั้งด้านการสำรวจศึกษาวิจัยและการพัฒนาต่อยอดสร้างองค์ความรู้สู่ชุมชน

๒) อุทยานธรณีเพชรบูรณ์ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอน้ำหนาว อำเภอหล่มสัก และอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ และได้จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการอุทยานธรณี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการและการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยา นิเวศวิทยา และวัฒนธรรมของอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ ในปัจจุบันอุทยานธรณีเพชรบูรณ์จะขยายขอบเขตพื้นที่ครอบคลุมอำเภอหนองไผ่ และกำหนดให้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลดีค้ำบรพบ้านโกชน์เป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาและขับเคลื่อนสู่การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

๓) วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนในตำบลบ้านโกชน์ คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโกชน์ ปัจจุบันมีการวางแผนจัดทำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องและสื่อถึงแหล่งท่องเที่ยวเลดีค้ำบรพบ้านโกชน์ หากหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนและส่งเสริมจะทำให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ให้แก่ผลิตภัณฑ์ กระตุ้นความสนใจและช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนได้

บทที่ ๓

การประเมินสถานภาพ สถานการณ์ และสภาพแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชน

๓.๑ การประเมินสถานภาพและสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชน

๓.๑.๑ สถานภาพและสถานการณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชน

แหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชน ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ ๒๓ ไร่ ๑ งาน ๒๖ ตารางวา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม โดยเทศบาลตำบลบ้านโกชนได้ขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ครอบคลุม ๓ แปลง ได้แก่ แปลงเลขที่ ๖, ๔๘ และ ๔๙ (รูปที่ ๓.๑)

สถานภาพและสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชน แบ่งเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

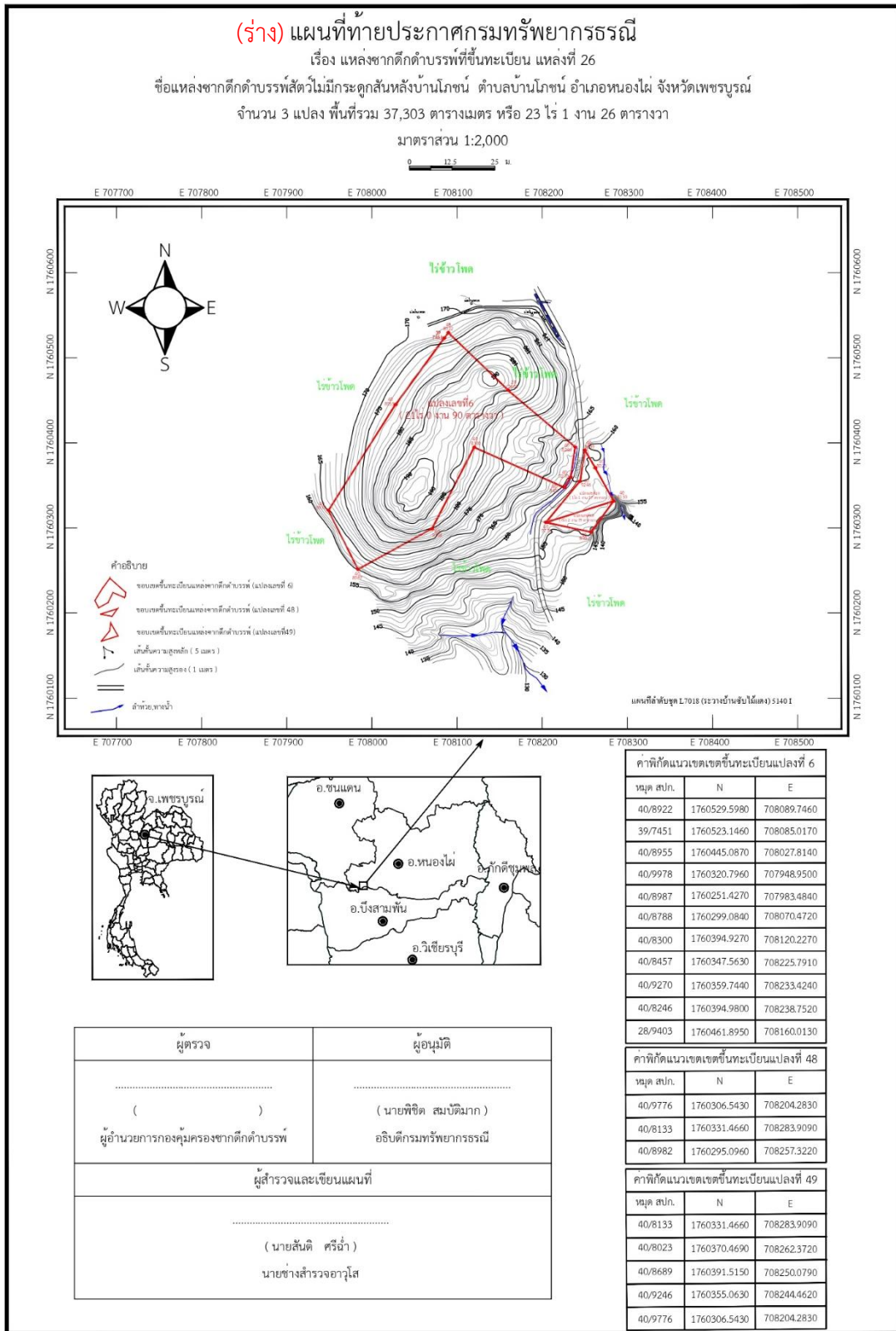
๑) ด้านการอนุรักษ์ ยังไม่มีการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์สภาพของแหล่งซากดึกดำบรรพ์ สภาพพื้นที่แปรเปลี่ยนตามฤดูกาล โดยฤดูฝนมีวัชพืชปกคลุมหนาแน่น ส่วนฤดูร้อนสามารถเห็นชั้นหินปูน และซากดึกดำบรรพ์ได้ชัดเจน การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลให้ชั้นหินผุพังและซากดึกดำบรรพ์ได้รับความเสียหาย พบซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังจำนวนมากในชั้นหินปูน เช่น ปะการัง แบคทีเรียพอด ไบรโอซัว ไครนอยด์ เม่นทะเล ฟิวซิลินิด เป็นต้น แม้พบซากดึกดำบรรพ์หลากหลายชนิด แต่ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ พื้นที่โดยรอบทำเกษตรกรรม มีการปลูกมันสำปะหลังและข้าวโพด

๒) ด้านการคุ้มครอง ยังขาดเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งซากดึกดำบรรพ์ มีเพียงเจ้าหน้าที่จากเทศบาลตำบลบ้านโกชนที่เข้าไปดูแลพื้นที่และกำจัดวัชพืช

๓) ด้านการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ การเข้าถึงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ต้องใช้รถยนต์ส่วนตัว โดยเดินทางจากทางหลวงหมายเลข ๒๑ เป็นระยะทางประมาณ ๑๒ กิโลเมตร แหล่งซากดึกดำบรรพ์ ตั้งอยู่ริมถนน สามารถเดินเข้าชมได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการกำหนดเส้นทางเดินชมซากดึกดำบรรพ์ที่ชัดเจน ไม่มีการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ป้ายข้อมูลอยู่ในสภาพชำรุด สภาพภูมิประเทศโดยรอบมีความสวยงามและยังพบแหล่งซากดึกดำบรรพ์บริเวณใกล้เคียงอีกหลายแห่ง

๓.๑.๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชน

แหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชนอยู่ภายใต้การดูแลของหลายหน่วยงาน โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบตามกฎหมาย ได้แก่ กรมทรัพยากรธรณี ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านโกชน อุทยานธรณีเพชรบูรณ์ และสถาบันการศึกษา โดยมีการดำเนินงานดังนี้

รูปที่ ๓.๑ (ร่าง) แผนที่ท้ายประกาศกรมทรัพยากรธรณี เรื่อง แหล่งซากดึกดำบรรพ์ แหล่งที่ ๒๖ แสดงขอบเขต แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกซัน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๑) กรมทรัพยากรธรณี อยู่ระหว่างการเตรียมประกาศเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากมีคุณสมบัติ ตามหลักเกณฑ์การประกาศเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนและเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้ สำนักงานทรัพยากรธรณี เขต ๑ ได้ดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านธรณีวิทยา และซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๒) เทศบาลตำบลบ้านโกชน ได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโกชนโดยดูแล กำจัดวัชพืช และขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวผ่านโครงการสำคัญหลายโครงการ ได้แก่ การก่อสร้างเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่อุทยานธรณีเพชรบูรณ์ การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และการปรับปรุงเส้นทางเข้าถึงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ จากเดิมที่เป็นถนนลูกรังให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น ส่งผลให้ การคมนาคมเข้าถึงแหล่งซากดึกดำบรรพ์สะดวกมากขึ้น

๓) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ในฐานะหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ มีบทบาท สำคัญอย่างยิ่งในการดูแลพื้นที่ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งมีภารกิจ หลักในการปรับปรุงสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อ หรือเวนคืนให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีไม่เพียงพอ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรม

๔) สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ทั้งโรงเรียนบ้านซับชมภู โรงเรียนโคกคองสมโกชน โรงเรียนบ้าน กม. ๓๕ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการศึกษาบริเวณ แหล่งท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโกชน เช่น จัดทัศนศึกษาให้นักเรียนและนักศึกษา วางแผนจัดทำ หลักสูตรท้องถิ่น ทั้งระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา เพื่อปลูกฝังความรักและหวงแหนในถิ่นฐานบ้านเกิด นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ยังได้บูรณาการองค์ความรู้วิชาต่าง ๆ ร่วมกับวิชาธรณีวิทยา โดยจัดทำโครงการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงธรณี และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นศึกษา เป็นวิชาเลือกสำหรับนักศึกษา

๓.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้หลักการของ SWOT เป็นการสำรวจสภาพแวดล้อม ๒ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง - จุดอ่อน) และสภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส - อุปสรรค) ของแหล่งท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโกชน ดังนั้น SWOT จึงเป็นเครื่องมือประเมินสถานการณ์ที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการบริหารจัดการ โดยวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์และขจัดปัจจัย ที่เป็นอุปสรรค ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดโครงการและกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนา ในทิศทางที่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑ คน ได้แก่ ผู้บริหารกรมทรัพยากรธรณี นายอำเภอหนองไผ่ ปลัดเทศบาลตำบลบ้านโกชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกคองสมโกชน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซับชมภู ผู้อำนวยการอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ ผู้แทนสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผู้แทนกรมป่าไม้ รวมถึงผู้แทนวิสาหกิจชุมชน และผู้เชี่ยวชาญด้านซากดึกดำบรรพ์

๒) ประชุมระดมความคิดเห็น โดยจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุม เทศบาลตำบลบ้านโกชน มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๗๕ ราย จาก ๒๒ หน่วยงาน ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา วิสาหกิจชุมชน และชุมชนท้องถิ่น

ทั้งนี้ หน่วยงานกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์ บ้านโกชน คัดเป็นร้อยละ ๗๕

๓) รวบรวมข้อมูลและใช้เทคนิค SWOT Analysis วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง-จุดอ่อน) และภายนอก (โอกาส-อุปสรรค) พร้อมทั้งใช้หลักการ TOWS Matrix กำหนดกลยุทธ์ของแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชน

๓.๒.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลยุทธศาสตร์การพัฒนา นโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชน รวมถึงศักยภาพและสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน นำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาพื้นที่ โดยสอดคล้องกับแผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวนและเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) และแผนแม่บทอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทาง มาตรการ และข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนฯ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชน (ตารางที่ ๓.๑ และ ๓.๒) รายละเอียดดังนี้

๓.๒.๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

๑) ด้านการสำรวจ ศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้

จุดแข็ง

แหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนมีความหลากหลายทางชีวภาพ และมีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังสายพันธุ์ใหม่ ซึ่งได้รับการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เช่น แบรคิโอพอด มาร์จินิเฟอรา บ้านโกชนเอนซิส เป็นต้น

จุดอ่อน

งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์ยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากซากดึกดำบรรพ์อีกหลายชนิดยังไม่ได้รับการศึกษา

๒) ด้านการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน

จุดแข็ง

๑. ผู้บริหารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ พร้อมทั้งมีแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน

๒. กรมทรัพยากรธรณีอยู่ระหว่างเตรียมประกาศให้แหล่งซากดึกดำบรรพ์ สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชนเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาพื้นที่

๓. ผู้นำชุมชนมีศักยภาพและสนับสนุนการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ตามบริบทของพื้นที่ รวมทั้งมีเครือข่ายพันธมิตรที่เข้มแข็ง

จุดอ่อน

๑. ขาดการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมและระบบสาธารณสุขปภคในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชน
๒. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์มีจำกัด
๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนยังให้ความสนใจไม่เพียงพอในการพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และขาดการประสานงานและการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม
๔. ชุมชนท้องถิ่นยังไม่ตื่นตัว โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการบริหารจัดการยังจำกัดเฉพาะกลุ่ม
๕. ป้ายข้อมูลให้ความรู้ภายในแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชนชำรุดเสียหาย

๓) ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ซากดึกดำบรรพ์และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

จุดแข็ง

๑. มีหน่วยงานทางวิชาการที่มีศักยภาพร่วมบูรณาการในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชน
๒. แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชนมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
๓. ชุมชนสามารถสร้างอัตลักษณ์ผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ได้แรงบันดาลใจและต่อยอดจากซากดึกดำบรรพ์ ได้แก่ กล่องใส่มะม่วงรูปฟอสซิล และผลิตภัณฑ์อาหารจากพืชท้องถิ่น เช่น วนและกรอบเค็มหูกวาง เป็นต้น
๔. พิพิธภัณฑ์ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชนตั้งอยู่ติดถนนสายหลัก ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาข้อมูลและชมตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์ก่อนเข้าชมแหล่งซากดึกดำบรรพ์

จุดอ่อน

๑. สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชนเป็นที่โล่งแจ้ง และมีอากาศร้อนจัดในช่วงกลางวัน ไม่เหมาะสำหรับเด็กเล็ก ผู้สูงอายุ และผู้ที่ไม่ชอบอากาศร้อน
๒. หน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์
๓. แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชนได้รับความเสียหายและบุ้งจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
๔. ป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชนไม่เพียงพอ ทำให้ผู้เข้าชมเดินทางไปแหล่งซากดึกดำบรรพ์ไม่ถูกต้อง
๕. ขาดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชน

๔) ด้านการท่องเที่ยวแหล่งซากดึกดำบรรพ์

จุดแข็ง

๑. ประเทศไทยมีความหลากหลายทางธรณีวิทยาและซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งเป็นหลักฐานที่สำคัญระดับโลก เอื้อต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ
๒. แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชนเข้าถึงได้สะดวก มีทิวทัศน์และภูมิประเทศที่สวยงาม และมีแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ใกล้เคียงหลายจุด

๓. มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สามารถเชื่อมโยงได้หลายแห่ง เช่น น้ำตกซับชมภู น้ำตกซับเตื่อ โบสถ์มหาอุดต์ หลวงพ่อบึงสามพัน เป็นต้น
 ๔. บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชนมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งโบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
 ๕. แหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชนเป็นแหล่งธรณีวิทยาที่สำคัญของอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ และได้รับการผลักดันให้เป็นยุทธศาสตร์หลักสู่การเป็นมรดกโลก
 ๖. มีการศึกษาวิจัยด้านสื่อดิจิทัลและคู่มือสำหรับมัคคุเทศก์น้อยที่สามารถนำมาต่อยอด
- จุดอ่อน**
๑. แหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชนอยู่ห่างจากถนนสายหลัก การเข้าถึงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ต้องใช้รถส่วนตัว
 ๒. ขาดการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามและดึงดูดความสนใจ เช่น การปลูกต้นไม้ ดอกไม้ แบบจำลองซากดึกดำบรรพ์ จุดถ่ายภาพเช็คอิน
 ๓. ยังไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และไกด์นำชม ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก
 ๔. กิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่หลากหลาย และไม่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร
 ๕. ยังไม่มีจุดจำหน่ายของที่ระลึกที่แสดงอัตลักษณ์ของแหล่งซากดึกดำบรรพ์
 ๖. การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวยังไม่เป็นระบบ

๓.๒.๑.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อแหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชน โดยพิจารณาทั้งโอกาสและอุปสรรค ดังนี้ ๑) โอกาสทางสภาพแวดล้อม คือ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็กด้าบรรพ์บ้านโกชน ซึ่งสามารถนำมาเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งให้แก่พื้นที่ได้ และ ๒) อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม คือ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบเชิงลบในระดับมหภาคทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับตัวเพื่อรับมือกับผลกระทบดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

๑) ปัจจัยทางการเมือง (Political – ผลกระทบจากการเมือง การปกครอง รวมถึงกฎหมายต่าง ๆ)

โอกาส

๑. หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนการอนุรักษ์ คุ่มครอง และพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วม

๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๓. มีพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายหลักในอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๔. มีกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ สำหรับสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัย การอนุรักษ์ การพัฒนา การบริหารแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ รวมทั้งการรวบรวมและจัดเก็บหลักฐานทางธรณีวิทยาและธรณีวิทยา และการเก็บรักษาซากดึกดำบรรพ์

อุปสรรค

๑. หน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดกรอบภารกิจ หน้าที่ และงบประมาณที่ชัดเจน รวมถึงยังไม่มีความพร้อมในการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์แบบบูรณาการ
๒. การเปลี่ยนผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
๓. การขอใช้ประโยชน์พื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์มีความซับซ้อน เนื่องจากต้องผ่านการพิจารณาอนุญาตจากหน่วยงานตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic – ผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจ ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์)

โอกาส

๑. นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น
๒. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

อุปสรรค

ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชน

๓) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture – ผลกระทบจากสังคม วัฒนธรรม และสภาพความเป็นอยู่)

โอกาส

การพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สามารถสร้างอาชีพเสริมให้คนในชุมชน นำไปสู่การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่มั่นคง

อุปสรรค

๑. ประชาชนในพื้นที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ขาดรายได้เสริม ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเล็ดดำบรรพ์บ้านโพนยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร
๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น เช่น ไฟป่า ฝนตก ภัยแล้ง ซึ่งสร้างความเสียหายต่อแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๔) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology – ผลกระทบจากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม)

โอกาส

การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเล็ดดำบรรพ์บ้านโพน

อุปสรรค

การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่เข้มข้นขึ้น โดยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ ทำให้นักท่องเที่ยวมีตัวเลือกที่หลากหลาย ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนบ้านโพน

ตารางที่ ๓.๑ ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชน

จุดแข็ง (S – Strengths)	จุดอ่อน (W – Weakness)
<p>๑. แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนมีความหลากหลายทางชีวภาพ และมีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังสายพันธุ์ใหม่ ซึ่งได้รับการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เช่น แบริคิโอพอด <i>มาร์จินิเฟอร์</i> <i>บ้านโกชนเอนซิส</i> เป็นต้น</p> <p>๒. ผู้บริหารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ พร้อมทั้งมีแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน</p> <p>๓. กรมทรัพยากรธรณีอยู่ระหว่างเตรียมประกาศให้แหล่งซากดึกดำบรรพ์ สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชนเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ที่ขึ้นทะเบียน ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาพื้นที่</p> <p>๔. ผู้นำชุมชนมีศักยภาพและสนับสนุนการพัฒนาและบริหารจัดการ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ตามบริบทของพื้นที่ รวมทั้งมีเครือข่าย พันธมิตรที่เข้มแข็ง</p> <p>๕. มีหน่วยงานวิชาการที่มีศักยภาพบูรณาการในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชน</p> <p>๖. แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนมีศักยภาพสูงในการเป็น แหล่งเรียนรู้สำหรับ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป</p> <p>๗. ชุมชนสามารถสร้างอัตลักษณ์ผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ได้แรงบันดาลใจ และต่อยอดจากซากดึกดำบรรพ์ ได้แก่ กล่องใส่มะม่วงรูปฟอสซิล และผลิตภัณฑ์อาหารจากพืชท้องถิ่น เช่น วุ้นและกรอบเค็มหูกวาง เป็นต้น</p> <p>๘. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านโกชนตั้งอยู่ติดถนนสายหลัก ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาข้อมูลและชมตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์ก่อน เข้าชมแหล่งซากดึกดำบรรพ์</p> <p>๙. ประเทศไทยมีความหลากหลายทางธรณีวิทยาและซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งเป็นหลักฐานที่สำคัญระดับโลก เอื้อต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ</p> <p>๑๐. แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนเข้าถึงได้สะดวก มีทิวทัศน์ และภูมิประเทศที่สวยงาม และมีแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ที่ใกล้เคียงหลายจุด</p> <p>๑๑. มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สามารถเชื่อมโยงได้หลายแห่ง เช่น น้ำตกซับชมภู น้ำตกซับเตือ โบสถ์มหาอุดท์ หลวงพ่อบึงสามพัน เป็นต้น</p> <p>๑๒. บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งโบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ</p> <p>๑๓. แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนเป็นแหล่งธรณีวิทยาที่สำคัญของอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ (Phetchabun Geopark) และได้รับการผลักดันให้เป็นยุทธศาสตร์หลักสู่การเป็นมรดกโลก</p> <p>๑๔. มีการศึกษาวิจัยด้านสัณฐิตวิทยาและคู่มือสำหรับมัคคุเทศก์น้อย ที่สามารถนำมาต่อยอดได้</p>	<p>๑. งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์ยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากซากดึกดำบรรพ์อีกหลายชนิดยังไม่ได้รับการศึกษา</p> <p>๒. ขาดการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมและระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชน</p> <p>๓. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนมีจำกัด</p> <p>๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนยังให้ความสนใจไม่เพียงพอในการพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และขาดการประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>๕. ชุมชนท้องถิ่นยังไม่ตื่นตัวโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการบริหารจัดการยังจำกัดเฉพาะกลุ่ม</p> <p>๖. ป้ายข้อมูลให้ความรู้ภายในแหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนชำรุดเสียหาย</p> <p>๗. สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนเป็นที่โล่งแจ้ง และมีอากาศร้อนจัดในช่วงกลางวัน ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก ผู้สูงอายุ และผู้ที่ไม่ชอบอากาศร้อน</p> <p>๘. หน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์</p> <p>๙. แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนได้รับความเสียหายและ ผุพังจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ</p> <p>๑๐. ป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนไม่เพียงพอ ทำให้ผู้เข้าชมเดินทางไปแหล่งซากดึกดำบรรพ์ไม่ถูกต้อง</p> <p>๑๑. ขาดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชน</p> <p>๑๒. แหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชนอยู่ห่างจากถนนสายหลัก การเข้าถึงแหล่ง ซากดึกดำบรรพ์ต้องใช้รถส่วนตัว</p> <p>๑๓. ขาดการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามและดึงดูดความสนใจ เช่น การปลูกต้นไม้ ดอกไม้ แบบจำลองซากดึกดำบรรพ์ จุดถ่ายภาพเช็คอิน</p> <p>๑๔. ยังไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ประจำแหล่ง ซากดึกดำบรรพ์ และไกด์นำชมที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก</p> <p>๑๕. กิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่หลากหลาย และไม่ดึงดูด นักท่องเที่ยวเท่าที่ควร</p> <p>๑๖. ยังไม่มีจุดจำหน่ายของที่ระลึกที่แสดงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเล็กรักษาบ้านโกชน</p> <p>๑๗. การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวยังไม่เป็นระบบ</p>

ตารางที่ ๓.๒ ผลการวิเคราะห์ โอกาส-อุปสรรค แหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพน

โอกาส (O - Opportunity)	อุปสรรค (T - Treat)
<p>๑. หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนการอนุรักษ์ คุ่มครอง และพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วม</p> <p>๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>๓. มีพระราชบัญญัติ คุ่มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายหลักในอนุรักษ์และคุ่มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์</p> <p>๔. มีกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ สำหรับสนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาวิจัย การอนุรักษ์ การพัฒนาการบริหารแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์ รวมทั้งการรวบรวม และจัดเก็บหลักฐานทางธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา และการเก็บรักษาซากดึกดำบรรพ์</p> <p>๕. นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น</p> <p>๖. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่</p> <p>๗. การพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สามารถสร้างอาชีพเสริมให้คนในชุมชน นำไปสู่การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่มั่นคง</p> <p>๘. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพน</p>	<p>๑. หน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดกรอบภารกิจหน้าที่ และงบประมาณที่ชัดเจน รวมถึงยังไม่มีความพร้อมในการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์แบบบูรณาการ</p> <p>๒. การเปลี่ยนผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>๓. การขอใช้ประโยชน์พื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์มีความซับซ้อน เนื่องจากต้องผ่านการพิจารณาอนุญาตจากหน่วยงานตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๔. ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชน</p> <p>๕. ประชาชนในพื้นที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ขาดรายได้เสริม ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร</p> <p>๖. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น เช่น ไฟป่า ฝนตก ภัยแล้ง ซึ่งสร้างความเสียหายต่อแหล่งซากดึกดำบรรพ์</p> <p>๗. การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่เข้มข้นขึ้น โดยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ ทำให้นักท่องเที่ยวมีตัวเลือกที่หลากหลาย ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนบ้านโพน</p>

๓.๒.๒ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ในการสร้างกลยุทธ์

การวิเคราะห์กลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix เป็นการนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ประกอบด้วย จุดแข็ง จำนวน ๑๔ ข้อ จุดอ่อน จำนวน ๑๗ ข้อ โอกาส จำนวน ๘ ข้อ และอุปสรรค จำนวน ๗ ข้อ เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชน โดยมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์ คุ่มครอง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพน บนฐานความรู้ทางวิชาการ ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ ทั้งนี้ กลยุทธ์ของ TOWS Matrix แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงป้องกัน และกลยุทธ์เชิงรับ (ตารางที่ ๓.๓) รายละเอียดดังนี้

๑. **กลยุทธ์เชิงรุก (SO)** เป็นการใช้จุดแข็งในการสร้างประโยชน์จากโอกาส เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ประกอบด้วย ๖ แนวทาง ได้แก่
 - ๑.๑) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยและงานวิชาการทุกมิติ เพื่อการอนุรักษ์ คุ่มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านกลไกของกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์
 - ๑.๒) พัฒนาและยกระดับแหล่งซากดึกดำบรรพ์ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ พร้อมสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย

๑.๓) พัฒนาแหล่งชาวกดิกดำบรรพ์ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนันทนาการที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชุมชน

๑.๔) ผลักดันให้แหล่งท่องเที่ยวเลดิกดำบรรพ์บ้านโกชนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

๑.๕) พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีอัตลักษณ์โดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเลดิกดำบรรพ์บ้านโกชน เพื่อสร้างรายได้ พัฒนาอาชีพ และกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

๑.๖) ส่งเสริมความร่วมมือของเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการแหล่งชาวกดิกดำบรรพ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยชุมชน

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) เป็นการแก้ไขจุดอ่อนในการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งชาวกดิกดำบรรพ์ โดยใช้โอกาสจากปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ๓ แนวทาง ได้แก่

๒.๑) พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลให้มีความต่อเนื่อง พร้อมสร้างการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานให้เป็นรูปธรรม

๒.๒) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และนันทนาการให้หลากหลายและน่าสนใจ

๒.๓) พัฒนากิจกรรมที่เสริมสร้างความตระหนักรู้และการเห็นคุณค่าของแหล่งชาวกดิกดำบรรพ์ควบคู่ไปกับการปลูกฝังให้รักในถิ่นฐานบ้านเกิด

๒.๔) พัฒนาศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะของบุคลากรด้านชาวกดิกดำบรรพ์และถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อให้บริการประชาชนและการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) เป็นการใช้จุดแข็งของแหล่งชาวกดิกดำบรรพ์รับมือกับภัยคุกคามภายนอก ประกอบด้วย ๓ แนวทาง ได้แก่

๓.๑) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยมีภาครัฐเป็นหน่วยงานสนับสนุน

๓.๒) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการเรียนรู้ด้านชาวกดิกดำบรรพ์ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชุมชน ผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเป็นระบบ

๓.๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งชาวกดิกดำบรรพ์

๔. กลยุทธ์เชิงรับ (WT) เป็นการใช้จุดแข็งเพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบจากจุดอ่อนและภัยคุกคามภายนอก ประกอบด้วย ๒ แนวทาง ได้แก่

๔.๑) พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการและนักท่องเที่ยว

๔.๒) พัฒนาโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งชาวกดิกดำบรรพ์

ตารางที่ ๓.๓ การสร้างกลยุทธ์ทางเลือกโดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix

<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <p>S ๑. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนมีหลากหลายทางชีวภาพ และมีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังสายพันธุ์ใหม่ ซึ่งได้รับการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เช่น แบริคิโอพอด มาร์จินิเฟอรา บ้านโพนเอนซิส เป็นต้น</p> <p>S ๒. ผู้บริหารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ พร้อมทั้งยังมีแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน</p> <p>S ๓. กรมทรัพยากรธรณีอยู่ระหว่างเตรียมประกาศให้แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโพนเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาพื้นที่</p> <p>S ๔. ผู้นำชุมชนมีศักยภาพและสนับสนุนการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ตามบริบทของพื้นที่ รวมทั้งมีเครือข่ายพันธมิตรเข้มแข็ง</p> <p>S ๕. มีหน่วยงานวิชาการที่มีศักยภาพบูรณาการในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพน</p> <p>S ๖. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป</p> <p>S ๗. ชุมชนสามารถสร้างอัตลักษณ์ผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ได้แรงบันดาลใจและต่อยอดจากซากดึกดำบรรพ์ ได้แก่ กลองโสมมะม่วงรูปฟอสซิล และผลิตภัณฑ์อาหารจากพืชท้องถิ่น เช่น วนและกรอบเค็มทุกวาง เป็นต้น</p> <p>S ๘. พิพิธภัณฑ์ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนตั้งอยู่ติดถนนสายหลัก ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาข้อมูล ชมตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์ ก่อนเข้าชมแหล่งซากดึกดำบรรพ์</p> <p>S ๙. ประเทศไทยมีความหลากหลายทางธรณีวิทยาและซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งเป็นหลักฐานที่สำคัญระดับโลก เอื้อต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ</p> <p>S ๑๐. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนเข้าถึงได้สะดวกมีทัศนียภาพและภูมิประเทศที่สวยงาม และมีแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ใกล้เคียงหลายจุด</p> <p>S ๑๑. มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สามารถเชื่อมโยงได้หลายแห่ง เช่น น้ำตกซับชมภู น้ำตกซับเตือ โบสถ์มหาอุดถ้ำหลวงพ่อบึงสามพัน เป็นต้น</p> <p>S ๑๒. บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งโบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ</p> <p>S ๑๓. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนเป็นแหล่งธรณีวิทยาที่สำคัญของอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ (Phetchabun Geopark) และได้รับการผลักดันให้เป็นยุทธศาสตร์หลักสู่การเป็นมรดกโลก</p> <p>S ๑๔. มีการศึกษาวิจัยด้านสปีชีส์ที่สูญหายและคู่มือสำหรับมัคคุเทศก์น้อย ที่สามารถนำมาต่อยอดได้</p>	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <p>W ๑. งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์ยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากซากดึกดำบรรพ์อีกหลายชนิดยังไม่ได้รับการศึกษา</p> <p>W ๒. ขาดการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาระบบคมนาคม และระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพน</p> <p>W ๓. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนมีจำกัด</p> <p>W ๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนยังให้ความสนใจไม่เพียงพอในการพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และขาดการประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>W ๕. ชุมชนท้องถิ่นยังไม่ตื่นตัว โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการบริหารจัดการยังจำกัดเฉพาะกลุ่ม</p> <p>W ๖. ป้ายข้อมูลให้ความรู้ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนชำรุดเสียหาย</p> <p>W ๗. สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนเป็นที่โล่งแจ้ง และมีอากาศร้อนจัดในช่วงกลางวัน ไม่เหมาะสำหรับเด็กเล็ก ผู้สูงอายุ และผู้ที่ไม่ชอบอากาศร้อน</p> <p>W ๘. หน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์</p> <p>W ๙. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนได้รับความเสียหายและบุกรุกจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ</p> <p>W ๑๐. ป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนไม่เพียงพอทำให้ผู้เข้าชมเดินทางไปยังแหล่งซากดึกดำบรรพ์ไม่ถูกต้อง</p> <p>W ๑๑. ขาดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพน</p> <p>W ๑๒. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนอยู่ห่างจากถนนสายหลัก การเข้าถึงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ต้องใช้รถส่วนตัว</p> <p>W ๑๓. ขาดการปรับปรุงทัศนียภาพและจัดจุดชมวิว เช่น การปลูกต้นไม้ดอกไม้ แบบจำลองซากดึกดำบรรพ์ จุดถ่ายภาพเช็คอิน</p> <p>W ๑๔. ยังไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพน และไกด์นำชมที่ให้ความรู้และอำนวยความสะดวก</p> <p>W ๑๕. กิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่หลากหลาย และไม่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร</p> <p>W ๑๖. ยังไม่มีจุดจำหน่ายของที่ระลึกที่แสดงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพน</p> <p>W ๑๗. การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวยังไม่เป็นระบบ</p>	
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <p>O ๑. หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนา การท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วม</p> <p>O ๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>O ๓. มีพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายหลักในอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์</p> <p>O ๔. มีกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ สำหรับสนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า การอนุรักษ์ การพัฒนา การบริหารแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์รวมทั้งการรวบรวมและจัดเก็บหลักฐานทางธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา และการเก็บรักษาซากดึกดำบรรพ์</p> <p>O ๕. นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น</p> <p>O ๖. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่</p> <p>O ๗. การพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สามารถสร้างอาชีพเสริมให้คนในชุมชนนำไปสู่การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่มั่นคง</p> <p>O ๘. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพน</p>	<p>๑. SO (กลยุทธ์เชิงรุก)</p> <p>๑. สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยและงานวิชาการทุกมิติ เพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านกลไกของกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์</p> <p>๒. พัฒนาและยกระดับแหล่งซากดึกดำบรรพ์ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย</p> <p>๓. พัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชุมชน</p> <p>๔. ผลักดันให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก</p> <p>๕. พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีอัตลักษณ์โดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพน เพื่อสร้างรายได้ พัฒนาอาชีพ และกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน</p> <p>๖. ส่งเสริมความร่วมมือของเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยชุมชน</p>	<p>๒. WO (กลยุทธ์แก้ไข)</p> <p>๑. พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีความต่อเนื่อง พร้อมสร้างการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานให้เป็นรูปธรรม</p> <p>๒. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และนันทนาการที่หลากหลายและน่าสนใจ</p> <p>๓. พัฒนากิจกรรมที่เสริมสร้างความตระหนักรู้ และการเห็นคุณค่าของแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังให้รักในถิ่นฐานบ้านเกิด</p> <p>๔. พัฒนาศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะของบุคลากรด้านซากดึกดำบรรพ์และถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อให้บริการประชาชนและการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ</p>
<p>อุปสรรค (Threat)</p> <p>T ๑. หน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดกรอบภารกิจ หน้าที่ และงบประมาณที่ชัดเจน รวมถึงยังไม่มีความพร้อมในการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์แบบบูรณาการ</p> <p>T ๒. การปรับเปลี่ยนผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>T ๓. การขอใช้ประโยชน์พื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์มีความซับซ้อน เนื่องจากต้องผ่านการพิจารณาอนุญาตจากหน่วยงานตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p> <p>T ๔. ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชน</p> <p>T ๕. ประชาชนในพื้นที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ขาดรายได้เสริม ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่บ้านโพนยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร</p> <p>T ๖. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น เช่น ไฟป่า ฝนตก ภัยแล้ง ซึ่งสร้างความเสียหายต่อแหล่งซากดึกดำบรรพ์</p> <p>T ๗. การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่เข้มข้นขึ้น โดยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ ทำให้ให้นักท่องเที่ยวมีตัวเลือกที่หลากหลาย ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนบ้านโพน</p>	<p>๓. ST (กลยุทธ์ป้องกัน)</p> <p>๑. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยมีภาครัฐเป็นหน่วยงานสนับสนุน</p> <p>๒. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการเรียนรู้ด้านซากดึกดำบรรพ์ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชุมชน ผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเป็นระบบ</p> <p>๓. สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์</p>	<p>๔. WT (กลยุทธ์เชิงรับ)</p> <p>๑. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการและนักท่องเที่ยว</p> <p>๒. พัฒนาโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์</p>

๓.๓ การวิเคราะห์กฎหมาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลติกดำบรรพ์บ้านโพนฯ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเชิงพื้นที่และวิถีปฏิบัติเมื่อพบซากดึกดำบรรพ์ โดยสาระสำคัญปรากฏในตารางที่ ๓.๔

ตารางที่ ๓.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลติกดำบรรพ์บ้านโพนฯ

ลำดับ	กฎหมาย	สาระสำคัญ
๑	พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘	<ul style="list-style-type: none">● มาตรา ๔ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง● หมวด ๓ การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม● มาตรา ๒๖ การดำเนินการเมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้แล้ว● มาตรา ๒๗ อำนาจหน้าที่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา ๒๙ ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินบริเวณที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วสมควรดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มาตรา ๓๖ เกี่ยวกับการจ่ายค่าทดแทน
๒	พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๘๔	<ul style="list-style-type: none">● มาตรา ๔ “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน “ไม้” หมายความว่า ไม้สักและไม้อื่นทุกชนิดที่เป็นต้น เป็นกอ เป็นเถา รวมตลอดถึงไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ไม้ไผ่ทุกชนิด ปาล์ม หวาย ตลอดจนราก ปุ่ม ตอ เศษ ปลาย และกิ่งของสิ่งนั้น ๆ ไม่ว่าจะถูกตัด ทอน เลื่อย ผ่า ถาก ขุด หรือกระทำโดยประการอื่นใด “ของป่า” หมายความว่า บรรดาของที่เกิดหรือมีขึ้นในป่าตามธรรมชาติ คือ ก. ไม้ รวมทั้งส่วนต่าง ๆ ของไม้ ถ่านไม้ น้ำมันไม้ ยางไม้ ตลอดจนถึงสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากไม้ ข. พืชต่าง ๆ ตลอดจนถึงสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากพืชนั้น ค. รังนก ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง และมูลค้างคาว ง. หินที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และหมายความรวมถึงถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้นด้วย● หมวด ๑ การทำไม้และเก็บของป่า ส่วนที่ ๒ การทำไม้● หมวด ๑๑ ว่าด้วยเรื่อง การทำไม้หวงห้าม ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
๓	พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗	<ul style="list-style-type: none">● มาตรา ๔ “ป่า” หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เสาห และที่ชายทะเลที่ยังมิได้ มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย “ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือมีอยู่ในป่า เป็นต้นว่า (๔) ดิน หิน กรวดทราย แร่ และน้ำมัน

ตารางที่ ๓.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์ บ้านโพนน้ำ (ต่อ)

ลำดับ	กฎหมาย	สาระสำคัญ
๓	พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none">● มาตรา ๑๓ (๑) ทวี ระบุไว้ว่า ในกรณีที่สงวนราชการและองค์กรของรัฐมีความประสงค์จะใช้พื้นที่บางแห่งภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นสถานที่ปฏิบัติงานหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐอย่างอื่นให้อธิบดีกรมป่าไม้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีอำนาจประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์ภายใน เขตป่าสงวนแห่งชาติได้ และในบริเวณดังกล่าวมิให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่การที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ จำเป็นต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้น● มาตรา ๑๗ ระบุว่า เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ อธิบดีกรมป่าไม้ มีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือแก่กระทรวง ทบวง กรม...กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี● มาตรา ๑๙ ระบุว่า เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแลรักษา หรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติ อธิบดีกรมป่าไม้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดใน เขตป่าสงวนแห่งชาติได้ สำหรับการแต่งตั้งผู้ใดให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔
๔	พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙	<ul style="list-style-type: none">● หมวด ๑/๑ คณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๑๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ที่กำหนดให้อธิบดีกรมป่าไม้ โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการหรือค่าตอบแทนสำหรับการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ให้บริการหรือความสะดวกต่าง ๆ แก่ประชาชน ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางที่ ๓.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์ บ้านโพนัน (ต่อ)

ลำดับ	กฎหมาย	สาระสำคัญ
๕	พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒	<ul style="list-style-type: none">● มาตรา ๔ “อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงามทางธรรมชาติเป็นพิเศษหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่าหรือพืชป่าประจำถิ่นที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือโดดเด่นด้านธรณีวิทยา หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้ เพื่อประโยชน์ของคนในชาติ หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษา เรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนอย่างยั่งยืน● หมวด ๑ อุทยานแห่งชาติ ส่วนที่ ๓ การคุ้มครอง บำรุง ดูแล และรักษาอุทยานแห่งชาติ มาตรา ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ และ ๒๓● หมวด ๒ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ มาตรา ๒๗ ๒๐ ๒๑ ๒๒ และ ๒๓ หมวด ๒ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ มาตรา ๒๗
๖	พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒	<ul style="list-style-type: none">● มาตรา ๓ จุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒● มาตรา ๔ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ● หมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๖ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชน● หมวด ๔ การจัดการป่าชุมชน มาตรา ๓๖ การยื่นคำขอทำประโยชน์ในพื้นที่ ป่าชุมชน และการแสดงข้อคัดค้านการขอจัดตั้งป่าชุมชน● หมวด ๕ การจัดการป่าชุมชน มาตรา ๔๔ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน● หมวด ๖ การควบคุมดูแลป่าชุมชน มาตรา ๖๔ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน
๗	พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒	<ul style="list-style-type: none">● หมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๖ ที่ราชพัสดุ ได้แก่ (๑) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด (๒) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ (๓) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ตามกฎหมาย● หมวด ๓ การจัดทำและการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) กรณีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อได้มีการถอนสภาพที่ดิน จากสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เพื่อมอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐใช้ประโยชน์ ให้กรมที่ดินแจ้งกรมธนารักษ์ทราบโดยเร็วเพื่อขึ้นทะเบียนที่ ราชพัสดุ (๒) กรณีที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้ เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์

ตารางที่ ๓.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลติคดำบรรพ์ บ้านโพนน้ำ (ต่อ)

ลำดับ	กฎหมาย	สาระสำคัญ
๗	พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ต่อ)	<p>ของทางราชการตามกฎหมาย ให้ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุไว้ และเมื่อส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น ให้แจ้งกรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว เพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง (๓) กรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐได้มาซึ่งที่ราชพัสดุนอกเหนือจากกรณีตาม (๑) และ (๒) ให้จัดส่งต้นฉบับหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งที่ราชพัสดุนั้นรวมทั้งรายการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้แก่ กรมธนารักษ์ โดยเร็ว เพื่อขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ ก่อนการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุดังกล่าวให้กรมธนารักษ์ตรวจสอบการได้มาซึ่งที่ดิน และสถานะของที่ดินให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● หมวด ๔ การใช้ การเรียกคืน และการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องมาตราอื่น ๆ คือ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘
๘	พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	<ul style="list-style-type: none"> ● มาตรา ๔ ประกอบด้วยนิยามศัพท์ ต่าง ๆ ● มาตรา ๕ เกี่ยวกับการยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาบังคับใช้ ● มาตรา ๗ เกี่ยวกับการต้องจัดทำคู่มือประชาชน ● มาตรา ๘ เกี่ยวกับการรับคำขอ ● มาตรา ๑๐ เกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ
๙	พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗	<ul style="list-style-type: none"> ● หมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป มาตรา ๑ ประกอบด้วยนิยามศัพท์ต่าง ๆ มาตรา ๒ ที่ดินของรัฐ มาตรา ๓ ที่ดินเอกชน (กรรมสิทธิ์ในที่ดิน) มาตรา ๘ การดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน มาตรา ๑๐ การจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐและหลักเกณฑ์ ● หมวด ๒ การจัดการที่ดินเพื่อประชาชน มาตรา ๒๒ อำนาจของรัฐมนตรีและผู้ได้รับมอบหมาย มาตรา ๒๙ การจัดที่ดินเพื่อประชาชน ● หมวด ๓ การกำหนดสิทธิในที่ดิน มาตรา ๕๐ หลักเกณฑ์การจำหน่ายที่ดินโดยอธิบดีกรมที่ดิน มาตรา ๕๕ การเรียกที่ดินที่จำหน่ายคืน ● หมวด ๔ การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน มาตรา ๕๘ ประกาศกำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่ มาตรา ๕๙ ขออนุญาตออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเฉพาะราย

ตารางที่ ๓.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีคัมบรพ
บ้านโพนัน (ต่อ)

ลำดับ	กฎหมาย	สาระสำคัญ
๑๐	พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓	<ul style="list-style-type: none">• หมวด ๒ การขุดดิน มาตรา ๒๕ ในการขุดดินพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยาให้ผู้ขุดดินตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๓ หรือมาตรา ๒๔ หยุดการขุดดินในบริเวณนั้นไว้ก่อน แล้วรายงานให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พบ และให้แจ้งพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้กรมศิลปากรหรือกรมทรัพยากรธรณีแล้วแต่กรณีทราบโดยด่วนในกรณีเช่นนี้ให้ผู้ขุดดินปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
๑๑	พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐	<ul style="list-style-type: none">• หมวด ๓ บททั่วไป มาตรา ๓๔ ในการสำรวจแร่หรือการทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่ หรือสิ่งที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นพิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรืออนุรักษ์ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์แล้ว ผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยพลัน
๑๒	พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔	<ul style="list-style-type: none">• หมวด ๖ ประโยชน์ สิทธิ และหน้าที่ของผู้รับสัมปทาน มาตรา ๗๓ ในการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียม ถ้าพบโบราณวัตถุซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ผู้รับสัมปทานต้องรายงานให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พบ
๑๓	พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐	<ul style="list-style-type: none">• หมวด ๒ การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำบาดาล มาตรา ๒๓ ในการเจาะน้ำบาดาล ถ้าพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ผู้รับใบอนุญาต หรือส่วนราชการหรือองค์การของรัฐตามมาตรา ๔ ต้องรายงานให้พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ หรือกรมทรัพยากรน้ำบาดาลทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พบ และถ้าเป็นโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลแจ้งให้กรมศิลปากรทราบโดยด่วน

๓.๔ การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์ บ้านโกชน้ำ

การจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน้ำ มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนงานหลายฉบับ เพื่อนำไปกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ (รูปที่ ๓.๒) โดยสามารถสรุป ดังนี้

๓.๔.๑ แผนและนโยบายภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) แผนแม่บทกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

แผนแม่บทกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนววิถีใหม่ ภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานใน ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ขับเคลื่อนกระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความสมดุลและยั่งยืนด้านทรัพยากรน้ำให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและรักษาระบบนิเวศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ เพิ่มศักยภาพองค์การรองรับวิถีใหม่และนวัตกรรมใหม่

ทั้งนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์ มีเป้าประสงค์ให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจผ่านกลยุทธการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูให้เกิดความสมบูรณ์เชิงพื้นที่ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๖๔)

๒) แผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ (๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

แผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ (๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “แหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ได้รับการคุ้มครอง อนุรักษ์ และบริหารจัดการบนฐานความรู้ทางวิชาการโดยการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นสมบัติของแผ่นดิน แหล่งเรียนรู้ระดับนานาชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานใน ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สำรวจ ศึกษา วิจัยคุณค่าความสำคัญของแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์ ที่ถูกค้นพบ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ ที่ถูกค้นพบโดยการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนา บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านซากดึกดำบรรพ์ และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนากฎหมายและกลไกให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ของสังคมไทย (กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๖๖ก)

๓) แผนปฏิบัติการราชการกรมทรัพยากรธรณี ระยะ ๕ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน

พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนปฏิบัติการราชการของกรมทรัพยากรธรณี ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๗ กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “เป็นองค์กรบริหารจัดการธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีตามแนววิถีใหม่ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอย่างยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานใน ๕ ประเด็นประกอบด้วย แผนปฏิบัติการที่ ๑ การบริหารจัดการแหล่งมรดกธรณีและอุทยานธรณีบนหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน แผนปฏิบัติการที่ ๒ การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและมีคุณภาพ แผนปฏิบัติการที่ ๓ การลดความเสี่ยงจากธรณีพิบัติภัยและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แผนปฏิบัติการที่ ๔ การพัฒนาองค์ความรู้สู่การสร้างนวัตกรรมทุกมิติในทุกระดับ และแผนปฏิบัติการที่ ๕ เพิ่มศักยภาพองค์กรรองรับวิถีใหม่

ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการที่ ๔ มีเป้าหมายในการพัฒนาและบริหารจัดการองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี ธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม และธรณีพิบัติภัยที่สามารถนำไปเป็นต้นแบบสู่การปฏิบัติได้ โดยกำหนดให้มีโครงการการคุ้มครองแหล่งและซากดึกดำบรรพ์ (กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๖๖ข)

๓.๔.๒ แผนและนโยบายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

๑) แผนแม่บทการบริหารอุทยานธรณีเพชรบูรณ์

แผนแม่บทการบริหารอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ พัฒนาตามแนวคิดของยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งธรณีวิทยาที่มีความสำคัญและโดดเด่นระดับนานาชาติ รวมถึงมีแหล่งที่มีคุณค่าทางโบราณคดี นิเวศวิทยา และวัฒนธรรม โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “To be the Sustainable Geopark” มุ่งเน้นการดำเนินงานใน ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ทรัพยากรธรณีและภูมิทัศน์โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการอุทยานธรณีแบบบูรณาการ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมการศึกษาและข้อมูลข่าวสารหลากหลายรูปแบบ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริการท่องเที่ยวเชิงธรณีระดับมาตรฐานสากล และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นจากอัตลักษณ์และเครือข่าย

อุทยานธรณีเพชรบูรณ์มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจ ทั้งด้านธรณีวิทยา ธรรมชาติวิทยา นิเวศวิทยา และวัฒนธรรม จำนวน ๔๓ แห่ง อย่างไรก็ตามแหล่งท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชน ยังไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ โดยปัจจุบันแผนแม่บทการบริหารอุทยานธรณีเพชรบูรณ์อยู่ระหว่างการปรับปรุง ซึ่งจะกำหนดยุทธศาสตร์หลักให้แหล่งท่องเที่ยวเล็กดึกดำบรรพ์บ้านโกชนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก (อุทยานธรณีเพชรบูรณ์, ๒๕๖๓ข)

๒) แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗) รอบทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จังหวัดเพชรบูรณ์ได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนา คือ “ดินแดนแห่งความสุขของคนอยู่และผู้มาเยือน” พร้อมกำหนดพันธกิจในการส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวทุกมิติ พร้อมยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้าง

ความมั่นคงของสังคม รวมทั้งรักษาความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยกระดับขีดความสามารถทางเศรษฐกิจและการบริการภาครัฐ เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นเมืองแห่งความสุขของคนอยู่และผู้มาเยือน

แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กำหนดตำแหน่งยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) เกษตร : การพัฒนาเกษตรปลอดภัย และเกษตรมูลค่าสูง ๒) ท่องเที่ยว : ท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรณีวิทยา ๓) สังคม/คุณภาพชีวิต : ประชาชนชาวเพชรบูรณ์มีคุณภาพชีวิตที่ดี ๔) การค้า การลงทุน ศูนย์กลางเชื่อมโยงผ่านแนว : EWEC และ LIMEC และ ๕) อุตสาหกรรม : อุตสาหกรรมการเกษตร และอุตสาหกรรมสีเขียว โดยยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวครอบคลุมการท่องเที่ยวทุกมิติ รวมถึงด้านธรณีวิทยาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโชนน์ที่มุ่งเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวด้านซากดึกดำบรรพ์กับแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามประเด็นการพัฒนาจังหวัดได้กำหนดไว้ ๕ ประเด็น ได้แก่ ๑) การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร ๒) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ๓) ยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงอย่างเท่าเทียม ๔) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ ๕) ยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยภายใต้ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ได้กำหนดแผนงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว ซึ่งครอบคลุมพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโชนน์ ผ่านโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ และโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว (สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๖)

๓) แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ทบทวนและเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)

เทศบาลตำบลบ้านโชนน์ได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ทบทวนและเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากทุกภาคส่วน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “บ้านโชนน์ตำบลแห่งการเกษตรและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” มียุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลบ้านโชนน์ ๔ ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี สาธารณสุข การกีฬา นันทนาการ และพัฒนาคุณภาพชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเกษตร และท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาด้านการพัฒนาการเมืองการบริหารและพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

มีโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโชนน์ มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแหล่งซากดึกดำบรรพ์ โดยได้ดำเนินการแล้วจำนวน ๓ โครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้แก่ ๑) โครงการก่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวสู่อุทยานธรณีเพชรบูรณ์ ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโชนน์ (หมู่ที่ ๘ บ้านซับชมภู) ๒) โครงการก่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโชนน์ อุทยานธรณีเพชรบูรณ์ โดยก่อสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก (หมู่ที่ ๖ บ้านซับเตือ) และ ๓) โครงการก่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (หมู่ที่ ๖ บ้านซับเตือ) นอกจากนี้ยังอยู่ระหว่างขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่อุทยานธรณีเพชรบูรณ์ “ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโชนน์” เพื่อก่อสร้างอาคารห้องน้ำขนาดใหญ่ (TYPE L) ในรูปแบบที่สอดคล้องกับธรรมชาติและพื้นที่ (เทศบาลตำบลบ้านโชนน์, ๒๕๖๕)

แผนระดับ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (หลัก)
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนระดับ ๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓

- ๑. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ :**

ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน (หลัก)	ประเด็นที่ ๒๐ การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ
ประเด็นที่ ๑ ความมั่นคง	ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประเด็นที่ ๕ การท่องเที่ยว	ประเด็นที่ ๒๒ กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ประเด็นที่ ๖ พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ	ประเด็นที่ ๒๓ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
- ๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓**

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน
หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
หมุดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

แผนระดับ ๓

- ๑. แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**
- ๒. แผนแม่บทกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐**

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล
- ๓. แผนปฏิบัติการกรมทรัพยากรธรณี ระยะ ๕ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๗**

แผนปฏิบัติการที่ ๔ การพัฒนาองค์ความรู้สู่การสร้างนวัตกรรมทุกมิติในทุกระดับ
- ๔. แผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐**

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สืบค้น ศึกษา วิจัยคุณค่าความสำคัญของแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ ที่ถูกค้นพบเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ที่ถูกค้นพบโดยมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนา บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านซากดึกดำบรรพ์และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา
เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนากฎหมาย และกลไก ให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ของสังคมไทย
- ๕. นโยบายการอนุรักษ์มรดกธรณีและการดำเนินงานอุทยานธรณี**
- ๖. แผนแม่บทการบริหารอุทยานธรณีเพชรบูรณ์**
- ๗. แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗) รอบทบทวนประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘**
- ๘. แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ทบทวนและเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)**

การดำเนินกิจกรรม/โครงการ/แผนงานด้านแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์

แผนงาน/โครงการภายใต้กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์

- ม. ๔๐ (๒) การซ่อมแซมหรือปรับปรุงแหล่งซากดึกดำบรรพ์ตาม ม.๒๐, ๒๑, ๓๑
- ม. ๔๐ (๓) กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาวิจัย
- ม. ๔๐ (๔) การอนุรักษ์ การเก็บรักษา การพัฒนา และบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์หรือพิพิธภัณฑ์ การรวบรวมหลักฐานทางธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา
- ม. ๔๐ (๕) การบริหารจัดการกองทุน

แผนงาน/โครงการภายใต้กรมทรัพยากรธรณี - โครงการ การคุ้มครองแหล่งและซากดึกดำบรรพ์

รูปที่ ๓.๒ ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเล็ดึกดำบรรพ์บ้านโพน

บทที่ ๔

สาระสำคัญของแผนพัฒนาเชิงบูรณาการ พื้นที่ท่องเที่ยวเลิดีกดำบรรพ์บ้านโพน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๑ วิสัยทัศน์

“แหล่งท่องเที่ยวเลิดีกดำบรรพ์บ้านโพนสู่การเป็นมรดกโลก และเป็นแหล่งท่องเที่ยว
นันทนาการที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจ
ระดับชุมชนและระดับประเทศอย่างยั่งยืน”

๔.๒ วัตถุประสงค์

๑) เพื่ออนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยวเลิดีกดำบรรพ์บ้านโพน อำเภอนองไผ่
จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๒) เพื่อพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลิดีกดำบรรพ์บ้านโพน สู่การเป็นมรดกโลก
และเป็นแหล่งท่องเที่ยวนันทนาการที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น สร้างอาชีพและรายได้แก่ชุมชน
กระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ

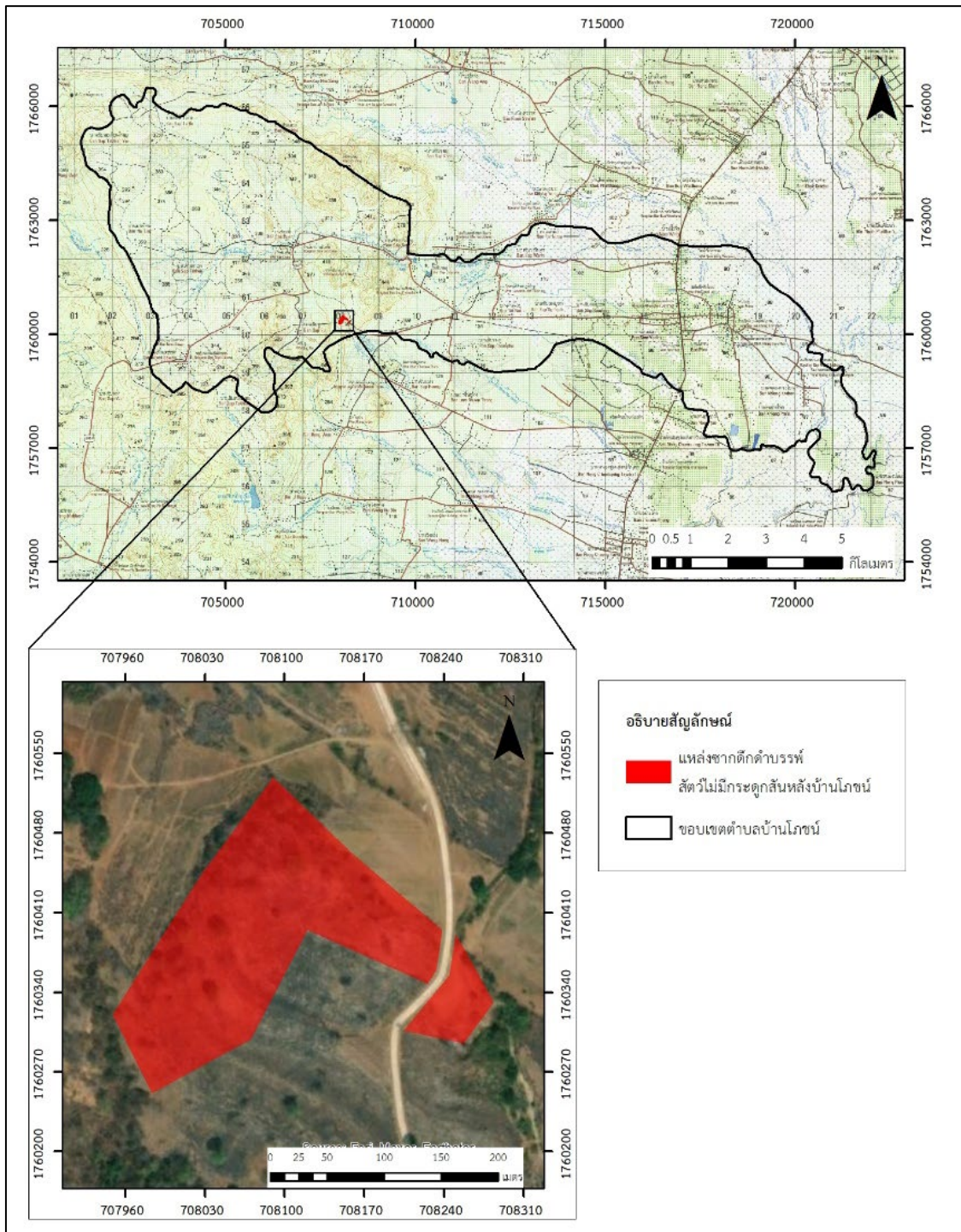
๔.๓ เป้าหมาย

๑) แหล่งท่องเที่ยวเลิดีกดำบรรพ์บ้านโพน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการ
การอนุรักษ์และคุ้มครองอย่างมีส่วนร่วมตามหลักวิชาการ ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์
พ.ศ. ๒๕๕๑ และสอดคล้องกับแผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

๒) แหล่งท่องเที่ยวเลิดีกดำบรรพ์บ้านโพน ได้รับการพัฒนาสู่การเป็นมรดกโลก ส่งเสริม
การเรียนรู้และการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ เชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น สร้างอาชีพ
และรายได้แก่ชุมชน กระตุ้นเศรษฐกิจทั้งระดับชุมชนและระดับประเทศอย่างยั่งยืน

๔.๔ พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบ้านโพน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ (รูปที่ ๔.๑)

รูปที่ ๔.๑ แผนที่แสดงพื้นที่ดำเนินงานแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตึกดำบรรพ์บ้านโนชน์ฯ

๔.๕ ระยะเวลา

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตึกดำบรรพ์บ้านโนชน์ฯ ได้กำหนดแผนการดำเนินงานออกเป็น ๒ ระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่

- ๑) แผนงานระยะยาว ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๕)
- ๒) แผนงานระยะสั้น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๔.๖ แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ การศึกษา งานที่มีมาก่อน การระดมความคิดเห็น การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สามารถกำหนดโครงการและกิจกรรมภายใต้แนวทางการพัฒนาเชิงบูรณาการได้ ๔ แนวทาง ๓๕ โครงการ ดังนี้

แนวทางที่ ๑ ด้านการสำรวจ ศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้ จำนวน ๖ โครงการ

แนวทางที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์

โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน จำนวน ๘ โครงการ

แนวทางที่ ๓ ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ซากดึกดำบรรพ์ และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำนวน ๑๓ โครงการ

แนวทางที่ ๔ ด้านการท่องเที่ยวแหล่งซากดึกดำบรรพ์ จำนวน ๘ โครงการ

แนวทางการพัฒนาเชิงบูรณาการทั้ง ๔ แนวทาง ดำเนินการจัดทำตามคู่มือมาตรฐานการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ เพื่อใช้ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพน มีรายละเอียดดังนี้

๔.๖.๑ แนวทางที่ ๑ ด้านการสำรวจ ศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้

๔.๖.๑.๑ หลักการสำคัญ

ซากดึกดำบรรพ์เป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษาความเป็นมาของสิ่งมีชีวิตบนโลก องค์ความรู้ด้านซากดึกดำบรรพ์มีคุณค่าอย่างมากเชิงวิชาการ อีกทั้งแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ ยังมีความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งซากดึกดำบรรพ์ขนาดใหญ่ เช่น ไดโนเสาร์ และ สัตว์ร่วมสมัย ที่มักได้รับความสนใจจากประชาชนจนนำไปสู่การสำรวจ ศึกษาวิจัย และพัฒนาเป็น แหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซากดึกดำบรรพ์ถือเป็นมรดกทางธรรมชาติของแผ่นดินและเป็นทรัพย์สินสาธารณะที่ประชาชนทุกคน มีสิทธิใช้และได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ซากดึกดำบรรพ์ ของประเทศ ในฐานะมรดกทางธรรมชาติ และได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้เป็นเครื่องมือในการคุ้มครอง อนุรักษ์ และบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา

นอกจากทรัพยากรธรณีด้านซากดึกดำบรรพ์แล้ว ยังมีทรัพยากรด้านธรณีอื่น ๆ เช่น แร่ หิน น้ำบาดาล ที่มีคุณค่าและคุณประโยชน์ในท้องที่ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น ป่าไม้ พืชพรรณธรรมชาติ สัตว์ป่า อีกทั้งยังมีมรดกทางวัฒนธรรม แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี และความเชื่อ ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สำหรับการบริหารจัดการเหล่านี้ควรมีการจัดทำ รายการบัญชีทรัพยากรธรรมชาติประเภทต่าง ๆ และดำเนินการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม โดยมุ่งเน้นส่งเสริม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่ตำบลบ้านโพน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เข้ามามีส่วนร่วม โดยสามารถดำเนินการผ่านกลไกกองทุนจัดการ ซากดึกดำบรรพ์และกรอบของกฎหมายเพื่อคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ที่มีคุณค่า และความสำคัญ

๔.๖.๑.๒ เป้าประสงค์

๑) ทรัพยากรทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบรพ์ บ้านโกชน ได้รับการสำรวจและศึกษาเพิ่มเติม โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่น

๒) มีฐานข้อมูลบัญชีทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม และวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบรพ์บ้านโกชน โดยนำองค์ความรู้และข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบรพ์บ้านโกชน เพื่อยกระดับการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

๔.๖.๑.๓ โครงการภายใต้แผนระยะสั้น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

๑) โครงการที่ ๑ โครงการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพแวดล้อม โบราณของซากดึกดำบรรพ์ฟองน้ำ ไบรโอซัว และสโตรมาโตไลต์ ด้วยเครื่องมือชั้นสูง

๑.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อศึกษาชนิดและความหลากหลายทางชีวภาพของซากดึกดำบรรพ์ฟองน้ำ ไบรโอซัว และสโตรมาโตไลต์

๒. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมการสะสมตัวของตะกอนและสภาพภูมิศาสตร์โบราณ

๓. เพื่อพัฒนาการนำเสนอข้อมูลธรณีวิทยาในรูปแบบสื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive Media)

๑.๒) ตัวชี้วัด

๑. รายงานการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพแวดล้อมโบราณของซากดึกดำบรรพ์ฟองน้ำ ไบรโอซัว และสโตรมาโตไลต์

๒. สื่อปฏิสัมพันธ์ที่นำเสนอข้อมูลธรณีวิทยา

๑.๓) กิจกรรม

๑. สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ชนิดซากดึกดำบรรพ์ด้วยเครื่องมือชั้นสูง

๒. ศึกษาสภาพแวดล้อมโบราณ จากลำดับชั้นหิน โครงสร้างตะกอน และซากดึกดำบรรพ์

๓. ออกแบบและพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์ โดยนำเสนอข้อมูลธรณีวิทยา และเผยแพร่ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์

๑.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบรพ์บ้านโกชน และพื้นที่ใกล้เคียง

๑.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๑.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๑.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๗๕๐,๐๐๐ บาท/กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์

๑.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงานสนับสนุน

เทศบาลตำบลบ้านโพน, กรมทรัพยากรธรณี

**๒) โครงการที่ ๒ โครงการขยายพื้นที่ศึกษาศักยภาพซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่ท้องทะเล
ดึกดำบรรพ์บ้านโพนไปยังบริเวณใกล้เคียง**

๒.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อสำรวจและศึกษาศักยภาพและการกระจายตัวของซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่
ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพน

๒. เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่ใกล้เคียง

๓. เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลทางในการอ้างอิงทางวิชาการและบริหารจัดการ
แหล่งซากดึกดำบรรพ์

๒.๒) ตัวชี้วัด

๑. รายงานการสำรวจและศึกษาวิจัยศักยภาพและการกระจายตัวของซากดึกดำบรรพ์
ในพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพน พร้อมแผนที่การกระจายตัว

๒. ข้อมูลการศึกษาศักยภาพและการกระจายตัวของซากดึกดำบรรพ์
ถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงฐานข้อมูลซากดึกดำบรรพ์

๒.๓) กิจกรรม

๑. สำรวจและศึกษาวิจัยศักยภาพและการกระจายตัวของซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่
ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพน และพื้นที่ใกล้เคียง

๒. ปรับปรุงข้อมูลการสำรวจและศึกษาวิจัยในฐานข้อมูลซากดึกดำบรรพ์

๒.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพน และพื้นที่ใกล้เคียง

๒.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๒.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๒.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๗๕๐,๐๐๐ บาท/กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์

๒.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงานสนับสนุน

เทศบาลตำบลบ้านโพน, กรมทรัพยากรธรณี

๓) โครงการที่ ๓ โครงการศึกษาวิจัยและประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ

๓.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อศึกษาระดับความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรพืชและสัตว์ในพื้นที่ตำบลบ้านโพนโดยใช้วิธีการสำรวจภาคสนามและการวิเคราะห์ข้อมูลด้านนิเวศวิทยา
๒. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่พบในพื้นที่ พร้อมทั้งจำแนกชนิดที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ตำบลบ้านโพนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๓.๒) ตัวชี้วัด

๑. จำนวนชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่สำรวจและบันทึกได้ ไม่น้อยกว่า ๕๐ ชนิด
๒. ฐานข้อมูลชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๑ ชุดข้อมูล

๓.๓) กิจกรรม

๑. การเตรียมสำรวจและออกภาคสนามเพื่อสำรวจความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์
๒. การศึกษาวิจัยระบุชนิด วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์
๓. จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ บทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่พื้นที่ชุมชน

๓.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโพน

๓.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๓.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๓.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท/กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์

๓.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

หน่วยงานสนับสนุน

เทศบาลตำบลบ้านโพน

๔) โครงการที่ ๔ โครงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลต่อการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโพน

๔.๑) เป้าหมาย

๑. ศึกษาและติดตามผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโพน

๒. อนุรักษ์และป้องกันความเสียหายต่อแหล่งท้องทะเลতিকดำบรรพ์บ้านโพน
จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔.๒) ตัวชี้วัด

๑. รายงานการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อการเสื่อมโทรม
ของแหล่งท้องทะเลติกดำบรรพ์บ้านโพน

๒. ข้อเสนอแนะ แนวทาง และมาตรการที่เหมาะสมในการควบคุมกิจกรรม
ที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท้องทะเลติกดำบรรพ์บ้านโพน

๔.๓) กิจกรรม

๑. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อการเสื่อมโทรม
ของแหล่งท้องทะเลติกดำบรรพ์บ้านโพน

๒. จัดอบรมเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อการเสื่อมโทรมของแหล่งท้องทะเลติกดำบรรพ์บ้านโพนที่เหมาะสม
แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

๔.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท้องทะเลติกดำบรรพ์บ้านโพน

๔.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๔.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๔.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท/กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์

๔.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

หน่วยงานสนับสนุน

กรมทรัพยากรธรณี, เทศบาลตำบลบ้านโพน,
กรมป่าไม้

๕) โครงการที่ ๕ โครงการจัดทำบัญชีข้อมูลทรัพยากรของตำบลบ้านโพน

๕.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรของตำบลบ้านโพน โดยครอบคลุมข้อมูล
มรดกทางธรณี มรดกทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม และวิสาหกิจชุมชน

๒. เพื่อสนับสนุนการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งธรณีวิทยา
แหล่งธรรมชาติ แหล่งวัฒนธรรม และวิสาหกิจชุมชน

๓. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่เป้าหมาย
อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒) ตัวชี้วัด

บัญชีข้อมูลทรัพยากรของตำบลบ้านโกชน จำนวน ๑ บัญชี

๕.๓) กิจกรรม

๑. รวบรวมข้อมูลทรัพยากรในตำบลบ้านโกชน ได้แก่ ข้อมูลมรดกทางธรณี ข้อมูลมรดกทางธรรมชาติ ข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรม และข้อมูลวิสาหกิจชุมชน
๒. จัดทำระบบฐานข้อมูลและแผนที่ตำแหน่งทรัพยากรในตำบลบ้านโกชน
๓. ออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งธรณีวิทยา แหล่งธรรมชาติ แหล่งวัฒนธรรม และวิสาหกิจชุมชน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

๕.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๕.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๕.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๕.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโกชน

๕.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโกชน

หน่วยงานสนับสนุน

กรมทรัพยากรธรณี, กรมป่าไม้, วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์, วิสาหกิจชุมชน, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์, สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์, ประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖) โครงการที่ ๖ โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกธรณี

๖.๑) เป้าหมาย

เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนา ยกย่องแหล่งธรณีวิทยา แหล่งถ้ำ และแหล่งมรดกธรณีให้มีการพัฒนาตามศักยภาพหรือเป็นอุทยานธรณี ระดับต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๖.๒) ตัวชี้วัด

ข้อมูลแหล่งมรดกธรณีและแนวทางการบริหารจัดการแหล่งมรดกธรณีเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน ๑ แห่ง

๖.๓) กิจกรรม

๑. รวบรวม ศึกษา สำรวจ ตรวจสอบ จัดทำข้อมูล หรือการดำเนินการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดขอบเขตพื้นที่เส้นทางทัศนศึกษาภายในและภายนอกแหล่งมรดกธรณี
๓. เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับมรดกธรณีให้สาธารณชนรู้จักแหล่งมรดกธรณี เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ และการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๑) จัดประชุมทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และระดมความคิดเห็นระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนในชุมชนที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ๒) จัดทำต้นแบบสื่อและเผยแพร่ข้อมูล แหล่งมรดกธรณีในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลไปยังกลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน
๔. จัดทำแนวทางการบริหารจัดการแหล่งมรดกธรณี

๖.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งมรดกธรณีบ้านโพน

๖.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๖.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๖.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๓๐๐,๐๐๐ บาท/กรมทรัพยากรธรณี

๖.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก กรมทรัพยากรธรณี

หน่วยงานสนับสนุน เทศบาลตำบลบ้านโพน

๔.๖.๒ แนวทางที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน

๔.๖.๒.๑ หลักการสำคัญ

ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโพนกำลังประสบปัญหาความเสื่อมโทรมที่มีความรุนแรงมากขึ้น อันมีสาเหตุมาจากกระบวนการทางธรรมชาติ เช่น ไฟป่า การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และกิจกรรมของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์พื้นที่ และยังไม่ได้รับการประกาศคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมถึงการบริหารจัดการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่มีคณะทำงานดูแลและพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโพนเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ซึ่งส่งผลต่อการจัดการพื้นที่และการขออนุญาตใช้ที่ดินตามกฎหมาย รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ระบบประปา ลานจอดรถ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์อย่างเป็นระบบโดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมและศักยภาพในการเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำ การควรสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานที่ดูแลพื้นที่ตามกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน นำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลตติกดำบรรพ์บ้านโพนฯ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

และสังคม สอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับภาคและกลุ่มจังหวัด ผ่านกลไกกองทุนจัดการชาวดึกดำบรรพ์ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันันทนาการที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในท้องถิ่น ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งระดับชุมชนและระดับประเทศตามรูปแบบ เศรษฐกิจ BCG

๔.๖.๒.๒ เป้าประสงค์

แหล่งชาวดึกดำบรรพ์และชาวดึกดำบรรพ์ได้รับการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนา โดยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และชุมชน

๔.๖.๒.๓ โครงการภายใต้แผนระยะสั้น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

๑) โครงการที่ ๑ โครงการจัดเก็บข้อมูลสถิติผู้ใช้บริการและกิจกรรมที่ดำเนินการ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็ดดำบรรพ์บ้านโกชน

๑.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อจัดทำระบบจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อรวบรวมกิจกรรมท่องเที่ยว
๓. เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลและนำมาวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเล็ดดำบรรพ์บ้านโกชน

๑.๒) ตัวชี้วัด

๑. ข้อมูลสถิติผู้ใช้บริการ
๒. ข้อมูลกิจกรรมที่ดำเนินการในแหล่งท่องเที่ยวเล็ดดำบรรพ์บ้านโกชน

๑.๓) กิจกรรม

๑. รวบรวมและบันทึกข้อมูลสถิติผู้ใช้บริการและกิจกรรมที่ดำเนินการ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็ดดำบรรพ์บ้านโกชนอย่างเป็นระบบ
๒. วิเคราะห์และรายงานผล โดยจัดทำรายงานสถิติประจำเดือนหรือประจำปี
๓. ติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงระบบบันทึกข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ

๑.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเล็ดดำบรรพ์บ้านโกชน

๑.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๑.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ (โครงการต่อเนื่อง)

๑.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๑๐๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโกชน

๑.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโกชน

หน่วยงานสนับสนุน

-

**๒) โครงการที่ ๒ โครงการประกาศแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑**

๒.๑) เป้าหมาย

เพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีคุณค่าและความสำคัญ

๒.๒) ตัวชี้วัด

แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน อำเภอนองไผ่
จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

๒.๓) กิจกรรม

๑. ประกาศขึ้นทะเบียนแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน
ตำบลบ้านโกชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์
พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. จัดทำและติดตั้งป้ายประกาศแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๒.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๒.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๖๙

๒.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๒๐๐,๐๐๐ บาท/กรมทรัพยากรธรณี

๒.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

กรมทรัพยากรธรณี

หน่วยงานสนับสนุน

เทศบาลตำบลบ้านโกชน,

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์

๓) โครงการที่ ๓ โครงการอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน

๓.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่ออนุรักษ์และรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวเลดึกดำบรรพ์บ้านโกชน
ให้คงความสมบูรณ์
๒. เพื่อหาแนวทางและมาตรการป้องกันการเสื่อมสภาพของซากดึกดำบรรพ์
ตามหลักวิชาการ
๓. เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ที่มีต่อซากดึกดำบรรพ์

๓.๒) ตัวชี้วัด

แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชนได้รับการอนุรักษ์ตามหลักวิชาการ

๓.๓) กิจกรรม

๑. ประเมินความเสียหายของซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน พร้อมทั้งหาแนวทางและมาตรการเพื่อบรรเทาความเสียหาย
๒. อนุรักษ์ซากดึกดำบรรพ์และแหล่งซากดึกดำบรรพ์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
๓. ติดตามและประเมินผล

๓.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน

๓.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๓.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ (โครงการต่อเนื่อง)

๓.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๒๐๐,๐๐๐ บาท/กรมทรัพยากรธรณี

๓.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

กรมทรัพยากรธรณี

หน่วยงานสนับสนุน

เทศบาลตำบลบ้านโกชน

๔) โครงการที่ ๔ โครงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๑) เป้าหมาย

สถาบันการศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความร่วมมือในการจัดกิจกรรม สนับสนุนและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

๔.๒) ตัวชี้วัด

๑. จำนวนบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างหน่วยงาน ๑ ฉบับ
๒. จำนวนกิจกรรมที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ไม่น้อยกว่า ๑ กิจกรรม

๔.๓) กิจกรรม

๑. จัดทำและลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือ (MOU) ระหว่างหน่วยงาน รวมถึง แผนปฏิบัติการ (Action Plan)
๒. ขับเคลื่อนบันทึกข้อตกลงร่วมมือ (MOU)
๓. ติดตามและประเมินผล

๔.๔) สถานที่ดำเนินงาน

เทศบาลตำบลบ้านโกชน และสถาบันการศึกษา

๔.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๔.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๔.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโกชน์

๔.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโกชน์

หน่วยงานสนับสนุน

สถาบันการศึกษา, กรมทรัพยากรธรณี

๕) โครงการที่ ๕ โครงการพัฒนาและดูแลแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชน์

๕.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อดูแลรักษาความสะอาดและภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชน์

ให้สวยงาม

๒. เพื่อให้บริการข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

๓. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาในพื้นที่

๕.๒) ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเจ้าหน้าที่ประจำแหล่ง อย่างน้อย ๑ คน

๒. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อความสะอาดและภูมิทัศน์ และการให้บริการ

ข้อมูล ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๕.๓) กิจกรรม

๑. ดูแลรักษาความสะอาดและภูมิทัศน์โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชน์

๒. ให้บริการนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน โดยให้ข้อมูล แนะนำเส้นทางและ

จุดสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชน์

๕.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโกชน์

๕.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๕.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ (โครงการต่อเนื่อง)

๕.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๑๐๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโกชน์

๕.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโกชน์

หน่วยงานสนับสนุน

-

๔.๖.๒.๔) โครงการภายใต้แผนระยะยาว ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๕)

๖) โครงการที่ ๖ โครงการจัดทำแผนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชน์เพื่อการท่องเที่ยว

๖.๑) เป้าหมาย

แหล่งท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชน์ได้รับการพัฒนาและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สร้างรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น

๖.๒) ตัวชี้วัด

๑. แหล่งท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชน์มีแผนการบริหารจัดการเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน ๑ แผน

๒. แหล่งท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชน์ได้รับการบริหารจัดการตามแผน ร้อยละ ๘๐

๖.๓) กิจกรรม

๑. จัดประชุมระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อเสนอจากทุกภาคส่วน
๒. จัดทำแผนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเล็กดำบรรพ์บ้านโกชน์เพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แผนงานประจำปี แผนการขอรับการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณ แผนบุคลากร และแผนซ่อมบำรุงโครงสร้างพื้นฐาน
๓. ติดตามและประเมินผล

๖.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโกชน์ อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๖.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๖.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๕

๖.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโกชน์

๖.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโกชน์

หน่วยงานสนับสนุน

กรมทรัพยากรธรณี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗) โครงการที่ ๗ โครงการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลতিকำบรรพ์ บ้านโพน เพื่อขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ และติดตามประเมินผล

๗.๑) เป้าหมาย

๑. จัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลतिकำบรรพ์ บ้านโพน
๒. จัดตั้งคณะอนุกรรมการปฏิบัติงานในการพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่ ระดับชุมชน
๓. เพื่อสร้างกลไกการขับเคลื่อน และติดตามประเมินผลแผนงานและโครงการ อย่างเป็นระบบ

๗.๒) ตัวชี้วัด

๑. คณะกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลतिकำบรรพ์บ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการแต่งตั้ง ๑ คณะ
๒. คณะอนุกรรมการปฏิบัติงานพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์บ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการแต่งตั้ง ๑ คณะ

๗.๓) กิจกรรม

๑. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลतिकำบรรพ์ บ้านโพน โดยมีองค์ประกอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น
๒. จัดตั้งคณะอนุกรรมการปฏิบัติงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลतिकำบรรพ์บ้านโพน โดยมีองค์ประกอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น
๓. จัดประชุมวางแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

๗.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลतिकำบรรพ์บ้านโพน

๗.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๗.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๕

๗.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโพน

๗.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโพน

หน่วยงานสนับสนุน

หน่วยงานภาครัฐ, ภาคเอกชน,
สถาบันการศึกษา, ชุมชนท้องถิ่น

๘) โครงการที่ ๘ โครงการพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรณี

๘.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรณีที่มีความโดดเด่นให้สามารถใช้ประโยชน์เป็นศูนย์เรียนรู้และอนุรักษ์ด้านทรัพยากรธรณี และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีสำหรับให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน
๒. เพื่อบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรธรณีอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน

๘.๒) ตัวชี้วัด

๑. แหล่งมรดกธรณีและแหล่งทรัพยากรธรณี ได้รับการพัฒนาและบริหารจัดการให้เป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ๑ แห่ง
๒. การบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรธรณี เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๑ แห่ง

๘.๓) กิจกรรม

๑. จัดทำแผนการพัฒนาและการบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรธรณี
๒. บริหารจัดการแหล่งทรัพยากรธรณี เช่น การประสาน การดำเนินงานกับหน่วยงานชุมชน และประชาชนที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งสำนักงานเพื่อบริหารจัดการแหล่ง ศูนย์บริการประชาชน เป็นต้น
๓. สร้างการรับรู้ จัดทำสื่อ และสัญลักษณ์ของแหล่งทรัพยากรธรณี ให้ความรู้แก่ผู้เยี่ยมชมในพื้นที่ สื่อเผยแพร่รูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้จักและตระหนักรู้เป็นวงกว้าง
๔. ส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงธรณีในพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรณีเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ เช่น วิสาหกิจชุมชน หน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานราชการ
๕. พัฒนาโปรแกรมกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว โดยเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแหล่งทรัพยากรธรณี วิสาหกิจชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่น่าสนใจเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนรูปแบบต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยเน้นชุมชนเป็นฐาน

๘.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน

๘.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๘.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๕

๘.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท/กรมทรัพยากรธรณี

๘.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

กรมทรัพยากรธรณี

หน่วยงานสนับสนุน

เทศบาลตำบลบ้านโกชน

๔.๖.๓ แนวทางที่ ๓ ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ชาวกติกด้าบรพ และพิพิธภัณฑชาวกติกด้าบรพ เพื่อการเรียนรูและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

๔.๖.๓.๑ หลักการสำคัญ

การพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลติกด้าบรพบ้านโกชน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม โปร่งใส และเป็นธรรม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการเรียนรูและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นตลอดกระบวนการ ผลักดันให้หน่วยงานรัฐในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่มากขึ้น เพื่อจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง สร้างการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลแหล่งชาวกติกด้าบรพและชาวกติกด้าบรพ ทั้งด้านวิชาการและสันทนาการะดับชุมชนสู่ประเทศ

นอกจากนี้ ยังสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาแหล่งชาวกติกด้าบรพให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู ผ่านกลไกกองทุนจัดการชาวกติกด้าบรพและกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งพิพิธภัณฑชาวกติกด้าบรพ ธรณีวิทยา และธรรมชาติวิทยาที่มีความเชื่อมโยงกับแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่ รวมถึงการนำข้อมูลแหล่งชาวกติกด้าบรพและชาวกติกด้าบรพมาพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ รวมถึงการจัดตั้งและพัฒนาอุทยานธรณีและการใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

๔.๖.๓.๒ เป้าประสงค์

แหล่งเรียนรูด้านชาวกติกด้าบรพและพิพิธภัณฑชาวกติกด้าบรพ ธรณีวิทยา และธรรมชาติวิทยา เป็นศูนย์กลางการเรียนรู การแลกเปลี่ยนเชื่อมโยง และการใช้ประโยชน์จากแหล่งชาวกติกด้าบรพและชาวกติกด้าบรพอย่างยั่งยืน

๔.๖.๓.๓ โครงการภายใต้แผนระยะสั้น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑) โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเลติกด้าบรพบ้านโกชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๑) เป้าหมาย

เพื่อพัฒนาเส้นทางศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเลติกด้าบรพบ้านโกชน ให้ผู้มาเยี่ยมชมได้รับความสะดวกและเข้าถึงง่าย

๑.๒) ตัวชี้วัด

๑. แหล่งท่องเที่ยวเลติกด้าบรพบ้านโกชนได้รับการพัฒนาเส้นทางเดินชม
๒. แหล่งท่องเที่ยวเลติกด้าบรพบ้านโกชนมีป้ายสื่อความหมาย อย่างน้อย ๑๐ ป้าย

๑.๓) กิจกรรม

๑. ศึกษาการกระจายตัวของชาวกติกด้าบรพที่พบในแหล่งท่องเที่ยวเลติกด้าบรพบ้านโกชนและจัดทำแผนที่
๒. ออกแบบและปรับปรุงเส้นทางศึกษาชาวกติกด้าบรพ

๓. ติดตั้งป้ายป้ายสื่อความหมายที่มีความสวยงาม เข้าใจง่าย พร้อมแสดง QR code เพื่อศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

๔. พัฒนาจุดชมวิว จุดถ่ายภาพ และจุดแวะพัก พร้อมปรับปรุงทัศนียภาพตลอดเส้นทางศึกษา ให้มีความสวยงาม

๑.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน

๑.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๑.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๑.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๒๐๐,๐๐๐ บาท/กรมทรัพยากรธรณี

๑.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก กรมทรัพยากรธรณี

หน่วยงานสนับสนุน เทศบาลตำบลบ้านโกชน

๒) โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน เพื่อการเรียนรู้

๒.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อปรับปรุงห้องจัดแสดงซากดึกดำบรรพ์พิพิธภัณฑ์ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์ บ้านโกชน ให้มีความทันสมัย

๒. เพื่อยกระดับการให้บริการและการเรียนรู้แก่ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์

๒.๒) ตัวชี้วัด

พิพิธภัณฑ์ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน ได้รับการปรับปรุงแล้วเสร็จ ร้อยละ ๑๐๐

๒.๓) กิจกรรม

๑. ปรับปรุงพื้นที่จัดแสดง โดยปรับปรุงระบบแสดงสว่าง จัดระเบียบพื้นที่จัดแสดง และติดตั้งระบบมัลติมีเดียและเทคโนโลยีการนำเสนอที่ทันสมัย

๒. พัฒนานิทรรศการ โดยสร้างสื่อการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ และจัดทำระบบการนำชมแบบดิจิทัล

๓. ปรับปรุงห้องประชุม โดยปรับปรุงระบบเสียงและแสง พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย

๒.๔) สถานที่ดำเนินงาน

พิพิธภัณฑ์ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชน

๒.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๒.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๒.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโกชน

๒.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโกชน

หน่วยงานสนับสนุน

จังหวัดเพชรบูรณ์, กรมทรัพยากรธรณี

๓) โครงการที่ ๓ โครงการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๑) เป้าหมาย

๑. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่

๒. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถถือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๓.๒) ตัวชี้วัด

๑. รายงานสรุปผลการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แก่ชุมชน ๑ เล่ม

๒. ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓.๓) กิจกรรม

เผยแพร่และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ตลอดจนประชาชนทั่วไป โดยดำเนินการผ่านกิจกรรมต่อไปนี้

๑. กิจกรรมการบรรยายให้ความรู้

๒. กิจกรรมฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย ฐานที่ ๑ การฝึกจำแนกตัวอย่างหินและแร่ ฐานที่ ๒ การฝึกจำแนกตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์ และฐานที่ ๓ การศึกษาตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่

๓. กิจกรรมการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๔) สถานที่ดำเนินงาน

สถานที่ราชการหรือเอกชน จังหวัดเพชรบูรณ์

๓.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๓.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๓.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๔๕๐,๐๐๐ บาท/กรมทรัพยากรธรณี

๓.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

กรมทรัพยากรธรณี

หน่วยงานสนับสนุน

-

๔) โครงการที่ ๔ โครงการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

๔.๑) เป้าหมาย

๑. สถาบันการศึกษามีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่บูรณาการองค์ความรู้เกี่ยวกับตำบลบ้านโพน ทั้งด้านแหล่งธรณีวิทยา แหล่งซากดึกดำบรรพ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และมรดกทางวัฒนธรรม

๒. สร้างความตระหนักรู้และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในพื้นที่

๓. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสืบสานมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่น

๔.๒) ตัวชี้วัด

๑. หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้มรดกธรณี มรดกทางธรรมชาติ และมรดกทางวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา ๑ หลักสูตร

๒. หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้มรดกธรณี มรดกทางธรรมชาติ และมรดกทางวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ๑ หลักสูตร

๔.๓) กิจกรรม

๑. จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งธรณีวิทยา แหล่งซากดึกดำบรรพ์ ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน รวมถึงการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. เผยแพร่หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้มรดกธรณี มรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัจจุบัน

๔.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๔.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๔.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

-

๔.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๓
หน่วยงานรับผิดชอบสนับสนุน	โรงเรียนบ้านโคกคงสมโภชน์ โรงเรียนบ้านซับชมภู โรงเรียนบ้าน กม. ๓๕

๕) โครงการที่ ๕ โครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นศึกษาเชิงบูรณาการเพื่อการเรียนรู้และอนุรักษ์มรดกท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๕.๑) เป้าหมาย

๑. พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการองค์ความรู้ด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. จัดให้มีวิชาเลือกสำหรับนักศึกษา

๓. ส่งเสริมการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรท้องถิ่นในมิติต่างๆ

๔. ปลุกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๕.๒) ตัวชี้วัด

๑. หลักสูตรท้องถิ่นเชิงบูรณาการเพื่อการเรียนรู้และอนุรักษ์มรดกท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จำนวน ๑ หลักสูตร

๒. จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา

๕.๓) กิจกรรม

๑. จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งธรณีวิทยา แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน รวมถึงการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. จัดการเรียนการสอน โดยมีทั้งการบรรยายเชิงทฤษฎี การศึกษาดูงานในสถานที่จริง และการฝึกปฏิบัติร่วมกับชุมชน

๓. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัจจุบัน

๕.๔) สถานที่ดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

๕.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๕.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ (โครงการต่อเนื่อง)

๗) โครงการที่ ๗ โครงการก่อสร้างอาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (Packing house)

๗.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อก่อสร้างอาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน มีความสะอาดปลอดภัย และถูกสุขอนามัย
๒. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถเพิ่มกำลังการผลิตตามความต้องการของตลาด

๗.๒) ตัวชี้วัด

อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๑ แห่ง

๗.๓) กิจกรรม

๑. ก่อสร้างอาคารรวบรวมผลผลิต ตามข้อกำหนดวิธีการก่อสร้างของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๒. อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้งานอาคาร และการรักษามาตรฐานคุณภาพ

๗.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๗.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๗.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๗.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท/สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๗.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
หน่วยงานสนับสนุน	เทศบาลตำบลบ้านโพน

๘) โครงการที่ ๘ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๘.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร
๒. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร
๓. เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากการเผาเศษซากพืชหลังการเก็บเกี่ยว

๘.๒) ตัวชี้วัด

๑. เกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านโพนได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า ๑๘๐ ราย
๒. แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน ไม่ได้รับความเสียหายจากการเผาในพื้นที่การเกษตร

๘.๓) กิจกรรม

๑. ถ่ายทอดองค์ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านโพนธ์เกี่ยวกับผลกระทบจากการเผา

๒. สร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา

๓. พัฒนาศักยภาพเกษตรกร โดยส่งเสริมให้มีจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผาทำลาย ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากเดิม มุ่งสู่การทำเกษตรปลอดการเผาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการปลูกไม้ผลไม้อินทรีย์ยืนต้นเพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชที่เสี่ยงจะเกิดการเผา

๘.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพนธ์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๘.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๘.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐

๘.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท/สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๘.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หน่วยงานสนับสนุน

กรมส่งเสริมการเกษตร เทศบาลตำบลบ้านโพนธ์

๙) โครงการที่ ๙ โครงการเวทีชุมชน festival

๙.๑) เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านโพนธ์ เป็นต้นแบบการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างมีส่วนร่วม

๙.๒) ตัวชี้วัด

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านโพนธ์เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ ๘๐

๙.๓) กิจกรรม

จัดเวทีชุมชนส่งเสริมการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น และสร้างเป้าหมายร่วมกันในพื้นที่

๙.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพนธ์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๙.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๙.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐

๙.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๑๐๐,๐๐๐ บาท/สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๙.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
หน่วยงานสนับสนุน กรมส่งเสริมการเกษตร, เทศบาลตำบลบ้านโชน

**๑๐) โครงการที่ ๑๐ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**

๑๐.๑) เป้าหมาย

ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโชนเข้าใจ และตระหนักถึง
ความสำคัญของทรัพยากรต่าง ๆ ในพื้นที่ และมีการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรที่เป็นระบบ

๑๐.๒) ตัวชี้วัด

๑. จำนวนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร
๒. ระบบข้อมูลทรัพยากรในตำบลบ้านโชน

๑๐.๓) กิจกรรม

๑. ปกป้องทรัพยากรโดยสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
๒. สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรในพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ
และทรัพยากรวัฒนธรรม และภูมิปัญญาในพื้นที่
๓. ปลูกรักษาทรัพยากร ขยายพันธุ์เพิ่มเพื่อนำมาใช้ประโยชน์
๔. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร และประเมินศักยภาพพันธุกรรมพืช
๕. บันทึกข้อมูลฐานทรัพยากรในศูนย์ข้อมูลทรัพยากร เพื่อนำไปสู่การวางแผน
พัฒนาพันธุ์พืช และทรัพยากรต่าง ๆ
๖. วางแผนพัฒนาทรัพยากร ทั้งพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พันธุ์จุลินทรีย์ ฯลฯ
๗. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร

๑๐.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๑๐.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๑๐.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ (โครงการต่อเนื่อง)

๑๐.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโชน

๑๐.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก เทศบาลตำบลบ้านโชน
หน่วยงานสนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๑) โครงการที่ ๑๑ โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบเกษตรผสมผสานและแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาท้องทะเลศึกษาดำบรพ์บ้านโพน

๑๑.๑) เป้าหมาย

เพื่อพัฒนาพื้นที่ในตำบลบ้านโพนให้มีความเชื่อมโยง องค์ความรู้ธรณีวิทยาเข้ากับการทำเกษตรกรรม

๑๑.๒) ตัวชี้วัด

๑. จำนวนพื้นที่ต้นแบบ จำนวน ๑ แห่ง

๒. จำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คนต่อปี

๑๑.๓) กิจกรรม

๑. พัฒนาพื้นที่ เช่น จัดทำแผนผังการใช้พื้นที่ ปรับปรุงภูมิทัศน์และระบบสาธารณูปโภค จัดทำแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน

๒. จัดทำสื่อการเรียนรู้ เช่น ป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับธรณีวิทยาและการเกษตร คู่มือประกอบการศึกษาดูงาน สื่อมัลติมีเดียนำเสนอข้อมูล

๓. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น บรรยายให้ความรู้แก่ผู้เยี่ยมชม จัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สาธิตการทำเกษตรผสมผสาน

๑๑.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๑๑.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๑๑.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

๑๑.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโพน

๑๑.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโพน

หน่วยงานสนับสนุน

กรมทรัพยากรธรณี

๑๒) โครงการที่ ๑๒ โครงการพัฒนาอาคารแหล่งเรียนรู้ท้องทะเลศึกษาดำบรพ์บ้านโพน

๑๒.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาและบรรพชีวิน แสดงการค้นพบทะเลศึกษาดำบรพ์บ้านโพนให้คงอยู่ต่อไป

๒. เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๓. เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัวในชุมชน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒. ชุมชน นักเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการต่อยอดหรือใช้ประโยชน์องค์ความรู้ไปสู่การท่องเที่ยวหรือสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๑๓.๓ กิจกรรม

๑. จัดนิทรรศการเผยแพร่องค์ความรู้ “ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนสูงการส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม” ร่วมกับเครือข่ายพันธมิตร เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางธรณีวิทยา และซากดึกดำบรรพ์

๒. จัดกิจกรรม “มีคฤเทศก์ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนสูงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่อัตลักษณ์ท้องถิ่น” ร่วมกับเครือข่ายพันธมิตร เพื่อเป็นการส่งเสริมองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาองค์ความรู้

๑๓.๔) สถานที่ดำเนินงาน

พิพิธภัณฑ์ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนสูง

๑๓.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๑๓.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ – ๒๕๗๕

๑๓.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๒๑๐,๐๐๐ บาท/กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์

๑๓.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์
หน่วยงานสนับสนุน	หน่วยงานเครือข่ายพันธมิตร เช่น เทศบาลตำบลบ้านโพนสูง, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๖.๔ แนวทางที่ ๔ ด้านการท่องเที่ยวแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๔.๖.๔.๑ หลักการสำคัญ

การบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์เพื่อการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ทั้งแหล่งธรรมชาติ แหล่งวัฒนธรรม แหล่งประวัติศาสตร์ และประเพณีท้องถิ่น โดยการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเชิงธุรกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการที่ดีเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวและบริการ ประกอบด้วย แผนการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากร และมาตรการรักษาความปลอดภัย ทั้งทางตรงและทางอ้อม อันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น และสร้างความภาคภูมิใจและหวงแหนในมรดกวัฒนธรรมของตนเอง

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการวางแผนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดเป้าประสงค์ โครงการ และกิจกรรม โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ

๔.๖.๔.๒ เป้าประสงค์

แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนเป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น และเป็นที่รู้จักระดับประเทศ

๔.๖.๔.๓ โครงการภายใต้แผนระยะสั้น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

๑) โครงการที่ ๑ โครงการก่อสร้างถนนเพื่อการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน

๑.๑) เป้าหมาย

๑. พัฒนาเส้นทางและถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน และเชื่อมโยงแหล่งธรณีวิทยาอื่นในพื้นที่ เพื่อความสะดวกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว

๒. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์

๑.๒) ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเส้นทางท่องเที่ยวเป็นถนนคอนกรีต จำนวน ๔ แห่ง

๒. จำนวนเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ไม่น้อยกว่า ๑ เส้นทาง

๑.๓) กิจกรรม

ระยะที่ ๑ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. ก่อสร้างถนนบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน

๒. ก่อสร้างสร้างเส้นทางศึกษาธรณีวิทยาและซากดึกดำบรรพ์แหล่งซับแห่งบ้านซับชมพู

๓. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์

ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

๔. ก่อสร้างถนนบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บ้านซับเตี

๕. ก่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งซากหอยดึกดำบรรพ์

๑.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๑.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะที่ ๑ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

๑.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

ระยะที่ ๑ ๑๐,๖๐๙,๐๐๐ บาท/จังหวัดเพชรบูรณ์

ระยะที่ ๒ ๑๙,๙๙๗,๕๐๐ บาท/จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก เทศบาลตำบลบ้านโภชน์

หน่วยงานสนับสนุน จังหวัดเพชรบูรณ์

หมายเหตุ : ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากจังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากเป็นโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้สำหรับการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

๒) โครงการที่ ๒ โครงการก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

๒.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลการท่องเที่ยวที่ครบถ้วนและทันสมัย

๒. เพื่อยกระดับการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

๒.๒) ตัวชี้วัด

จำนวนศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ๓ แห่ง

๒.๓) กิจกรรม

ระยะที่ ๑ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. ก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทะเลตึกดำบรรพ์บ้านโภชน์

ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์ซัปเดตะเบา

ระยะที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

๓. ก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์เขาล้อม

๒.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโภชน์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๒.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะที่ ๑ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ระยะที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

๒.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

ระยะที่ ๑ ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ งบยุทธศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์

ระยะที่ ๒ ๕๐๐,๐๐๐ บาท/งบยุทธศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์

ระยะที่ ๓ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท/งบยุทธศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

เทศบาลตำบลบ้านโพน

หน่วยงานสนับสนุน

จังหวัดเพชรบูรณ์, ท้องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์,
ประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์

หมายเหตุ : ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากจังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากเป็นโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้สำหรับการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

๓) โครงการที่ ๓ โครงการเตรียมความพร้อมกระบวนการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกธรณีโลกของยูเนสโก

๓.๑) เป้าหมาย

เพื่อเตรียมความพร้อมในการเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก

๓.๒) ตัวชี้วัด

๑. การเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกได้รับการบรรจุในแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดเพชรบูรณ์

๒. ระดับความพร้อมของพื้นที่และชุมชนในการรองรับการประเมิน

๓. แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นมรดกโลกที่ชัดเจน

๓.๓) กิจกรรม

๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

๒. กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่มีคุณค่าโดดเด่นและมีศักยภาพในการขึ้นทะเบียน

เป็นมรดกโลก

๓. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

๔. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการมรดกโลก สถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิจัย หน่วยงานท้องถิ่นและจังหวัด

๕. เตรียมเอกสารและการนำเสนอตามหลักเกณฑ์ของยูเนสโก

๓.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๓.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

โครงการสำคัญ (Flagship projects)

๓.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๓.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐๐,๐๐๐ บาท/จังหวัดเพชรบูรณ์

๓.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก	อุทยานธรณีเพชรบูรณ์, เทศบาลตำบลบ้านโภชน์
หน่วยงานสนับสนุน	จังหวัดเพชรบูรณ์, วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์, สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์, ประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์

๔) โครงการที่ ๔ โครงการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

๔.๑) เป้าหมาย

- พัฒนาคนในชุมชนให้เป็นมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถ
- สร้างรายได้และอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน

๔.๒) ตัวชี้วัด

จำนวนผู้ผ่านการอบรมและได้รับประกาศนียบัตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน

๔.๓) กิจกรรม

๑. จัดการบรรยายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโภชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โปรแกรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบ้านโภชน์และพื้นที่ใกล้เคียง เทคนิคการนำเสนอและการสื่อสาร รวมทั้งการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

๒. ฝึกปฏิบัติภาคสนาม เช่น ฝึกบรรยายและนำเที่ยวเสมือนจริงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทดลองการฝึกแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า

๔.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโภชน์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนมาก

๔.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๔.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๒๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโภชน์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

๔.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก	เทศบาลตำบลบ้านโภชน์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
หน่วยงานสนับสนุน	อุทยานธรณีเพชรบูรณ์, กรมทรัพยากรธรณี

๕) โครงการที่ ๕ โครงการประชาสัมพันธ์พื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโภชน์

๕.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบโมเดลซากดึกดำบรรพ์ที่พบบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโภชน์

๒. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์ที่พบบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโภชน์

๓. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และดึงดูดผู้มาเยี่ยมชม
๔. เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน

๕.๒) ตัวชี้วัด

๑. จำนวนโมเดลซากดึกดำบรรพ์ได้รับการติดตั้งบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน ไม่น้อยกว่า ๑๕ ชิ้น
๒. มีผู้เข้าชมนิทรรศการแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน

๕.๓) กิจกรรม

๑. ออกแบบและจัดทำโมเดลซากดึกดำบรรพ์ให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ
๒. ติดตั้งโมเดลซากดึกดำบรรพ์ จัดกิจกรรมเปิดตัว และประชาสัมพันธ์โมเดลซากดึกดำบรรพ์

๓. ติดตามและบำรุงรักษาโมเดลซากดึกดำบรรพ์
๔. จัดนิทรรศการเชิญชวนท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน
๕. ขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลบ้านโพนโดยชุมชนท้องถิ่น

๕.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน และจังหวัดเพชรบูรณ์

๕.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๕.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๕.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๒๐๐,๐๐๐ บาท/กรมทรัพยากรธรณี

๕.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก	กรมทรัพยากรธรณี
หน่วยงานสนับสนุน	เทศบาลตำบลบ้านโพน, อุทยานธรณีเพชรบูรณ์, จังหวัดเพชรบูรณ์, ประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์

๖) โครงการที่ ๖ โครงการจิตอาสาปลูกต้นไม้เพื่อปรับภูมิทัศน์ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน

๖.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อให้เส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนมีภูมิทัศน์ที่สวยงามดึงดูดใจนักท่องเที่ยว
๒. สร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๖.๒) ตัวชี้วัด

๑. เส้นทางการเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนได้รับการปรับภูมิทัศน์อย่างน้อย ๑ เส้นทาง
๒. จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ไม่น้อยกว่า ๓๐ คน

๖.๓) กิจกรรม

๑. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนชุมชนในท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกิจกรรม
๒. จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้บริเวณเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรรพ์ บ้านโพน โดยใช้พืชท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลบ้านโพน เช่น ต้นหางนกยูงทอง
๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกป่า การดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ สร้างเครือข่ายอาสาสมัครดูแลป่า และจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๖.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๖.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๖.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

๖.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๕๐,๐๐๐ บาท/อำเภอหนองไผ่

๖.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

อำเภอหนองไผ่

หน่วยงานสนับสนุน

เทศบาลตำบลบ้านโพน, ชุมชนท้องถิ่น

๖.๔.๔.๔ โครงการภายใต้แผนระยะยาว ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๕)

๗) โครงการที่ ๗ โครงการเดิน-วิ่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรรพ์บ้านโพน

๗.๑) เป้าหมาย

๑. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรรพ์บ้านโพนโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
๒. สร้างความตระหนักถึงคุณค่าทางธรณีวิทยาและความสำคัญของแหล่งซากดึกดำบรรพ์
๓. ส่งเสริมสุขภาพของประชาชนผ่านกิจกรรมเดิน-วิ่ง
๔. กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน

๗.๒) ตัวชี้วัด

๑. จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเดิน-วิ่ง ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน
๒. ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๗.๓) กิจกรรม

๑. จัดการแข่งขันเดิน-วิ่งตามเส้นทางที่กำหนดโดยผ่านแหล่งซากดึกดำบรรพ์ บ้านโพน
๒. จัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น การบรรยายจากนักธรณีวิทยา การสาธิตการขุดค้น ซากดึกดำบรรพ์
๓. จัดให้มีจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและอาหารพื้นบ้าน

๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น จัดกิจกรรมประกวดการออกแบบ
เสื้อและเหรียญรางวัล

๗.๔) สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลบ้านโพน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๗.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๗.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๕

๗.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๓๐๐,๐๐๐ บาท/กรมทรัพยากรธรณี และจังหวัดเพชรบูรณ์

๗.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

กรมทรัพยากรธรณี, จังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วยงานสนับสนุน

เทศบาลตำบลบ้านโพน, อำเภอนองไผ่,

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์

**๘) โครงการที่ ๘ โครงการส่งเสริมการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน**

๘.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อสร้างระบบความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

๒. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่
ในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

๓. เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในแหล่งชานดึกดำบรรพ์

๘.๒) ตัวชี้วัด

๑. แหล่งท่องเที่ยวเลดดึกดำบรรพ์บ้านโพนมีมาตรการรองรับความปลอดภัย
ให้แก่นักท่องเที่ยว

๒. จำนวนนักท่องเที่ยวที่ได้รับความปลอดภัยในการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเล
ดดึกดำบรรพ์บ้านโพน

๘.๓) กิจกรรม

๑. จัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

๒. จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย
ให้นักท่องเที่ยวและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน ในเบื้องต้น

๓. จัดตั้งศูนย์ประสานงานความปลอดภัยนักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ

๔. ติดตั้งระบบกล้องวงจรปิด

๕. จัดให้มีเบอร์แจ้งเหตุฉุกเฉินในป้ายสื่อความหมายและสื่อสิ่งพิมพ์

๘.๔) สถานที่ดำเนินงาน

แหล่งท่องเที่ยวเลดดึกดำบรรพ์บ้านโพน

๘.๕) ความจำเป็นเร่งด่วน

เร่งด่วนปานกลาง

๘.๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๕

๘.๗) งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

๑๐๐,๐๐๐ บาท/เทศบาลตำบลบ้านโพน

๘.๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

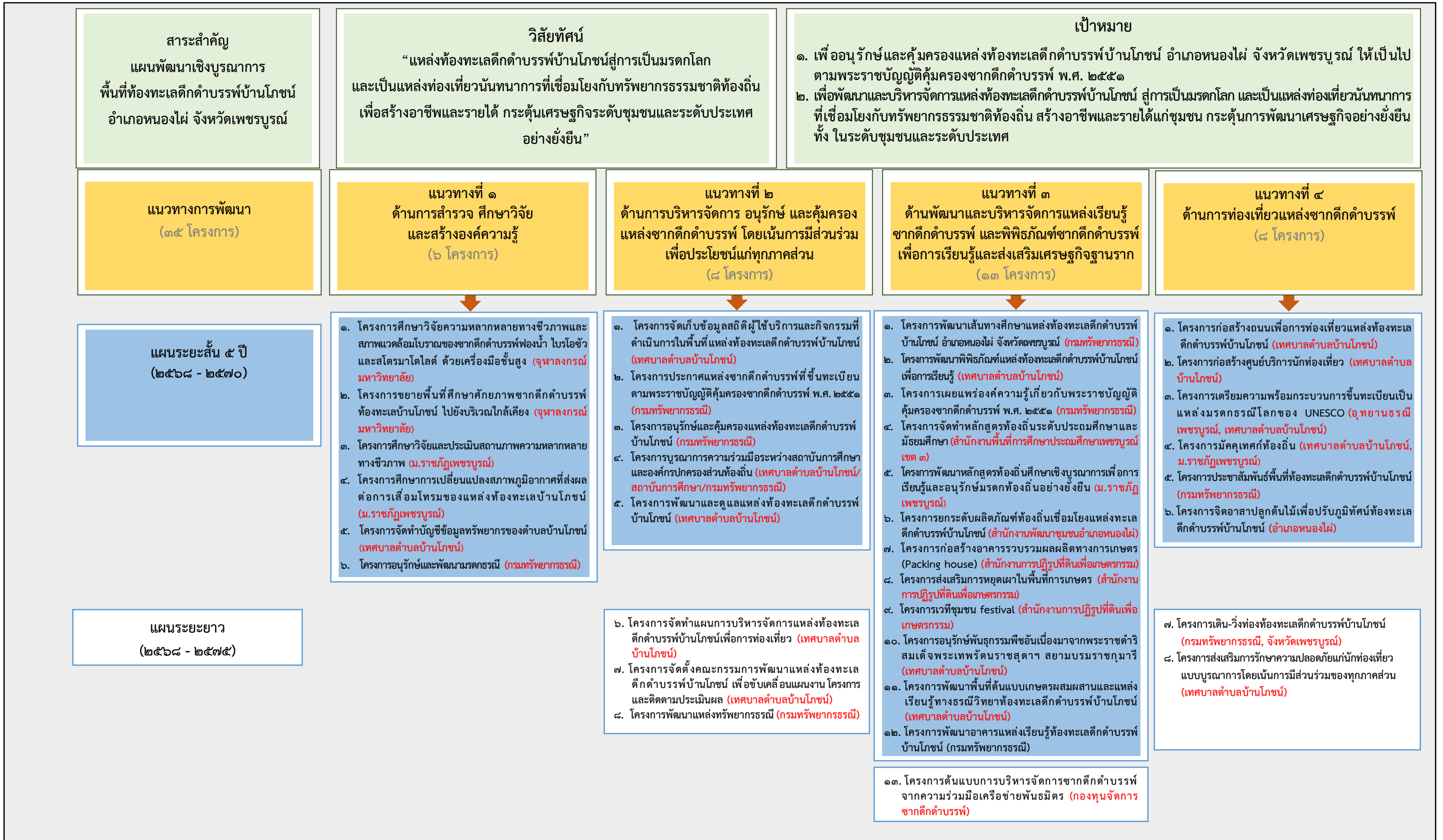
เทศบาลตำบลบ้านโพน

หน่วยงานสนับสนุน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเล็กร้านค้าบ้านโกชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ ๔.๒ แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเล็กร้านค้าบ้านโกชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ ๔.๑ แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็กรับบ้านโกชน อำเภอนองไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์ (ต่อ)

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ความจำเป็น เร่งด่วน	หน่วยงานหลัก/ หน่วยงานสนับสนุน	งบประมาณ/ แหล่งงบประมาณ	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐					ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕				
					๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๗๑	๒๕๗๒	๒๕๗๓	๒๕๗๔	๒๕๗๕
โครงการที่ ๒ โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกธรณี กิจกรรมที่ ๑ รวบรวม ศึกษา สำรวจ ตรวจสอบ จัดทำข้อมูล หรือการดำเนินการ ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมที่ ๒ กำหนดขอบเขตพื้นที่เส้นทางทัศนศึกษาภายในและภายนอก แหล่งมรดกธรณี กิจกรรมที่ ๓ เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับมรดกธรณีให้สาธารณะรู้จักแหล่งมรดกธรณี เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ และการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๑) จัดประชุม ทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และระดมความคิดเห็น ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนในชุมชนที่เกี่ยวข้อง และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ๒) จัดทำต้นแบบสื่อและเผยแพร่ข้อมูลแหล่งมรดกธรณี ในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลไปยังกลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ และภาค ประชาชน กิจกรรมที่ ๔ จัดทำแนวทางการบริหารจัดการแหล่งมรดกธรณี	ข้อมูลแหล่งมรดกธรณีและแนวทางการบริหารจัดการแหล่งมรดกธรณี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน ๑ แห่ง	เร่งด่วนปานกลาง	กรมทรัพยากรธรณี/ เทศบาลตำบลบ้านโกชน	๓๐๐,๐๐๐ บาท/ กรมทรัพยากรธรณี			←————→							
แนวทางที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน														
โครงการสำคัญภายใต้แผนระยะสั้น ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐														
โครงการที่ ๑ โครงการจัดเก็บข้อมูลสถิติผู้ใช้บริการและกิจกรรมที่ดำเนินการ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็กรับบ้านโกชน กิจกรรมที่ ๑ รวบรวมและบันทึกข้อมูลสถิติผู้ใช้บริการและกิจกรรมที่ ดำเนินการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็กรับบ้านโกชนอย่างเป็นระบบ กิจกรรมที่ ๒ วิเคราะห์และรายงานผล โดยจัดทำรายงานสถิติประจำเดือน หรือประจำปี กิจกรรมที่ ๓ ติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงระบบบันทึกข้อมูลให้มี ประสิทธิภาพ	๑. ข้อมูลสถิติผู้ใช้บริการ ๒. ข้อมูลกิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเล็กรับบ้านโกชน	เร่งด่วนมาก	เทศบาลตำบลบ้านโกชน	๑๐๐,๐๐๐ บาท/ เทศบาลตำบลบ้านโกชน			←————→							
โครงการที่ ๒ โครงการประกาศแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กิจกรรมที่ ๑ ประกาศขึ้นทะเบียนแหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง บ้านโกชนตำบลบ้านโกชน อำเภอนองไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กิจกรรมที่ ๒ จัดทำและติดตั้งป้ายประกาศแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑	แหล่งซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบ้านโกชน ตำบลบ้านโกชน อำเภอนองไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์	เร่งด่วนมาก	กรมทรัพยากรธรณี/ เทศบาลตำบลบ้านโกชน, สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดเพชรบูรณ์	๒๐๐,๐๐๐ บาท/ กรมทรัพยากรธรณี			←————→							
โครงการที่ ๓ โครงการอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยวเล็กรับบ้านโกชน กิจกรรมที่ ๑ ประเมินความเสียหายของซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่ท่องเที่ยวเล ดึกดำบรรพ์บ้านโกชนพร้อมทั้งหาแนวทางและมาตรการเพื่อบรรเทาความเสียหาย กิจกรรมที่ ๒ อนุรักษ์ซากดึกดำบรรพ์และแหล่งซากดึกดำบรรพ์อย่างถูกต้องตาม หลักวิชาการ กิจกรรมที่ ๓ ติดตามและประเมินผล	แหล่งท่องเที่ยวเล็กรับบ้านโกชนได้รับการอนุรักษ์ตามหลัก วิชาการ	เร่งด่วนมาก	กรมทรัพยากรธรณี/ เทศบาลตำบลบ้านโกชน	๒๐๐,๐๐๐ บาท/ กรมทรัพยากรธรณี			←————→							

บทที่ ๕

การบริหารจัดการและการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๕.๑ การบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์

การบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์บ้านโพนธ์ ดำเนินการภายใต้กฎหมายหลัก ๒ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการใช้กฎหมาย ได้แก่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกรมทรัพยากรธรณี ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลตำบลบ้านโพนธ์ อุทยานธรณีเพชรบูรณ์ ร่วมบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ เนื่องจากเดิมไม่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน จึงได้จัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพนธ์ฯ เพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์บ้านโพนธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพนธ์ฯ ประกอบด้วย ๔ แนวทางรวม ๓๕ โครงการ ได้แก่

แนวทางที่ ๑ ด้านการสำรวจ ศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้ จำนวน ๖ โครงการ

แนวทางที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน จำนวน ๘ โครงการ

แนวทางที่ ๓ ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ซากดึกดำบรรพ์และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากจำนวน ๑๓ โครงการ

แนวทางที่ ๔ ด้านการท่องเที่ยวแหล่งซากดึกดำบรรพ์ จำนวน ๘ โครงการ

แต่ละโครงการมีการกำหนดผู้รับผิดชอบหลักและผู้รับผิดชอบสนับสนุน ซึ่งต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพนธ์ฯ สู่การปฏิบัติ โดยมีบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ แสดงในตารางที่ ๕.๑

๕.๒ การบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๕.๒.๑ การบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพนธ์ฯ จัดทำขึ้นภายใต้ความร่วมมือของหลายหน่วยงานที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ตำบลบ้านโพนธ์ฯ ดังนั้น ควรนำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท้องทะเลดึกดำบรรพ์บ้านโพนธ์ฯ ไปปฏิบัติใช้โดยการบูรณาการร่วมกับ (๑) แผนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก (๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความเกี่ยวข้องกับแผนงานที่สามารถสร้างการรับรู้และขับเคลื่อนแผน (๓) หน่วยงานหรือผู้ที่สนใจ ให้การสนับสนุน มีรายละเอียด ดังนี้

๕.๒.๑.๑ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก

๑) สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมเป็นหน่วยงานเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน มีภารกิจเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีไม่เพียงพอได้มีที่ดินเป็นของตนเอง รวมถึงจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้มีสิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน พร้อมทั้งพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินในโครงการปฏิรูปที่ดินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ปัจจุบันสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

อนุญาตให้เทศบาลตำบลบ้านโพนใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาและซากดึกดำบรรพ์ มีโครงการที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนฯ จำนวน ๓ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการก่อสร้างอาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (Packing house)
๒. โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร
๓. โครงการเวทีชุมชน festival

๒) กรมทรัพยากรธรณี

กรมทรัพยากรธรณี มีภารกิจในการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ โดยดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนฯ มีโครงการที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนฯ จำนวน ๑๐ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกธรณี
๒. โครงการประกาศแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง

ซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. โครงการอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน
๔. โครงการพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรณี
๕. โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน อำเภอนองไผ่

จังหวัดเพชรบูรณ์

๖. โครงการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๗. โครงการพัฒนาอาคารแหล่งเรียนรู้ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน
๘. โครงการต้นแบบการบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์จากความร่วมมือเครือข่ายพันธมิตร
๙. โครงการประชาสัมพันธ์พื้นที่ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน
๑๐. โครงการเดิน-วิ่งท่องท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน

๓) เทศบาลตำบลบ้านโพน

เทศบาลตำบลบ้านโพน เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดระบบการบริการสาธารณะ มีโครงการที่เป็นหน่วยงาน รับผิดชอบหลักภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนฯ จำนวน ๑๓ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการจัดทำบัญชีข้อมูลทรัพยากรของตำบลบ้านโพน
๒. โครงการจัดเก็บข้อมูลสถิติผู้ใช้บริการและกิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่แหล่ง ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน
๓. โครงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น
๔. โครงการพัฒนาและดูแลแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน
๕. โครงการจัดทำแผนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน

เพื่อการท่องเที่ยว

๖. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนเพื่อขับเคลื่อน

แผนงาน โครงการ และติดตามประเมินผล

๓. โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนเพื่อการเรียนรู้
๔. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๕. โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบเกษตรผสมผสานและแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยา
ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน

๑๐. โครงการก่อสร้างถนนเพื่อการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน
๑๑. โครงการก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
๑๒. โครงการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
๑๓. โครงการส่งเสริมการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวแบบบูรณาการโดยเน้น
การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๔) อำเภอนองไผ่

อำเภอนองไผ่ มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าการปกครองสูงสุด ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมกำกับงานด้านการปกครอง มีโครงการที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนฯ จำนวน ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการจิตอาสาปลูกต้นไม้เพื่อปรับภูมิทัศน์ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน

๕.๒.๑.๒ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นที่เกี่ยวข้องกับแผน

๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองไผ่

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองไผ่ มีภาคกิจเกี่ยวกับเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตแก่ประชาชนและชุมชน พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนเพื่อยกระดับงานพัฒนาชุมชนให้ได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล มีโครงการที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนฯ จำนวน ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน

๒) สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต่างมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนฯ สู่การปฏิบัติ โดยมีโครงการที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนฯ จำนวน ๖ โครงการ ได้แก่

๑. โครงการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพแวดล้อมโบราณของซากดึกดำบรรพ์ฟองน้ำ ไบรโอซัว และสโตรมาโตไลต์ ด้วยเครื่องมือขั้นสูง
๒. โครงการขยายพื้นที่ศึกษาศักยภาพซากดึกดำบรรพ์ท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพนไปยังบริเวณใกล้เคียง
๓. โครงการศึกษาวิจัยและประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ
๔. โครงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลต่อการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวเลตีกตำบลบ้านโพน
๕. โครงการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

๖. โครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นศึกษาเชิงบูรณาการเพื่อการเรียนรู้และอนุรักษ์มรดกท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๓) อุทยานธรณีเพชรบูรณ์

มีโครงการที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ จำนวน ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการเตรียมความพร้อมกระบวนการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกธรณีโลกของยูเนสโก

๕.๒.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อน

จากการรวบรวมข้อมูลและติดตามความคืบหน้าของแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ผ่านมา พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการฯ ได้แก่ ๑) การสนับสนุนจากผู้บริหารองค์กรของหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ๒) ความรู้ความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ๓) จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ๔) การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างเหมาะสม

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนโครงการ ได้แก่ ๑) ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาเชิงบูรณาการฯ ๒) ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ๓) ขาดผู้ติดตามความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรม ๔) การสื่อสารภายในองค์กรไม่มีประสิทธิภาพ ๕) ขาดการให้รางวัลหรือแรงจูงใจตามผลการทำงานของบุคลากร ๖) กฎระเบียบไม่เอื้อต่อการดำเนินงาน ๗) ขาดหน่วยงานหลักในการจัดทำและเสนอของบประมาณ รวมทั้งความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ ๘) ขาดการปรับโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และ ๙) ขาดการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ มีรายละเอียดดังนี้

๑. การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. โครงสร้างองค์กรหรือโครงสร้างการดำเนินงานที่สามารถบริหารงานภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนอย่างชัดเจน
๔. การพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
๕. การสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และการมีส่วนร่วมแก่บุคลากร
๖. การสื่อสารอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม เพื่อสร้างความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน
๗. การประเมินผลงานที่โปร่งใสและเป็นธรรม พร้อมทั้งให้รางวัลตามความเหมาะสม

๕.๒.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ ประสบความสำเร็จ มี ๗ ประการ ดังนี้

๕.๒.๓.๑ ปัจจัยด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีบทบาทสำคัญในการติดตามและสั่งการให้บุคลากรในสังกัดปฏิบัติงานตามแนวทาง โครงการ และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ รวมทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน

ตารางที่ ๕.๑ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนในการร่วมกันปฏิบัติตามแผน

หน่วยงาน	ความรับผิดชอบ
หน่วยงานหลัก	
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้การสนับสนุนในฐานะหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ● ปฏิบัติตามภารกิจและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
เทศบาลตำบลบ้านโพน	<ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ● มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ● การดูแลรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ● ปฏิบัติตามภารกิจและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
กรมทรัพยากรธรณี	<ul style="list-style-type: none"> ● อนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ● เลขานุกรณคณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ ● เลขานุกรณคณะกรรมการนโยบายคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์ ● เลขานุกรณคณะกรรมการแหล่งซากดึกดำบรรพ์
หน่วยงานสนับสนุน	
กรมป่าไม้	<ul style="list-style-type: none"> ● เตรียมความพร้อมการบริหารจัดการในรูปแบบป่าันทนาการ ● การดูแลรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
จังหวัดเพชรบูรณ์ ,สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์, ประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์, วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์, สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์, อุทยานธรณีเพชรบูรณ์	<ul style="list-style-type: none"> ● การรับผิดชอบภาพรวมของการท่องเที่ยวทุกด้าน ● พัฒนาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวทุกด้าน ● ศิลปะ วัฒนธรรม กิจกรรมนันทนาการ และบริการเชิงข้อมูลข่าวสาร ● ปฏิบัติตามภารกิจและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
สถาบันการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ● ด้านการสำรวจ ศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้ ● ร่วมมือและประสานงาน เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์
ภาคเอกชนและวิสาหกิจชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ร่วมมือและประสานงานเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์ ● พัฒนาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ● พัฒนารูรูกิจท่องเที่ยว คุณภาพสินค้า และบริการ สุนัขท่องเที่ยว ● จัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างดีที่สุด
ประชาชนในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> ● มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ● ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการพื้นที่

๕.๒.๓.๒ ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องทำความเข้าใจแผนพัฒนาเชิงบูรณาการ พื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนฯ ให้ครอบคลุมทั้งภาพรวมและรายละเอียดของแนวทาง โครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัดในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งอาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทศน์ และวิธีการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งต้องพัฒนาสมรรถนะในการเขียน การดำเนินงาน และการประเมินผลโครงการให้สอดคล้องกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

๕.๒.๓.๓ ปัจจัยด้านกระบวนการทำงาน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความถูกต้องและรวดเร็ว โดยทำงานแบบบูรณาการ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

๕.๒.๓.๔ ปัจจัยด้านการติดตามและประเมินผล

การดำเนินงานตามแนวทาง โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีระบบการติดตาม และประเมินผลที่ชัดเจน โดยกำหนดระบบการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ ทั้งระหว่างดำเนินการ และหลังจากที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนฯ เสร็จสิ้นแล้ว

๕.๒.๓.๕ ปัจจัยด้านการถ่ายทอดตัวชี้วัดและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดตามแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนฯ ต้องถ่ายทอดสู่ระดับกองและบุคคล ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

๕.๒.๔.๖ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการ ทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ จึงควรได้รับการสนับสนุนให้มีจำนวนเพียงพอและทันสมัย

๕.๒.๔.๗ ปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนฯ ควรได้รับการเผยแพร่ ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม เช่น กรมทรัพยากรธรณี ส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายประชาชน อุทยานธรณีเพชรบูรณ์ เป็นต้น เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผน

๕.๒.๔ กลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนฯ

๕.๒.๔.๑ การร่วมกันปฏิบัติตามแผน

การนำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบรพ์บ้านโกชนฯ ไปสู่การปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนจำเป็นต้อง ร่วมกันปฏิบัติตามแผน เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการ ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนต่อประเทศและชุมชน โดยเทศบาลตำบลบ้านโกชนฯ และกรมทรัพยากรธรณี เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ควรเป็นผู้นำและประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา และเอกชน เพื่อให้เกิดการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ อย่างเต็มศักยภาพและบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

๕.๒.๔.๒ การบูรณาการการใช้ประโยชน์

การขับเคลื่อนการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ผ่านมา ประกอบด้วย ๒ ภาคส่วน ได้แก่

๑) ภาครัฐ เช่น กรมทรัพยากรธรณี สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย กำกับ ควบคุม ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการท่องเที่ยว

๒) ภาคเอกชน เช่น ผู้ประกอบการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ สมาคมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งระดับนานาชาติ ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เป็นต้น ทำหน้าที่เป็นฟันเฟืองสำคัญในการดำเนินการ และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตามการดำเนินการแยกส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เกิดช่องว่างและทิศทางการทำงานที่ไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น จังหวัดเพชรบูรณ์ หน่วยงานภาครัฐ ประชาชนในท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงควรบูรณาการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกันอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งแหล่งซากดึกดำบรรพ์ แหล่งธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งวัฒนธรรม และแหล่งอื่น ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความตระหนักและหวงแหน ป้องกันความขัดแย้งในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืน

๕.๒.๔.๓ คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์

๑) คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวซากดึกดำบรรพ์บ้านโพน ให้เกิดความยั่งยืน คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ประกอบด้วย คณะกรรมการ ๓ คณะ และคณะอนุกรรมการ ๖ คณะ ได้แก่

คณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะนโยบาย การคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ต่อรัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานคุ้มครอง อนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์ของทุกภาคส่วน ให้สอดคล้องและสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายเดียวกัน โดยมีคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการดังกล่าว ๔ คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการนโยบายคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์ คณะอนุกรรมการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ คณะอนุกรรมการซากดึกดำบรรพ์ และคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ เป็นแหล่งเงินนอกงบประมาณที่สำคัญในการสนับสนุนขับเคลื่อนโครงการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ คุ้มครอง พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการดังกล่าว ๒ คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการจัดทำแผนบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์กองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองข้อเสนอโครงการขอรับเงินช่วยเหลือหรืออุดหนุนกิจการใด ๆ จากกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ เป็นคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลการใช้เงินจากกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ เพื่อให้แน่ใจว่าเงินที่ใช้ไปนั้นเกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒) คณะกรรมการบริหารด้านการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการแหล่งซากดึกดำบรรพ์เพื่อการท่องเที่ยวควรมีกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน โดยอาจจัดตั้งคณะกรรมการบริหารด้านการท่องเที่ยว หรือใช้คณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการพัฒนาและจัดการ การท่องเที่ยวระดับจังหวัดที่มีอยู่แล้ว โดยคณะกรรมการบริหารด้านการท่องเที่ยวควรมีหน้าที่และบทบาท ในการบูรณาการด้านการท่องเที่ยวและปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน บริหารจัดการ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สังคม ศิลปะ และวัฒนธรรม รวมถึงเป็นผู้นำ และประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่

องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารด้านการท่องเที่ยวควรประกอบด้วยตัวแทน จากหลายหน่วยงาน ดังนี้ หน่วยงานภาครัฐในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชน ในพื้นที่ โดยกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย ๑) เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยว เช่น สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก ร้านอาหาร ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว สถิตินักท่องเที่ยว ๒) รับฟังความคิดเห็น ของประชาชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประสบการณ์การเยี่ยมชม ปัญหาอุปสรรค ความต้องการ และสิ่งที่ควร ปรับปรุง และ ๓) นำข้อมูลมาประกอบการวางแผนบริหารจัดการ และผลักดันแผนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุ เป้าหมายและวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารด้านการท่องเที่ยวอาจแต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมอบหมายให้หน่วยงานเจ้าของ หรือหน่วยงานที่ดูแลแหล่งซากดึกดำบรรพ์ เช่น กรมทรัพยากรธรณี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าภาพหลัก โดยมีสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดทำหน้าที่ ประสานงานกับหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ประชาชนในพื้นที่ และหน่วยราชการส่วนกลาง

๕.๒.๕ แนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวทะเลตึกดำบรรพ์บ้านโกลน

๕.๒.๕.๑ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ

สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกรมทรัพยากรธรณีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานในจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวทะเล ตึกดำบรรพ์บ้านโกลนฯ อย่างเป็นรูปธรรมพร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

๕.๒.๕.๒ สร้างความเชื่อมโยงกับแผนอื่น

เชื่อมโยงแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทะเลตึกดำบรรพ์บ้านโกลนฯ กับยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๕.๒.๕.๓ เสริมสร้างประชาสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวทะเลตึกดำบรรพ์บ้านโกลนฯ ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒.๕.๔ พัฒนาศักยภาพบุคลากร

พัฒนาศักยภาพและความรู้ความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้วยเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจด้วยการยกย่องชมเชยและให้รางวัลเมื่อการดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จ

๕.๒.๕.๔ ประสานงานระดมทรัพยากร

ประสานงานระดมทรัพยากรทุกด้านเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ อย่างพอเพียง

๕.๒.๕.๖ ปรับปรุงแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ

ปรับปรุงแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ เมื่อครบกำหนด ทบทวน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายทุกระดับและสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งซากดึกดำบรรพ์

๕.๓ การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความสำเร็จของแผนด้านการอนุรักษ์ คุ่มครอง และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ รวมทั้งประเมินผลว่าโครงการต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายและนำไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามความคืบหน้า เช่น แผนภูมิแกนต์ (Gant Chart) ซึ่งเป็นเครื่องมือบริหารโครงการเพื่อวางแผนและติดตามความคืบหน้าของโครงการต่าง ๆ

ทั้งนี้ การติดตามและประเมินผลต้องมีเกณฑ์ที่ชัดเจน เป็นระบบ มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับ แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ เกณฑ์การประเมินหน่วยงาน และเกณฑ์การประเมินโครงการ เกณฑ์เหล่านี้จะช่วย บ่งชี้จุดเด่นและจุดด้อยของโครงการ เพื่อใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไข หรือยุติโครงการ

หน่วยงานที่ต้องร่วมกันติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ ได้แก่ กรมทรัพยากรธรณี คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการภายใต้พระราชบัญญัติ คุ่มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และคณะกรรมการบริหารด้านการท่องเที่ยว เพื่อตรวจสอบ ควบคุม และรายงานผลการดำเนินงาน หากพบปัญหาและอุปสรรคจะสามารถแก้ไขได้ทันท่วงที ทำให้ทราบบทเรียน และแนวทางใหม่สำหรับใช้วางแผนต่อไป ขั้นตอนดำเนินการ ประกอบด้วย

๕.๓.๑ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล

ผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลอาจอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกตำบลบ้านโพนฯ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดกรอบแนวทาง และวิธีการในการติดตามและประเมินผล

๕.๓.๒ การกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการติดตามและประเมินผล

ควรครอบคลุม ๗ ประเด็น โดยมีรายละเอียดแนวทางและวิธีการ ดังนี้

๑) ด้านความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ : ตรวจสอบความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ แผน และกลยุทธ์

๒) ด้านความเพียงพอของทรัพยากร : ประเมินทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน

๓) ด้านความก้าวหน้าของกิจกรรม : ติดตามผล (Monitoring) กิจกรรมตามแผนที่กำหนด

๔) ด้านประสิทธิภาพ : วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับทรัพยากรที่ใช้

๕) ด้านประสิทธิผล : ศึกษาผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน

๖) ด้านผลลัพธ์และผลผลิต : ประเมินประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมาย และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม

๗) ด้านผลกระทบรวม : ศึกษาผลที่ได้รับโดยรวมทั้งหมด

ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบสามารถเลือกใช้แนวทางทั้งหมดหรือบางส่วนตามความเหมาะสม โดยอย่างน้อยต้องประเมินความสอดคล้องและวัดความสำเร็จของแผน

๕.๓.๓ การกำหนดการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ

ผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการติดตามและประเมินผลควรดำเนินการติดตามและประเมินผลตามกรอบแนวทาง โดยมีความถี่ในการติดตาม ดังนี้

- ๑) รายเดือน เป็นการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ
- ๒) รายไตรมาส เป็นการประเมินผลการดำเนินงาน
- ๓) ราย ๖ เดือน เป็นการประเมินผลรวมของแผน

๕.๓.๔ การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการติดตามและประเมินผล จัดทำรายงานต่อผู้บริหารกรมทรัพยากรธรณี โดยรายงานประกอบด้วย ผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงาน (ถ้ามี) และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้บริหารทราบสถานการณ์และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา สามารถดำเนินงานตามแผนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๖

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๖.๑ บทสรุป

การจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนฯ ได้รวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาทางวิชาการ ข้อมูลแผนงานยุทธศาสตร์ นโยบาย และกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานภาพ ปัจจุบันของพื้นที่ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม นำมาประมวลผล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยว เลดีกดำบรรพ์บ้านโพนฯ ที่เหมาะสม และสัมฤทธิ์เชิงลึกผู้บริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเทศบาลตำบลบ้านโพน นายอำเภอหนองไผ่ ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ นักวิชาการ ผู้แทนสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ ได้จัดประชุม ระดมความคิดเห็น ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ และนำความคิดเห็น ที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อให้แผนงานมีความเหมาะสมมากที่สุดสอดคล้องกับสถานการณ์ และสถานภาพในปัจจุบัน

แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนฯ กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนสู่การเป็นมรดกโลก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำทางการที่เชื่อมโยงกับ ทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจระดับชุมชนและระดับประเทศ อย่างยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ๑) เพื่ออนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์ บ้านโพน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ๒) เพื่อพัฒนาและบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน สู่การเป็นมรดกโลก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำทางการที่เชื่อมโยง กับทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น สร้างอาชีพและรายได้แก่ชุมชน กระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนทั้งในระดับ ชุมชนและระดับประเทศ โดยมีแนวทางที่ใช้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สอดคล้องกับคู่มือการจัดทำแผนพัฒนา เชิงบูรณาการพื้นที่แหล่งซากดึกดำบรรพ์ของกรมทรัพยากรธรณี ๔ แนวทาง รวม ๓๕ โครงการ ได้แก่ แนวทางที่ ๑ ด้านการสำรวจศึกษาวิจัย สร้างองค์ความรู้ จำนวน ๖ โครงการ แนวทางที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน จำนวน ๘ โครงการ แนวทางที่ ๓ ด้านพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ซากดึกดำบรรพ์และพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำนวน ๑๓ โครงการ และแนวทางที่ ๔ ด้านการท่องเที่ยว แหล่งซากดึกดำบรรพ์ จำนวน ๘ โครงการ แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนฯ ได้วางกรอบในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติโดยแบ่งออกเป็นแผนระยะสั้น ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ และระยะยาว ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๕ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ และแผนของหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อน แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนฯ จะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ และนำโครงการที่อยู่ภายใต้แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพนฯ ที่ตนเป็นหน่วยงาน หลักในการจัดทำโครงการไปบรรจุเข้ากับแผนของหน่วยงาน และจะต้องกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตาม และประเมินผล ทั้งนี้ จะต้องมีกรอบแผนเมื่อครบระยะ ๕ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ของแหล่งท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโพน

๖.๒ ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดทำแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชนันฯ เกิดจากการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพปัจจุบัน ดังนั้น การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะต้องทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมก่อนนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

๒. การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติจะต้องมีการบูรณาการทุกภาคส่วน

๓. แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชนันฯ จะต้องทำรายละเอียดโครงการเพิ่มเติม ซึ่งอาจจะต้องลงรายละเอียดไปถึงตัวชี้วัดรายการกิจกรรม งบประมาณในแต่ละโครงการที่ชัดเจน รวมทั้งแหล่งของงบประมาณในโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๔. ควรมีการประชุมหรือขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship projects) ร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนประจำปีของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. แผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชนันฯ ระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ และระยะ ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๕ หน่วยงานที่นำโครงการไปสู่การปฏิบัติควรจะต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพิ่มเติมทุกระยะเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงปัจจัยต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดกลยุทธ์ที่เหมาะสมทั้งกลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงป้องกัน และกลยุทธ์เชิงรับ

๖. ควรมีเวทีในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากร หน่วยงาน องค์กร และประชาชนในพื้นที่ ได้ทราบและรับรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาเชิงบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวเลดีกดำบรรพ์บ้านโกชนันฯ อย่างถ่องแท้ และมีความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการคิดและจัดทำโครงการต่าง ๆ

๗. การขับเคลื่อนแผนเพื่อไปสู่การปฏิบัติหน่วยงานในพื้นที่ควรนำโครงการภายใต้แผนงานนี้ไปบรรจุรวมกับแผนหลักเพื่อสนับสนุนการของงบประมาณ

๘. การตรวจติดตามแผนงานและการประเมินจะต้องมีกลไก คู่มือ หลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ตรวจสอบได้โดยยึดหลักการ การตรวจติดตามต้องเป็นการติดตามแบบส่งเสริมแนะนำ และผู้ติดตามต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับโครงการที่ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๖๔). *แผนแม่บทกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๑๔๙ หน้า
- กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๕๔). *โบสถ์มหาอุดวัดคงสมโภชน์*. สืบค้นจาก <http://www.m-culture.in.th/album/view/101777/>
- กรมการปกครอง. (๒๕๖๖). *จำนวนประชากร*. สืบค้นจาก <https://stat.bora.dopa.go.th/>
- กรมทรัพยากรธรณี. (๒๕๕๒ก). *การจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีจังหวัดเพชรบูรณ์*. กรุงเทพฯ. ๑๒๖ หน้า.
- กรมทรัพยากรธรณี. (๒๕๕๒ข). *แผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์*. กรุงเทพฯ : กรมทรัพยากรธรณี. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมทรัพยากรธรณี. (๒๕๖๔). *คู่มือผู้เฝ้าระวังธรณี ท้องทะเลตึกดำบรรพ์บ้านโพน*. กรุงเทพฯ : กรมทรัพยากรธรณี. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๓๘ หน้า
- กรมทรัพยากรธรณี. (๒๕๖๖ก). *แผนแม่บทการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ (๒๕๖๖-๒๕๘๐)*. กรุงเทพฯ : กรมทรัพยากรธรณี. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๙๘ หน้า.
- กรมทรัพยากรธรณี. (๒๕๖๖ข). *แผนปฏิบัติการราชการกรมทรัพยากรธรณี ระยะ ๕ ปี (๒๕๖๖-๒๕๗๐)*. ฉบับทบทวน. กรุงเทพฯ : กรมทรัพยากรธรณี. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๖๙ หน้า.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. (๒๕๕๘). *ข้อมูลแหล่งน้ำอำเภอนองไผ่*. สืบค้นจาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๒). *ข้อมูลการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านโพน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์*. กรุงเทพฯ.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. (๒๕๖๖). *ภูมิอากาศรายจังหวัด*. สืบค้นจาก <http://climate.tmd.go.th/data/province>
- จงกลณี ชันมณี และคณะ. (๒๕๖๗). *การพัฒนาแหล่งมรดกธรณีमारอยตีนอาร์โคซอร์ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์*. กรุงเทพฯ : กรมทรัพยากรธรณี. สำนักงานทรัพยากรธรณี เขต ๑. ๕๓ หน้า.
- เทศบาลตำบลบ้านโพน. (๒๕๖๕). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)*. สำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านโพน. ๒๖๔ หน้า
- เทศบาลตำบลบ้านโพน. (๒๕๖๗). *สวนรุกขชาติน้ำตกซับชมภู*. สืบค้นจาก <https://banphot.go.th/index.php>

เทศบาลตำบลบ้านโกชน. (๒๕๖๗). *พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเลดีกตำบลบ้านโกชน.* สืบค้นจาก <http://www.pasukplus.com/informations/63banphot>.

ไทยรัฐออนไลน์. (๒๕๕๕). 'เจดีย์ลอย' ดำเนินคดีสิทธิ์ มรดกล้ำค่าคู่อุทยานธรณี. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/236606>

นิคม จึงอยู่สุข และสมบุญ โฆษิตานนท์. (๒๕๓๒). *ธรณีวิทยาระหว่างเขาพระ จังหวัดเพชรบูรณ์*. รายงานการสำรวจธรณีวิทยา ฉบับที่ ๐๐๓๒. กรุงเทพฯ : กองธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี. ๓๑ หน้า.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์. (๒๕๖๗). *อุทยานหอย ๑๕ ล้านปี*. สืบค้นจาก <https://thailandtourismdirectory.go.th/attraction/4400>.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์. (๒๕๖๗). *ภูเขาหินปะการัง*. สืบค้นจาก <https://thailandtourismdirectory.go.th/attraction/2652>.

สำนักงานเกษตรอำเภอนองไผ่. (๒๕๖๕). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภออำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐*. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ๕๘ หน้า.

สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์. (๒๕๖๖). *แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)*. ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘. สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์. ๕๑๗ หน้า

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์. (๒๕๖๘). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นจาก <https://district.cdd.go.th/nongphai/about-us/ประวัติความเป็นมา>

สำนักสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน. (ม.ป.ป.). *ลักษณะและคุณสมบัติของชุดดิน..ภาคเหนือ*. สืบค้นจาก http://oss101.ldd.go.th/web_thaisoils/pf_desc/north/Bpo.htm

หน่วยกู้ภัยสว่างบึงสามพันธรรมสถาน. (๒๕๖๑). *สงกรานต์วันไหลไหว้หลวงพ่อบึงสามพันปี ๖๑*. สืบค้นจาก https://www.facebook.com/media/set/?set=a.1868703556482341&type=3&_rdr

อดุลย์วิทย์ กาวีระ และคณะ. (๒๕๖๕). *การศึกษาศักยภาพของแหล่งซากดึกดำบรรพ์ยุคเพอร์เมียนในพื้นที่ตำบลบ้านโกชน อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์*. กรุงเทพฯ : กองคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ กรมทรัพยากรธรณี. ๒๑๙ หน้า.

อุทยานธรณีเพชรบูรณ์. (๒๕๖๓ก). *ถ้าผาโค้ง ผาเจ็ดสี และน้ำตกเสาทินอันนี้*. สืบค้นจาก https://web.facebook.com/profile.php?id=100057219649102&sk=photos_albums.

อุทยานธรณีเพชรบูรณ์. (๒๕๖๓ข). *แผนแม่บทการบริหารจัดการอุทยานธรณีเพชรบูรณ์*. โรงพิมพ์อุทยานธรณีเพชรบูรณ์. ๑๔๒ หน้า

The Research Group (Yanagida, J. ed.). (1988). *Biostratigraphic study of Paleozoic and Mesozoic Groups in Central and Northern Thailand —An Interim Report —*.

Sakagami, S., (1975). *Permian Bryozoa from Khao Hin Kling, near Phetchabun, North-Central Thailand*. *Contr. Geol. Palaeont. S.E. Asia*, CLXIII. *Geol. Palaeont. S.E. Asia*, 16: 3343, pls. 4, 5.

Yanagida, J., (1964). *Permian Brachiopods from Central Thailand*. Mem. Fac. Sci., Kyushu Univ., 15(1): 1-22, pls 1-3.

กรมทรัพยากรธรณี

กระทรวงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗๕/๑๐ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๑ ๙๘๔๗ เว็บไซต์ www.dmr.go.th

